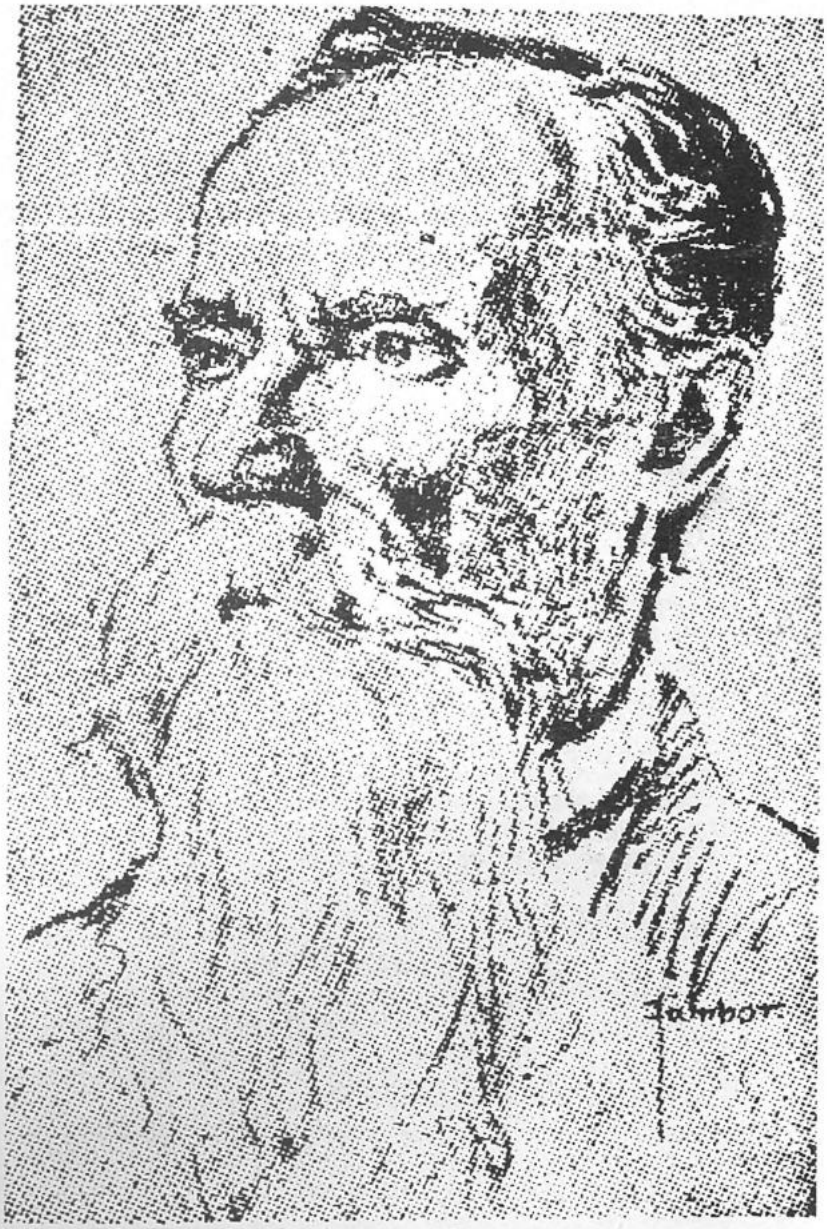
SZOLGATÁRS

BAPTISTA LELKÉSZTÁJÉKOZTATÓ

60 éve hunyt el hazai misszió-történetünk kiemelkedõ alakja: Csopják Attila

III. évf. 3. szám
1994. június

A tartalomból:

HIRDESD AZ IGÉT!
Vance Havner: Út az ébredéshez 3
A.C. Di on: Imádság és ébredés 5

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI
Tudósítás a Szövetségi Tanács április 12-ei üléséről 8

AKADÉMIAI SZAKDOLGOZATOK 1993-BAN
Katona Béla: Küldetésünk a család nélkül élő gyermekek között 14

BIBLIATANULMÁNY
Ferenczy Z.: Az Ószövetség és Újszövetség "istenképe" 17
Krizmanicné Gerő Dóra: A százados kijelentése és Lukács evangéliumának teológiája 19

TANULMÁNYI SZEMLE
Mordecháj Cogan: Júda az asszír uralom alatt 23

SZOLGÁLAT ÚTJÁN
C.H. Spurgeon: Elhívás lelki szolgálatra 29
Vas Ferenc: A lelkipásztor és a gyülekezet kapcsolata 31

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN
Kovács György: Gyülekezet-plántálás kétezer évvel ezelőtt és ma 35

TALLÓZÓ
Zábori László: Keresztyén ökológia 44
Tatai István: A csecsemőkeresztségről 46
Hozzászólások, vélemények Tatai István tanulmányával kapcsolatban 53

KÖNYVSZEMLE 58

SZOLGATÁRSNÉ
Gerő Sándorné: A nők szerepe az Újszövetségben 59

"...SOKAN ÉLNEK MÁSKÉPPEN..."
Kiss Emil: Scientológia Egyház 61

ILLUSZTRÁCIÓK GYÜJTEMÉNYE 65

SAJTÓFIGYELŐ 70

HIRDESD AZ IGÉT!

Vance Havner:

Út az ébredéshez

A Királyok első könyvének tizennyolcadik fejezete bemutatja az ébredéshez vezető utat. A tizenhetedik fejezetben Illés, ez a magányos, szívós próféta, hirtelen színre lép, hogy meghirdesse Aháb királynak a hároméves szárazságot. Aztán Isten parancsára elrejtőzködik a Kerit-patak mellett. A tizennyolcadik fejezetben Isten parancsára ismét bemutatkozik Aháb előtt. Jó lenne, ha minden lelkipásztor először elrejtőzködnék a Keritnél, mielőtt megjelennék a Karmelen. Aztán kevesebb kudarc történnék, és több tűz és láng szállna alá az égből.

Illés másodszor a samáriai éhínség idején jelenik meg Aháb előtt. Napjainkban lelki éhínségben élünk, és ezért szükség van prófétára, aki Isten rejtekhelyéről érkezik. Ilyen ember bármelyik korban akad, ha megfizeti az árat. Illés nem volt "szupermen"; hozzánk hasonló ember volt, de buzgón imádkozott, és ebben túlszárnyalt minket. Tüzet és vizet kérhetett az égből, és nekünk is mindkettőre szükségünk van korunkban, az erő tüzére és az áldás záporára. De túlságosan elfoglaltak vagyunk az ideoda rohangálás láza miatt, és soha nem álmodunk arról, hogy egy kis ideig ott maradnánk a Keritnél. A sikeres, a mennyiségre utazó tőkés ezt "időpazarlásnak" nevezné. Ezért sürgünk-forgunk, és Istenért próbálunk tenni valamit, mielőtt megengednénk, hogy ő cselekedjék értünk. "Akik Istenre várnak, azok nem vesztenek időt"; Illésnek szüksége volt Keritre; Pálnak szüksége volt Arábiára; és neked és nekem is jó, ha "elkülönülünk", különben szétesünk és darabokra hullunk.

Illés mindenekelőtt Óbadjáhúval, Aháb házának kormányzójával találkozott. Óbadjáhú jó ember volt, és félte Istent, de mint sokan mások, nem a megfelelő tömeggel tartott. Ahábbal járt együtt, amikor neki Illéssel, Isten kiválasztott szolgájával kellett volna tartania. Tökéletes típusa volt keresztyének ezreinek, akik félik Istent a szívükben, de igyekeznek jobb körülményeket teremteni a hatalmakkal való kapcsolataik alapján, ahelyett, hogy ébredésért imádkoznának. Óbadjáhú kiment Aháb parancsára, hogy füvet keressen, amikor esőért kellett volna imádkoznia, és arra kellett volna kérnie az embereket, hogy térjenek meg és forduljanak vissza Istenhez. A bűn volt mindennek az oka akkor is és ma is, és amikor az emberek Istenhez fordultak, megérkezett a zápor. Milyen időpocsékolás tehát, amikor sürgölődünk ezzel a kis klubbal és azzal a kis rendezvénnyel, büszkék vagyunk erre a tervünkre és arra a programunkra; próbálunk egy kis füvet találni, amikor az igazi bajt udvariasan figyelmen kívül hagyjuk! Ezért utálja Isten Lelke Óbadjáhú módszerét gyülekezeteinkben, amikor vendégségeket, bemutatókat, zenei alkalmakat és színjátékokat kölcsönzünk a világtól, hogy felgerjesszük a tüzet, amelynek felülről kellene jönnie. Talán olykor-olykor egy kis füvet föl lehet fedezni ezek által a keresések által, de a szárazságot még sohasem próbálták megtörni az emberek ilyen szánalmas expedíciókkal. Elegünk van már Aháb és Óbadjáhú programjából; itt az ideje, hogy összegyülekezzünk a Karmelen, és bemutassuk Istent a tűz próbájával.

Nincs tragikusabb látvány, mint Óbadjáhú a szószéken vagy azon kívül, amint belegabalyodik e világ ügyeibe, és megfertőződik az üres lelkesedéssel, amikor a nép bűneivel kellene megterhelődnie. Spurgeon a maga korában ilyen szavakkal kiáltott azok ellen a lelkipásztorok ellen, akik színházba jártak: "Tény, hogy sokan szeretnék egyesíteni az egyházat és a színpadot, a kártyát és az imát, a táncot és sákramentumokat. Ha nem vagyunk képesek megállítani ezt az áradatot, akkor legalább figyelmeztessük az embereket sorsukra, és könyörögjünk, hogy visszatartsuk őket. Amikor az ősi hit megszűnik, és az evangéliumért való lelkesedés kihal, nem csoda, hogy az emberek valami mást keresnek a szórakozás útján. A kenyérhiány idején hamut esznek; elvetik az Úr útját; kapzsi módon futnak az ostobaság ösvényén." Manapság ezt a fajta prédikálást etikátlannak bélyegeznénk, mert könnyű fajsúlyú ügyködés foglalja el a megtérés helyét, és Óbadjáhú túl gyakran Aháb palotájában veszi napi parancsait ahelyett, hogy felzárkóznék Illéshez és az embereket visszahívná Istenhez.

Kétségtelenül, Óbadjáhú tisztelte Illést és elismerte isteni erejét, de az ember azt gyanítja, hogy jobb politikának tekintette magára nézve, hogy diplomata legyen és együtt tartson a kormányzattal. Napjainkban egyetlen embercsoportot sem üldöznek jobban, mint ahogy azt a néhány prófétát, akik a megtérést és bűnvallást sürgették és a régi tüzet kérték az égből. Tragikus dolog, hogy sok üldöztetés jön az Óbadjáhúktól, akiket riadóztatóknak és szenzáció hajhászóknak ítélnek, és az Aháb vezetésével rendezett fűszerzést többre becsülik, mint Illéssel a karmeli élményt. Nem védelmezzük modern prófétáink minden módszerét és gyakorlatát; egyesek fájdalmat és szomorúságot okoznak. De az általuk tervezett orvosság az egyedüli, amely beválik, bármi-

lyen keserű is legyen. Olykor szörnyen megriasztanak minket, de jobb, ha megriadunk, mint ha elbutítanak. Belefáradunk a fűkeresésbe Ahábbal együtt; Isten arra hív minket, jóllehet olykor kemény hangon, hogy ne ácsorogjunk két vélemény között; nem kell füvet keresnünk akkor, amikor Isten esőt küld.

Aztán Illés találkozik Ahábbal, aki megkérdezi tőle: "Te vagy az Izráel megrontója?" Istennek ez az acélos, idős embere nem az első és nem az utolsó a megrontók sorozatában, akik korszakokon át visszatartották a népeket a zátonyoktól és Isten népét attól, hogy végigaludják az időt. Itt nem a dögletes és moszkitó típusú szószéktaposókról beszélünk, akik azért élnek, hogy harcoljanak, miközben azért harcolnak, hogy éljenek. Hanem a prófétáknak és prédikátoroknak azt a nemes láncát értjük ezen, akik felébresztik a templomi alvókat és álmatlanságot teremtenek a gonosz uralkodóknak, mert olyan hangosan kiáltanak és nem lehet őket csendre kárhoztatni a gonosz időkben. Ilyen volt Sámuel, akinek érkezésére megremegtek a vének; Jeremiás, a félénk lelkű próféta, akit Isten megerősített várossá, acéloszloppá és bronzfallá tett; Ezékiel, akinek homloka keményebb volt, mint a gyémánt a bűnös néppel szemben; Mikeás, aki nyögött, mint a sárkányok, és szomorkodott, mint a baglyok, ami szörnyen zavaróan hatott a békére; Ámósz, a parasztprédikátor, aki megrémítette az elitet és megtámadta a méltóságteljes Amáziát, az udvari lelkészt; Bemerítő János, aki a folyóparton állt és kényelmetlenné változtatta a király palotáját; Pál, aki végtelenül felháborította Filippit, és nem kis felbolydulást teremtett Efézusban, és elnyerte a "világháborító" titulust. És mit mondjunk Savonaroláról, John Knoxról, Luther Mártonról, John Wesleyről, George Whitefieldről, Dwight L. Moodyról és Billy Sundayról, akik nem hagytak nyugtot a Sátánnak, a szenteknek vagy bűnösöknek, amíg össze nem gyülekeztek a Karmelen és Isten tűzzel nem válaszolt. Mert követték egy más Valakinek a lépéseit, akit azzal vádoltak, hogy eltévelyíti a népet a maga korában. Az az isteni Zavarkeltő, aki nyugtalanná tesz minket, amíg benne meg nem nyugszunk.

Illés határozott bejelentéssel válaszolt Aháb bántó kérdésére, ami azonnal célba talált: "Nem én rontottam meg Izráelt, hanem te és a te atyád háza, mert elhagytátok az ÚR parancsolatait, és te a Baalokat követed." Mint ahogy mondtuk, bizonyos értelemben Illés zavaróan hatott Izráelre abban, hogy felgerjesztette bennük a beképzeltséget; de az igazi bajkeverő Aháb és bűnös háznépe volt. Valaki azt mondta, hogy az igazi prédikátorok rá szoktak mutatni az egyénekre, és azt mondják, mint Nátán Dávidnak: "Te vagy az az ember!" Ma azonban túl sokan általánosságban mutogatnak a hallgatóságra, és senki sem tudja, hogy kinek szól az üzenet.

Aztán Illés összehívta a Baal papjait egy drámai bemutatóra. Amikor összegyülekeztek a néppel együtt, felkiáltott: "Meddig sántikáltok kétfelé? Ha az ÚR az Isten, kövessétek őt, ha pedig a Baal, akkor őt kövessétek! De a nép nem felelt egy szót sem." Itt az ideje, hogy meghúzzuk a határvonalakat, és megláttassuk az emberekkel a valódi helyzetet. Már túl hosszú idő óta éltünk lelki féligazságokkal, etikai ködben és erkölcsi homályban. Gyülekezeti életünk összekeveredett a világgal, és a keresztyén elnevezés már semmit sem jelent; és ha valamelyik próféta felhívja az embereket, hogy nyilatkozzanak és felhívja a hívőket, hogy engedelmeskedjenek és váljanak el a világtól, akkor azzal vádolják őket, hogy szétszakítják a gyülekezeteket és felháborítják a lakóközösségeket. Sajnos, az emberek beköltöztek szélvédett helyeikre, megnyugodtak Sionban, és alkalmazkodtak Aháb udvarához. Neheztelnek azért, ha őket a nyílt térre hívják, hogy mutassák meg valódi színeiket. Természetesen, ez kényelmetlen és zavaró eljárás, amikor az embereket olyan sokáig magukra hagyták, és aki a népet felszólítja, az hálátlan foglalkozást vállal; de addig nem lehet ébredés, amíg az emberek nem hagyják abba a kétfelé sántikálást.

Illés azt ajánlotta, hogy áldozatot mutassanak be Baalnak és Jahvénak; Baal papjai hívják segítségül őt, és Illés segítségül hívja Istent, és "amelyik isten tűzzel felel, az az Isten". Azt olvassuk, hogy a nép ezt felelte: "Jó lesz így!" Nem hiszem, hogy a nép túl sokat változott, és kész lenne egyetérteni a próbával, de olyan kevés tüzet látott az utóbbi időben, hogy ezt kérdezi: "Hol van az Illés Istene?" Ez korszakokon át mindig így volt; az emberek szíve szkeptikussá lett, kiábrándult és kételkedett mindaddig, amíg nem jött egy másik Illés, aki Istennel járt, és le tudta imádkozni a tüzet az égből, és akkor jött az ébredés.

Sohase felejtsük el, hogy itt van az igazi próba: "Amelyik isten tűzzel felel, az az Isten!" Az emberek kiharcolják anyagi sikereiket és kiszámítják a próbát, és az egyház azt hiszi, hogy kedvező statisztikájával előnyben van, és kivívja Isten tetszését. A hírnév lett a kritérium, és a nyilvánosság sok olyant teremtett, amelyet Isten sohasem hagyott jóvá az égből. Légiónyi azoknak a száma, akik keresztyénekként ezt mondják: "Amelyik isten érzésekkel felel, az az Isten." De az igazi próba a TŰZ, a természetfölötti tűz, nem Nádáb és Abihu idegen tüze, hanem pünkösd mennyei lángja. Túl sok gyűlésünket lehet pusztán fizikai alapon mérlegelni: találkozunk, énekelünk, beszélgetünk, imádkozunk és semmi sem történik, amit nem lehetne megmagyarázni. Olyan összejövetelekre van szükségünk, amelyet nem lehet kiszámítani és nem lehet megmagyarázni, ahol az emberek megrázzák a fejüket és így szólnak: "Különös dolgokat láttunk ma." Valaki ezt az új bornak tulajdoníthatja, de ez volt az az összejövetel, amely háromezer lelket adott az egyháznak egyetlen nap alatt. Egyszer egy hitetlen egy égő templom mellett állt, és így fejezte ki véleményét: "Ezt a gyülekezetet ezelőtt még sohasem láttam tűzben lángolni." A gyülekezetek ezrekkel sokszorozódnának meg, ha lelkileg tüzet fognának. Még a fundamentalisták sem menekülhetnek el ez elől, mert túl gyakran rendelkeznek a tényekkel, de hiányzik a láng. Isten nem jelentett ki olyan sokat pontos teológiai fogalmakban; a fejekben lehet rend, de a szívben baj van. A festett tüzet hozzátehetik a tanokhoz, de a festett tűz nem pünkösd tüze, az nem éget.

Gondolj arra a sok trükkre, amelyet az egyház alkalmaz napjainkban, hogy megnyerje az embereket és a pénzüket. Az üzlet, a pénz és a szociális módszerek bekerültek a szenthelyre, és az emberi

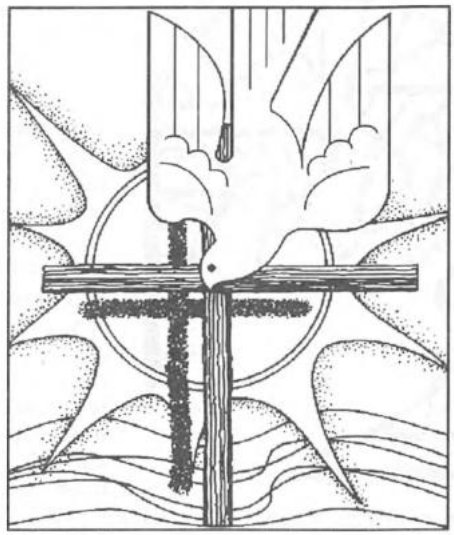
ravaszságot alkalmazzák Isten munkájának végzésére. De a világ már az elinduláskor legyőzött minket ebben a játékban, és Isten nem dicsér meg érte. Isten a fentről jövő tűzzel munkálkodik, és megszégyeníti azt a gerjesztett tűzet, amelyhez mi csiholjuk a szikrát. Még a világ is ismeri a különbséget, és az emberek csak nevetnek az egyházon, amely a világot próbálja megverni a saját játékában. Ahol Isten tűzzel válaszol, azt a gyűlést érdemes összehívni testi energiánk összességével.

Illés és a Baal papjai elkezdték a próbát, természetesen, nem érkezett válasz a pogány istentől. Aztán olvassuk, hogy Illés kezdte bemutatni az igazi Istent, amikor megjavította az Úr összetört oltárát. Sohasem volt ébredés, amely nem így kezdődött. És ha ma Isten válaszát várjuk a mennyből, akkor azzal kell kezdenünk, hogy kijavítjuk összetört oltárait. Az odaszenteltség oltárait, ahol valamikor odaadtuk magunkat Istennek, és megígértük, hogy egyedül akaratát cselekesszük; ahol felajánlottuk neki talentumainkat, időnket, javainkat és önmagunkat, de évek során visszatartottuk az ár egy részét, és hazudtunk Istennek, amíg aztán holtan össze nem estünk, mint Ananiás és Szafira; az odaszenteltség oltárait, ahol Istennek adtuk gyermekeinket, de később saját utunkat választottuk nekik, és megtagadtuk Istent; a családi oltárokat, ahol valamikor összegyűltünk, hogy olvassuk az igét és az Úrnak szenteltük az utunkat, de most elhagytuk azzal az ostoba kifogással, hogy mivel az idők megváltoztak, többé az nem gyakorlatias; a dicséret és bizonyságtétel oltárait, ahol valamikor az Úr megváltottjai zengték a dicséretet, de a bűn, a világiasság és a nemtörődömség bezárta ajkunkat és ellopta énekünket; a szolgálat oltárait, ahol valamikor állandóan a Királyért éltünk, de most elhagytuk, mert magunknak élünk és senki másnak, mintha Jézus sohasem élt volna és halt volna meg. Itt van a feladatunk, hogy kijavítsuk ezeket az összetört oltárokat, és félretegyük minden kegyes ügyeskedésünket és ravasz helyettesítéseinket azért, hogy elkerüljük a megtérést. Az ólomkeretes ablakok, az egyenruhás énekkarok, a himnuszok, a szeretetvendégségek, a színdarabok, a szószéki ékesszólás és a padok eleganciája sohasem csapta be Istent. Igazságot követel a bensőnkben, és a menny néma marad és nem érkezik tűz, amíg oda nem megyünk hozzá a felépített oltárokkal, az Úr nevében.

Tehát Illés imádkozott, és tűz szállt alá, és megemésztette az áldozatot, fát, köveket, port és vizet, és az egész nép arcra esett és így szólt. "Az Úr az Isten! Az Úr az Isten!" Hiszem, hogy nemzedékünk, bármilyen gonosz és cinikus legyen is, felismerné az égi tüzet, ha elég volna belőle ahhoz, hogy a figyelmét magára vonja. De sajnos, a tehetetlen keresztyének és gyülekezetek sohasem késztetik arcra az embereket Isten előtt. Ha az "Isten országáért" a Király nélkül végzett lázas és hiábavaló munkánk felét abbahagynánk, és megjavítanánk Isten oltárait, és keresnénk a régi korok erejét, nem lenne szükségünk érvelésre, hogy meggyőzzük a hitetlen világot arról, hogy "az Úr az Isten!"

Nagyon természetes, hogy a közvetlenül a karmeli csúcs után Illés így szólt Ahábhoz: "Menj föl, egyél és igyál, mert eső zúgása hallatszik." Amikor Isten oltárait kijavítjuk, és az Úr tűzzel válaszol, az emberek felismerik az igazi Istent, és az áldás esője úton van. Ma ezt így énekeljük:

Adj áldást bőven,
Amint ígéri igéd,
Hiszen egy cseppje is üdvös,
Küldd Lelked bő özönét!

De már régen megnyertük volna a záporokat, ha teljesítettük volna a feltételeket. Isten nem tétovázó, hanem mi vagyunk lázadók, és ő vár arra, hogy oltárait helyreállítsuk. Ezt énekeljük: "Küldd Lelked bő özönét!"

De a cinikus világ csodálkozik azon, hogy miért mindig csak "várjuk" a záport, hogy valami jön, ami soha nem érkezik meg. Még a gyülekezet is elkedvetlenül, és csak azért énekel, hogy megőrizze jó viselkedését. Pedig nincs semmi bizonytalan, határozatlan tapogatózás az ébredés felől. Az utat világosan jelzik, és szemenszedett képmutatás, ha csak énekelünk az áldás esőiről, amikor nem fizetjük meg az árát az esőáradatnak. Úgy teszünk, mintha az ébredés a véletlen vagy ötlet ügye lenne, egy hirtelen alkalmi megjegyzés Isten részéről, amihez kevés közünk van. De Isten mindig kész megáldani népét, ha megjavítjuk a széttört oltárokat, és imádkozunk a régi tűzért.

Ez a drámai fejezet egy hátborzongató jelenettel zárul a Karmelen. Aháb elmegy enni és inni, és Illés fölmegy a hegytetőre, ahogy olvassuk. Milyen érdekes pillanatfelvételeket ad nekünk ez a két jellemről, olyan ellentétet, amely minden nemzedékben előtűnik. Ma az emberek esznek és isznak, de hála Istennek a magányos lelkekért, akik hátra maradnak imádkozni. Vajon vállalod, hogy egy leszel közülük, amíg az emberek esznek és isznak, mint a Nóé napjaiban, és keresed a csöndes helyet egyedül Istennel, és imádkozol az áldások záporáért? A kilátás reménytelen lehet, és talán nincsenek jelek az égen, de Isten megtartja ígéretét, és eljön a felhő, és aztán jön az eső. Bárcsak Isten a ma Aháb udvarában szolgáló Óbadjáhúkat kiválasztott prófétáivá tenné, akik jóllehet ugyanolyanok, mint mi, mégis tüzet imádkozhatnak le az égből!

Ford.: G.L.

A. C. Di on

Imádság és ébredés

Mi hozza az ébredést? Milyen feltételek mellett jön létre? Vajon lehetséges-e, hogy bármely gyülekezet, vagy bármely lelkipásztor részére valósággá válhat az ébredés, akik igazán akarják?

Úgy látom, hogy minden ébredésnél vannak azonos dolgok a pünkösdi ébredéstől kezdve: imádság, prédikálás és megtérés.

Pünkösd előtt tíz napig imádkoztak az Úr tanítványai. Péter apostol prédikálása pünkösd napján háromezer lélek megtéréséhez vezetett. Bármely ébredés, amelynek következtében nem térnek meg emberek, lelkek, nem a Mennyből származik.

Mióta Isten elhívott az Ige hirdetésére, 45 évvel ezelőtt néha visszagondoltam különféle szolgálati helyeimre és föltettem magamban ezt a kérdést. Mi hozta az ébredést, és a feltételei azonosak voltak-e?"

A nagy amerikai ébredést imádkozás előzte meg. Egy egész éjszakai imádkozás előzte meg, mielőtt Edward Jonathán hatalmas erővel megrázó prédikációját elmondta: Bűnösök a haragvó Isten kezében "Ez a prédikáció annyira összetörte az embereket, hogy megkapaszkodtak a padokba, amelyek előttük voltak, mert érezték, hogy zuhannak alá a kárhozatba. Némelyek pedig kérlelték az Igehirdetőt, hogy hagyja abba, ne folytassa tovább. De egy imádkozó csoport az egész éjszakát imádságban töltötte előzőleg és most ott ültek a templom végében imádkozva, s kérték Istent, hogy áldja meg az Igehirdetést. Kezdete volt ez a nagy ébredésnek, amely elterjedt egész Amerikában, mint egy préritűz.

A Moody-ébredés imádság által jött.

A Moody által vezetett ébredés mögött nemcsak egy imádkozó csoport volt, hanem százak és ezrek, akiket ő választott ki az országban és az egész világon, akikkel ő megbízottai által levelezést tartott fönt. Ezeket kérte, hogy imádkozzanak érte, amikor valami különösebb küldetése volt.

Moody maga is tudta, mit jelent egész éjszakát imádságban tölteni és a nortfieldy konferenciákat szinte mindenkor az imádság jellemezte. Minden egyes különleges küldetés alkalmával, amikor Moody prédikált, az előkészületnél mindenkor fontosabbnak tartotta az imádságban való előkészületet.

Igy volt ez Finneynél is. Amikor ez a nagy evangélizátor megérkezett egy városba, legelső kérdése ez volt: "Ki az ebben a városban, aki tudja, hogyan kell imádkozni? Emlékszem rá, egyszer csak három embert gyűjtött össze. Ezekkel imádkozott minden nap, amíg az áldás hatalmas erővel le nem szállt.

A dr. Torrey által vezetett ébredések is imádság által jöttek létre.

Ez ébredés mögött egy imádkozó csoport volt, melynek magam is tagja lehettem. Minden szombat este 10 órakor, egy kis csoport férfi, összejöttünk a felházban, a Moody templom közelében és imádkoztunk Isten áldásáért, a következő nap prédikátoráért. Néha Torrey is jelen volt az imaórákon.

Ez a kis csoport igen gyakran észre sem vette mikor jött föl a nap: nem mentek reggelizni sem, abból a helységből mentek az igehirdetés helyére. Krisztus legforróbb szeretetével megtöltve.

Egyik éjszaka két órakor, dr. Torrey is jelen volt, elkezdtek azért imádkozni, hogy az Úr küldje őt el az egész világra, az evangéliummal és egész másnap reggelig imádkoztak ezért. Ezekre az imádságokra kapott válaszként Isten elküldte Torreyt. Néhány hét múlva egy alkalommal egy küldöttség várt Torreyre és arra kérték, menjen ki és tartson evangélizáló összejöveteleket. Mi, akik jól ismertük őt, nem úgy láttuk, hogy különösen az evangélizáló szolgálatra volna elhívatása, habár nagy bibliai tanító volt és a bibliai igazságok nagy képviselője. De az imacsoport imádságba fogott össze Torreyért és bármerre ment a világon, ezeknek az imádsága követte őt. Ez az imaközösség nem egy táviratot kapott a világ különböző részeiről, amikor nehézségeket kellett leküzdeni. Tehát minden egyes ébredés mögött imádkozó lélek van.

Moody beszélte el, hogy amikor legelső alkalommal Londonba ment, az Isten Szentlelke annyira alászállott a hallgatóságra az egyik templomban, hogy Moody nem értette. Az utóösszejövetelen 400 vágyakozó lélek fogadta el az Urat. Ő maga nem értette, hogyan tört elő az erő. Később hallotta meg, hogy egy rokkant asszony hallott arról, hogy ő fog reggel prédikálni, nem ette meg az ebédjét, hogy minden idejét imádságban tölthesse el Istennel. Hogy áldja meg Moodyt az esti összejövetelen és küldjön ébredést szolgálata által. És ez volt az angliai munkájának a kezdete.

Ébredés egyetlen asszony imádságára való feleletként.

Végiggondoltam a saját életem tapasztalatait és azt hiszem, lelkipásztorkodásom kezdetén ébre-

dés jött egy asszony imádságára való feleletképpen. Dél-Karolina erdejében volt, ahol 9 hónapot töltöttem, mielőtt a theológiai szemináriumba mentem. Utasítást kaptam, hogy prédikáljak egy falusi gyülekezetben – egy iskolában vasárnap délután. Igen esett az eső és mindössze 7 ember volt jelen, de a mennyei harmat leszállt arra a kis seregre. Ketten közülük már meg voltak mentve és a többi átadta életét Krisztusnak mielőtt végetért ez az összejövetel. Befejezés után az egyik fölállt és így szólt: "Lesz szíves ma este is itt prédikálni? Ha igen, akkor megyek és megmondom a szomszédaimnak." Én beleegyeztem és kb. 25-en voltak. Ébredés kezdődött, amelynek eredményképpen közel száz ember tért meg.

Az utolsó vasárnap összejövetelén egy fehérhajú asszony jött oda hozzám, és így szólt: "Drága fiam, ez az én otthonom, és azok, akiket maga bemerített reggel, azok mindnyájan az én rokonaim, barátaim, és szomszédaim. Amikor két héttel ezelőtt meghallottam, hogy vasárnap este maga fog prédikálni, azt mondtam: Imádkozni fogok minden percben azért a fiatalemberért, aki prédikál, hogy Isten mentse meg az én barátaimat. Tanítónő vagyok, innen hatvan kilométeres távolságban tanítok, amint az unokahúgom megírta, hogy maga fog itt prédikálni, pár perccel előbb befejeztem a tanítást, hogy imádsággal tölthessem el az időt. Most eljöttem, hogy megnézzem, mit cselekedett Isten imádságaimra való feleletül. Ő megmentette a fivéremet, az unokaöcsémet, az unokahúgomat, és ötven vagy hatvan szomszédomat és barátaimat." Így hallgatta meg Isten hatvan kilométernyi távolságban lévő asszony imádságát és teljesítette az én szívem kívánságát.

Ébredés egy kollégiumban – imádságra való feleletként.

Meghívtak, hogy prédikáljak egy kollégiumban a hálaadás napján. Azt írta az igazgató, hogy megtéréseket várnak azon a napon, megtéréseket a diákok között. Ez évben a felsőbb osztály tanulói nem voltak megmentettek, egy-két megtért volt köztük csupán.Az osztályban vagy 12-15-en voltak. Az igazgató azt írta nekem, hogy: "Szeretnénk, ha úgy készülne föl, hogy az üdvösségről prédikálna, mert nem szeretnénk ezeket az ifjakat úgy kibocsátani a kollégiumból, hogy nincsenek megmentve."

Mikor megérkeztem, az állomáson, le s föl idegesen sétálva várt az igazgató, és miután kezet fogott velem, így szólt: "Egy szikrányit sem aludtam egész éjjel. Megtudtuk, hogy a felsőbb osztály összeesküvést szervezett a mai evangélizáció ellen. A kollégium minden diákjával abban egyeztek meg, hogy nem engedik magukat befolyásolni, bármit mondjon is Ön." Azt feleltem erre: "Elég szomorú hír ez." "Igen, mondta az igazgató, és hogyha Isten a Mindenható nem segít, akkor bizonyosan vereséget szenvedünk, de közülünk néhányan imádkoztak és hiszem, hogy Isten segítségünkre jön." S ez a nagy erős férfi sírva mondta ezt.

Amikor prédikáltam, olyan volt, mint amikor valaki gumilabdát dobál a márvány falra. Körben ültek a diákok, néha könyökükkel lökdösték egymást, olyan kemények voltak, mint a kő. Mikor fölszólítottam, hogy azok, akik döntöttek Krisztus mellett, álljanak föl, csupán csak egy kisfiú állt föl, aki előttem ült. Ez a fiú kint lakott a faluban, és olyan jelentéktelen volt, hogy a kör vezetője elfelejtette őt bevonni az összeesküvésbe.

Délután az igazgató és az intézet hívő diákjai ima-összejövetelt tartottak. Ilyen imádkozást még soha nem hallottam más iskolában, olyan összetört szívvel és annyira erőtlenségük tudatában, annyira az Istentől való függés tudatában könyörögtek. Amikor elhagytam ezt az imaórát, amely másfél óra hosszat tartott, úgy éreztem, hogy Isten cselekszik. Vissza emlékeztem a dél-karolinai élményemre és úgy éreztem, hogy az az Isten, aki ott felelt, itt is válaszolni fog.

Este sokkal könnyebb volt prédikálnom. Ők elfogták azt a kis fiúcskát és most ott ült hátul az összeesküvők között. Csodálkozott azon, hogy őt így megtisztelték az öreg fiúk, hogy most azok között ülhet, akik ellene voltak az egész összejövetelnek.

Olyan komolyan prédikáltam, ahogy csak tudtam, kértem, hogy béküljenek meg az Istennel. Majd fölszólítottam őket a döntésre. Egyetlen egy sem volt.

Elmondtam a záróáldást, és a hallgatóság csendben eltávozott. Az igazgatót együtt találtam a tanárok csoportjával, még mindig imádkoztak. A drága testvéreknek ömlött a könnyük szemükből, amikor azért imádkoztak, hogy valamiképpen Isten érintse meg a szívüket a legfelsőbb osztály tanulóinak és a többi diákjaiknak.

Már öt perce, tíz perce voltunk ott együtt, mikor egyszercsak kitárul az ajtó és az egyik fiatalember jött be bátortalanul, s így szólt: "Szabadna valamit mondanom? Amikor kiléptem az ajtón, megtört a pokollal való szövetségem. Azért jöttem, hogy imádkozzon értem, mert keresztyén szeretnék lenni."

Mialatt mutattuk neki az utat Krisztushoz, az ajtó újra kinyílt és egy másik diák lépett be, meg megint egy másik. Éjjel 1 óráig voltunk ott, és mielőtt elhagytuk a termet, a kollégiumnak minden diákja ugyanígy bejött – kettő kivételével – és kérték, hogy imádkozzunk értük. Ezek elfogadták Krisztust.

Testvéreim, imádkozzatok érettünk, hogy terjedjen az Úr igéje...

2Thessz 3:1

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

TUDÓSÍTÁS A SZÖVETSÉGI TANÁCS ÜLÉSÉRŐL

Budapest, 1994. április 12.

A bevezető áhítaton Révész Árpád elnök testvér a 1Pt 1:13-16 alapján imára buzdított, majd a tanácskozás résztvevői egyenkénti imádságban kérték Isten áldását a napi munkára.

A napirend első jelentősebb eseménye következett, melyben a Szövetségi Tanács beszámolót hallgatott meg a létrehívott alkalmi Teológiai Bizottság I. üléséről, mely korunk jelentős tanításbeli és gyakorlati torzulásával, a karizmatikus kérdéssel foglalkozik, ezzel együtt a Budapest Pestlőrinci Gyülekezetben jelentkező helyzettel is.
A Pestlőrinci Gyülekezet által írásban összefoglalt és a Szövetségnek benyújtott hitvallási iratukat - melyet minden lelkipásztor és az Országos Közgyűlés résztvevői is kézhez kaptak - a Teológiai Bizottság fogja értelmezni - figyelembe véve a lelkipásztorok által már beküldött véleményeket is - és javaslatot tesz a Szövetségi Közgyűlésnek a szükséges lépések megtételére.

Az TB I. ülése a teljes dokumentumot - a rövid időre való tekintettel - még nem dolgozhatta fel. A következő üléseiken folytatják a munkát.
Az alkalmi Teológiai Bizottság munkamódszere szerint a vizsgált dokumentum anyagát kiküldi a gyülekezeteknek véleményezésre. A beérkező válaszokat is feltüntetve kerül majd a teljes anyag a közgyűlés elé.
A végső állásfoglalásról tájékoztatást kap mindenki, akihez a Szövetség előzőleg már eljuttatta a pestlőrinci iratot.

A Szövetségi Közgyűlés úgy határozott, hogy rendkívüli közgyűlést kell összehívni a fentebb már említett égető teológiai kérdés tisztázására, június 11-re az újpesti imaházba.

Győri Kornél főtitkár testvér tájékoztatást adott a közgyűlési ütemterv részleteiről, szólt a szoros határidőkről, a szervezőktől és a gyülekezetektől elvárt fokozott készség megnyilvánításának szükségességéről.

A közgyűlési elnökség nem lelkész tagjainak kijelölése

Javasolt nevek: Szűcs Zoltán /Nagyvarsány/
Lakati Ádám /Szokolya/

További javaslat: az alkalmi Teológiai Bizottságból szintén két személy vegyen részt a közgyűlési elnökség munkájában, hogy a bizottsági munkában szerzett ismereteikkel is segíthessék a Közgyűlést biblikus állásfoglalásának meghozatalában.

- Egyházunk vezető testületének felelősségtudatát jelzi az is, hogy szinte minden résztvevő indulatok nélkül, az Egyházunkban élő testvériség iránt érzett biblikus felelősségtől vezetve keresi a megnyugtató megoldást jelentő lépéseket.

A közgyűlés jegyzőinek kijelölésekor - az előző közgyűlésen végzett kiváló helytállásukra tekintettel - az alábbi testvéreket kéri fel a Szövetségi Tanács e szolgálat elvégzésére.

Nagy János, /ny./
Katona László kiskőrösi és
Csuhai József szokolyai lelkipásztorokat.

A rendező Újpesti Gyülekezet írásban kap felkérést a közgyűlés fogadására és rendezői feladatok elvégzésére.

A Biblia-konferenciával és a rendkívüli közgyűléssel kapcsolatos dolgok megvitatása széleskörű eszmecserét eredményezett.

Révész Árpád elnök testvér említést tett az ausztráliai baptisták jó gyakorlatáról, mely szerint az Ausztráliai Baptista Szövetség IRÁNYELVEKET fogalmazott meg. Ezt tárta lelkipásztorai és gyülekezeti munkásai elé, így szolgálva az egyetértést és hitéleti azonosságuk megőrzését.

Győri Kornél főtitkár testvér a Biblia-konferenciáról szólt. Ezen minden lelkipásztor és gyülekezetvezető részvétele feltétlenül indokolt, de rajtuk kívül más érdeklődő testvér számára is kimondottan hasznosnak ígérkezik ez az alkalom.

Macher Tivadar ifj. lelkipásztor testvér javasolta, hogy a Biblia-konferencián született állásfoglalások kerüljenek bele a Teológiai Bizottság dokumentumába, és ilyen módon jusson a közgyűlés, majd az országos nyilvánosság elé.

Révész László ny. lelkipásztor testvér sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy több teológiai hallgató nem csupán tanulmányi okok miatt látogat más közösségeket, hanem sajnos megfigyelhető bizonyos kiforratlanság, teológiai ide-oda hajladozás is.

Papp János őrbottyáni lelkipásztor testvér kérdésében rámutatott annak szükségességére, hogy az úgynevezett karizmatikus kérdésben Szövetségünk által megfogalmazott végső állásfoglalásnak érvényesülnie kell a közösség életében. Módot kell találni arra, hogy minden lelkipásztor és tisztségviselő kifejezhesse azonosulását ezzel a közösségi állásfoglalással.

Boros Csaba újpesti presbiter testvér tájékoztatása szerint a Biblia-konferencia tervezett időszakának idején az újpesti imaházban festés és takarítás lesz, így nem fogadhatják a Biblia-konferenciát.
Megoldásként a Nap utcai imaház jöhet szóba, de itt az étkeztetés nem megoldott.

Mészáros Kálmán székesfehérvári lelkipásztor testvér javasolja a Biblia-konferencia hang- és képanyagának rögzítését, hogy e közérdeklődésre számot tartó rendezvény a gyülekezetek számára is megismerhetővé váljon.

A Szeretetszolgálati Munkaközösség ügyei

Varga Boldizsár lelkipásztor testvér, a Szeretetszolgálati Munkaközösség vezetője a Szövetségi Tanács állásfoglalását kérte két kényes szeretetházi gondozott házaspár ügyében.

- Tóth Lajos és felesége el kívánja hagynia a Hajdúböszörményi Szeretetházat. Kérik az általuk bevitt értékek visszaszármaztatását.

Sajnos nem egyedi eset - mondta el Varga testvér -, hogy az idős magukra maradt embereket, miután felvették a szeretetházba, a bevitt vagyon megszerzéséért visszacsalogatják a korábban oly felelőtlen gyermekek. Majdnem minden esetben beigazolódik, hogy csak a pénz és a vagyon kell, az idős emberek már nem. Nagyon sok szomorú esetet lehetne felemlíteni, de az ígérgetéssel megcsalt idős emberek képtelenek átlátni e helyzetet.

A Szövetségi Tanács úgy határozott, hogy Tóth Lajos és felesége elhagyhatja a szeretetházat, és a békesség megőrzése okáért kapja vissza értékeit, csökkentve a gondozásuk időarányos költségeivel.

- Egy másik eset is nagy próbát jelent a szeretetszolgálatban állók számára. A Gödöllei házaspár Szombathelyről került a Kiskőrösi Szeretetházba. Az ő magatartásuk pedig tűrhetetlenül zavarja az öregotthon gondozottjainak és gondozóinak életét. Alaptalan követelőzésekkel állnak elő, sőt az említettek erőszakos fenyegetőzéseikkel veszélyeztetik az intézmény lakóinak testi épségét is.

Az utóbbi esetben is úgy határozott a Szövetségi Tanács, hogy az idős házaspár elhagyhatja - sőt, el is kell hagyniuk - a szeretetházat, de szeretettel kell elbocsátani őket. Méltányosságból április 1-jétől visszafizetve nyugdíjukat is megkapják. Csak azt nem lehet tudni, hogy hova mennek majd lakni, mert lakásukat a beköltözéskor leadták.
Sokan élnek a két szeretetházban. A legtöbbjük békességes, csendes hívő ember. Többen szép példát mutatnak a megelégedés dolgában, másoknak meg az a panaszuk, hogy túletetik őket.
Valahol fokmérője a a korábbi, fiatalabbkori hívő életnek az időskori magatartás. Az is tény, hogy aki fiatalabb korában nem tanulta meg az önfegyelmet és egy közösséghez igazodva, annak akaratát elfogadni, az idős korában - még ha oly rászorult is, mint a két említett házaspár - nem fogja megtanulni. Az ilyen emberek először is maguknak, de szeretteiknek és a velük foglalkozó embereknek igen sok gondot okoznak.

Győri Kornél főtitkár testvér indítványozta, hogy egyházközi kapcsolataink révén végezzünk tájékozódást más egyházak szeretetszolgálati tevékenységének tapasztalatairól, jogi, ügyrendi eljárásaik megismerése érdekében.

Képviseletünk az Evangéliumi Aliansz -ban

Jelenleg Egyházunk hivatalos képviselete nem megoldott az Aliansz-ban. E szervezet jelentős szolgálatot tölthetne be a Magyarországon élő kisebb közösségek javára. A baptisták világviszonylatban is jelentős szerepet vállalnak az Aliansz-mozgalomban. A következő időben meg kell találnunk e területre a megfelelő személyeket.

Az MBE és az ORFK megállapodása

Egy éve az ORFK képviselői felkeresték az egyházakat Együttműködési ajánlattétellel. Egyházunk akkor nem csatlakozott e megállapodáshoz.

A Szövetségi Tanács jóváhagyta az utólagos csatlakozás ügyét. Meghagyta, hogy a kerületek vezetői vegyék fel a kapcsolatot a megyei rendőrkapitányokkal.
A tudósítás mellékleteként közöljük az Együttműködési megállapodás teljes szövegét.

A nyugdíjaskorú lelkipásztorok szolgálatvégzésére vonatkozó szabályozás megerősítése

Megerősítést nyert, hogy a SZT. 1991. december 10-i határozata érvényben van. A 65. életévüket betöltő lelkipásztorok csak a Missziobizottság esetenként hozott külön határozata alapján, a gyülekezet/ek/ kérésének függvényében végezhetnek további szolgálatokat.
A 70. életévüket betöltött lelkipásztorok nem vehetők rendelkezési állományba a gyülekezeti (körzeti) lelkipásztori teendőktől is felmentendők, de alkalmi szolgálatokat (prédikálás, előadás) - erejük, szolgálatképességük függvényében - esetenként végezhetnek.

A Szövetség anyagi természetű ügyeiből is több napirendre került

a/ A gazdasági igazgató utódlásának kérdése
Varga Boldizsárné testvér már nem vállalja a további gazdasági igazgatói munkát. Jelenleg még nem megoldott az utódlás kérdése.
A megüresedő munka- és szolgálati helyre jelentkezők lelki- és szakmai alkalmasságát kell vizsgálni. Fokozott felelősséggel kell az alkalmas személyt kiválasztani, mert a jelenlegi struktúrában a gazdasági igazgató egyúttal elnökségi tag is, akinek hivatalból beleszólása van missziói és személyi kérdésekbe is.
Elképzelhető egy szabályzatmódosítás is. Erre vonatkozó javaslatokat az Alkotmányügyi Bizottságtól kell kérni.

b/ Segélykérelmek
Több segélykérelem érkezett a Szövetségi Tanácshoz. Részben építési, vagy szolgálati lakás vásárlásához kért segélyekről, más esetben imaházfűtési költségek kompenzálásáról esett szó.
Ezek egy részét illetékességi szempontokra való tekintettel az érintett misszíókerület hatáskörébe utalta vissza, más esetben szűkös anyagi lehetőségei ellenére is adott segítséget a Szövetség vezető testülete. De volt olyan kérés is, mellyel forráshiány miatt nem lehetett érdemben foglalkozni.

Az Élet Szava Alapítvány és az MBE kapcsolata

A hazánkban baptista segédlettel meghonosodó Élet Szava Alapítvány - a többek között baptista - alapítók eredeti szándékát részben figyelmen kívül hagyva végzi tevékenységét. Bizonyos feltételek teljesülése esetén volna lehetőség a szorosabb együttmunkálkodásra is.
Révész Árpád elnök tv. javasolja, hogy tarttassanak tisztázó megbeszélések az MBE és az Élet Szava Alapítvány vezetői között.

Reagálás a Fárosz Alapítvány kibocsátott kérdőívére

A Fárosz Alapítvány kérdőívet küldött a hazai lelkipásztoroknak.
- a tanácskozáson résztvevők véleményét összegezve megállapítható, hogy a kérdezők szándéka nem tisztázott;
- a feltett kérdések fellazító-, zavart keltő-, több esetben a lelkipásztori kar tagjainak egymás iránti bizalmát aláásó jellegűek, bomlasztást idézhetnek elő.

A Fárosz nem a MBE szervezete. Önmagát baptista jellegű missziós alapítványnak tünteti fel, de céljait nem egyezteti a Szövetség hivatalos képviseletével.

A BTA és MF hallgatóinak nyári gyakorlata

A Szövetségi Tanács szabályozni kívánja a BTA és MF hallgatóinak nyári gyakorlati beosztását, mely szerint a hallgatóknak baptista intézményeknél kell végezniük gyakorlati munkájukat. Más elkötelezettségű szervezetek, alapítványok csak akkor kaphatnak hallgatókat nyári gyakorlatra, ha más baptista intézmények igényei már kielégítést nyertek. De ezeknek a szervezeteknek nyilatkozniuk kell a végzendő munka jellegéről és körülményeiről.
Ismertetésre került Kovács Géza MF igazgató testvér levele, melyben tájékoztatja a Szövetségi Tanácsot a MF hallgatóinak azon örvendetes szándékáról, mely szerint többen szeretnének lelkipásztori szolgálatra vállalkozni.
Kovács testvér beszámolt a MF gazdasági intézkedéseiről és gondjaikról is.

Énekeskönyv Bizottság és munkaközösség

Ez alkalommal került sor az Énekeskönyv Bizottság mellé rendelt munkaközösség tagjainak megválasztására

A tanácskozás utolsó programjaként Révész Árpád elnök testvér tájékoztatást adott arról, hogy ez év június 10-20 között Krith Howpps, The Baptist Union of Great Britain North Western Area képviselője fog tartózkodni hazánkban, s lelkipásztorokkal szeretne találkozni, különféle előadásokat kíván tartani.

A Szövetségi Tanács imádsággal fejezte be napi munkáját, kérve Urunktól vezetését, áldását közösségünk hívő népére.

L.T.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

mely készült Budapesten 1994. április 08-ikán 15 órakor az Országos Rendőr-főkapitányság és a Magyarországi Baptista Egyház között az alábbi célokkal, kölcsönös - mindkét felet szolgáló - szándékkal:

A Magyarországi Baptista Egyháznak a többi történelmi egyházzal és felekezettel együtt szerepe van az egyetemes erkölcsi normák és értékek társadalmi érvényesülésének elősegítésében, valamint a veszélyeztetett rétegek gondozásában.

Ennek jelentőségét és aktualitását felismerve a kölcsönös igények és érdekek alapján, melyek a Magyar Köztársaság nyugodt közrendjét és békés fejlődését hivatottak szolgálni; a megállapodó felek a következő feladatokban és munkaterületeken kívánják egymást támogatni:

- a rendőrségi fogdákban levő őrizetesek, előzetes letartóztatottak lelkigondozása, vallásgyakorlásuk személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása,

- a rendőrség személyi állományának igény szerinti felvilágosítása az egyház történelméről, szervezetéről, szerepéről, tevékenységéről,

- azon személyek - elsősorban fiatalkorúak, büntetés-végrehajtási intézetből szabadultak, kábítószer-élvezők vagy egyéb szenvedélybetegek - fogadása, gondozása, akiknek a rendőrség az ilyen jellegű tevékenységet végző egyházi intézmények felkeresését javasolja,

- jelentős egyházi rendezvények (szabadtéri istentiszteletek, stb.) biztosítása,

- az egyház kérésére - előzetes egyeztetés alapján a jogi lehetőségekre figyelemmel történő - rendőrségi segítségnyújtás,

- muzeális vagy különösen nagy értékű kegytárgyaknak a rendőrség részéről történő területileg illetékes rendőri szervek és missziókerületek megállapodásának megfelelő módon és költségviseléssel megvalósítható rögzítése annak érdekében, hogy az esetleges betöréses lopások után a tárgyak felkutatása mielőbb eredményesen megtörténjék.

Jelen megállapodást a felek keret-megállapodásnak tekintik, melyet mindkét oldalról készek bővíteni, illetve az újonnan felmerülő és a feleket kölcsönösen érintő körülményekhez igazítani.

Indokoltnak tűnik, hogy a területileg illetékes megyei (budapesti) és városi (kerületi) rendőrkapitányságok és az adott területen működő missziókerületek a helyi sajátosságok figyelembevételével munkálkodjanak együtt.

Erre nézve a felhívást a megállapodó felek a maguk hivatali rendjét gyakorolva megteszik. A megállapodó felek azzal a kölcsönös reménységgel írják alá a jelen megállapodást, hogy ez a közjó és a magyar társadalom érdekeit szolgálja.

Magyarországi Baptista Egyház részéről:

Révész Árpád elnök
Győri Kornél főtitkár

Országos Rendőr-főkapitányság részéről:

Dr. Pintér Sándor r. altábornagy
főkapitány

CLEVELANDI HÍREK

Szerkesztőségünk levelet kapott László Imre szolgatársunktól, aki - mint ismeretes - Clevelandban tartózkodik családjával együtt.
Rövid részleteket ismertetünk testvérünk leveléből:

«1994. március 6-i összejövetelünk gyülekezetalakuló tanácskozássá változott, melyen megalakult a Kegyelem Magyar Baptista Gyülekezet. - Elhatároztuk, hogy a gyülekezetet a teljes férfiközösség fogja vezetni, a lelkipásztori szolgálatot pedig három avatott lelkészünk, Balla Gábor, László Imre és dr. Fazekas László testvérek végzik majd.

A gyülekezet jelenleg a Broadwiew Highst-ban talált helyet. Egy orvos-család egy hatalmas egészségügyi centrumot hozott létre, s ott kaptunk egy szép termet, berendezve hatvan-hetven főre. Csak a fűtést, világítást kell fizetnünk; azt mondja az orvos, hogy "úgy érzem, visszaadja nekem ezt az Isten..."

Most végre elérhető közelségbe kerül néhány régi missziós elképzelésünk. A heti egyórás rádiós istentisztelet, esetleg egy hívő családi lap beindítása, és az otthoni misszió támogatása Erdélyben is, Magyarországon is...»

László Imre testvér új címe: 3200 George Avenue
Parma, OH 44134, U.S.A.

AKADÉMIAI SZAKDOLGOZATOK 1993-BAN

Katona Béla:
/Jánoshalma/

Küldetésünk a család nélkül élő gyermekek között

A szakdolgozat vázlatos ismertetése

1. A TÉMAKÖR ISMERTETÉSE

A dolgozatban ezt a témát az állami gondozásban élő egészséges gyermekek körére szűkítve vizsgálom.

Elsősorban nem mélylélektani, pedagógiai vagy szociológiai szemszögből vizsgálom ezt a kérdést, hanem arra keresem a választ, hogy mi az, amit egy gyülekezet megtehet, meg kell tennie, illetve milyen hatással lehet az a család nélkül élő gyermekek testi-lelki fejlődésére.

1.1. A Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetségének munkája a család nélkül élő gyermekek között

A baptista misszió mindig nagy jelentőséget tulajdonított a gyermekek között végzett munkának. A magyarországi vasárnapi iskola beindításakor Rottmayer János érzékenyen reagált a különböző társadalmi és szociális helyzetből érkező gyermekek speciális problémáira, mint például élelem, ruházat. Később ezt a gondolkodásmódot magáévá téve a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége Békehírnök felhívásokon keresztül, az árvagyám intézmény bevezetésével, s majd árvaház létrehozásával nyújtott segítséget a család nélkül élő gyermekek számára.

1.2. Az adott kor kihívásai

A XX. század elején hazánk nagy gazdasági nehézségekkel küzdött. Sok család nem volt képes gyermekét taníttatni, nevelni, sőt még csak eltartani sem.

A két világháború tovább növelte az árvák számát, fokozta a megélhetési nehézségeket, kimozdította az embereket lakóhelyükről, elpusztította otthonaikat, gazdaságaikat. Így elsősorban az anyagi problémák jelentettek kihívást a hívő közösségek számára.

1.3. A mai kor kihívásai

Az 1990-as évek rendszerváltását követően Magyarországon az egyházak számára újra lehetőség nyílt az ifjúság nevelésére.

Sok negatív tapasztalat azt mutatja, hogy a család nélkül élő gyermekek a társadalomba való beilleszkedésükkor gyakran kudarcot vallanak.

A Biblia – minden keresztyén ember számára – kötelező érvényű elvárását ezen a szolgálati területen a következő fejezetben dolgozom fel.

2. BIBLIAI ALAPVETÉS

Nem marad Isten figyelmén kívül a család nélkül élő gyermekek sorsa. A közösségre – Izráelre és később a gyülekezetre – ráterheli annak a felelősségnek a súlyát, hogy az ember tartozik a kicsik, és a kiszolgáltatott helyzetben levők sorsát felkarolni.

A gyermek fejlődésének legjobb helye a család lehet. A Biblia védi és tanácsolja a házasság intézményét (Ef 5:32). A gyermekek úgy vannak jelen a családban, mint akikért a szülők felelősséggel tartoznak (Ef 6:4). A család nevel példaadáson, tanításon (5Móz 6:7-9), és fegyelmezésen keresztül (Péld 29:17).

2.1. Az Ószövetség

Az Ószövetség Istent, mint az árvák Atyját ismeri (Zsolt 68:6). Az ószövetségi iratok rámutatnak, hogy elengedhetetlen az árvák ügyének igazságos képviselése (2Móz 22:21-23). Az árvákról való gondoskodás Isten törvényében parancs (5Móz 14:28).

Az ószövetségi gondolkodás tehát elképzelhetetlennek tart olyan vallási cselekedetet, istentiszteleti gyakorlatot, amely nem foglalkozik az elhagyott emberek, özvegyek és árvák problémáival. Izráel népének jellegzetes tulajdonságának kellett lennie a társadalmi problémák orvoslási készségének, a szeretet egymás felé való kimutatásának.

2.2. az Újszövetség

Az Újszövetségi istentiszteleti rend szintén elképzelhetetlen a hallott Ige gyakorlati megvalósulása nélkül (Jak 1:19-27). A jótékonyság, adakozás Isten előtt kedves cselekedetként van számon tartva (Zsid 13:16).

A korai gyülekezet foglalkozott a kor társadalmi problémáival, figyelembe vette, és amennyiben erejéből telt, segített azokon, például a nélkülözők befogadásával, foglalkozott a rabszolgaság intézményével, a családi élet tisztaságával stb.

A gyülekezeteknek ma is feladata foglalkozni a társadalmi problémákkal, segíteni azok megoldásában. Így tehát küldetésük VAN a család nélkül élő gyermekek felé is.

3. KÉRDÉSEK FELVETÉSE

Milyen módon képes a hívők közössége megoldani a család nélkül élő gyermekek problémáit?

Melyek azok a speciális nehézségek, amelyekre képesek lennének ugyan a gyülekezetek megoldást adni, de valami miatt nem teszik?

3.1. Az egészséges személyiségfejlődéshez szükséges feltételek

Fontos figyelembe venni a lélektanilag is megalapozott nevelői tevékenység feltételeit. Ezek: a tudattalan lelki működés figyelembe vétele, a szülő-gyermek viszony jelentősége, a nevelő személyisége, a fejlődési szakaszok sajátosságainak figyelembevétele, az öröklött tulajdonságok szerepe.

A gyakorlat mutatja, fontos segítséget adni az értékrend kialakulásánál, a morális értékek ismeretében, a családról alkotott képben.

3.2. Mit nyújt az intézeti nevelés?

Az intézeti nevelés biztosítja a gyermekek számára az alapvető anyagi szükségleteket, igyekszik figyelembe venni a tudattalan lelki működés tényezőit, megpróbál megfelelő nevelőket állítani a nevelő testületbe. Jó szokások megtanításával helyes értékrend kialakítására törekszik.

Az intézeti nevelés azonban néhány területen hiányos. Lehetetlen szülő-gyermek kapcsolatot kialakítani. Az öröklött hajlamok korrigálására nincs mód, nincs elég energia. Nincs a gyermekek előtt szilárd értékrend. Valamint magáról a családról sem tudnak megfelelő képet alkotni.

3.3. Mit nyújtanak a baptista gyülekezetek a család nélkül élő gyermekek részére?

Kérdőíves felmérés alapján megállapítható, hogy ma a Magyarországon lévő baptista gyülekezetek egyharmada végez gyakorlatilag rendszeres segítségnyújtást a család nélkül élő gyermekek testi-lelki fejlődéséhez.

Ennek a segítségnyújtásnak a fajtái:

— *Patronálás* – Hatása: lelki növekedés biztosítása, segítség a helyes értékrend kialakításában. Hátránya: nem képes maradandó kapcsolatok kiépítésére, hosszútávú, hathatós segítségnyújtásra.

— *Nevelőszülőként* – Hatása: Maradandó pozitív hatást lehet gyakorolni az értékrend kialakulására, a tanulási készség növelésére, a morális értékek megismerésére. Általában a nevelő személyisége megfelelő. Hátránya: konfliktus keletkezhet a nevelt és saját gyermek között, a testi fenyítés hiánya korrekciós lehetőség hiányát jelenti, nincsenek garantálva a gyermek nagykorúvá válásakor az életkezdéshez szükséges feltételek.

— *Örökbefogadás* –Hatása a legtökéletesebb módon pótolja a hiányzó családot, biztosítja annak minden jellemzőjét. Hátránya: a környezet ellenállása (tágabb rokonság), igen nagy áldozatot követel.

— *Intézetek látogatása* – Hatása: biztosított a szilárd értékrend (bibliai tanításon keresztül), baráti kapcsolatok kialakítása hívő és nem hívő közt. Hátránya: az időszakosság miatt nem lehet megfelelő befolyást gyakorolni a gyermekek fejlődésére, a gyermekek újra és újra kudarcot vallanak.

— *Gyermeknapok, közös kirándulások szervezése* – Hatása: pozitív benyomást és érdeklődést lehet kelteni a gyermekekben az evangélium számára. Hátránya: későbbi folyamatos látogatás nélkül teljesen eredménytelenné válik.

— *Intézetekben főállású nevelőként végzett szolgálat* – Hatása: a hívő nevelő személyisége nagy befolyással van a gyermekekre, a hívő nevelő támogathatja a gyülekezet munkáját az intézetben, módja van sok időt tölteni a gyermekekkel.

— Sok más, igen szép példa is van arra, hogy *hívő házaspárok* állami gondoskodást kinőtt *fiatalokat fogadnak be*, biztosítva számukra a könnyebb, tisztességesebb életkezdést.

4. KÉRDÉSEK MEGVÁLASZOLÁSA

Mit tehetnének ma a gyülekezetek még a család nélkül élő gyermekek fejlődése érdekében? Nos, hogy erre a kérdésre választ kaphassunk, nézzük meg, mi akadályozza a gyülekezeteket ebben a speciális misszióban. Kérdőíves felmérés alapján a gyülekezetek által megnevezett akadályokat sorolom most fel:

Időhiány, más missziói orientáltság, anyagi akadályok, motiváció hiánya, helyi körülmények, elégtelen felkészültség érzése, információ hiány, esetenként az intézeti vezetők ellenállása.

Fontos, hogy legtöbb esetben ez a gyermekmisszió nem objektív akadályokba ütközik, hanem inkább a nehezen befolyásolható, a hívők közösségében, személyekben meglevő ellenállás illetve készség hiánya jelent nehézséget. Ezen a problémán nehéz segíteni, talán a jó példa és a figyelemfelkeltés javíthat e helyzeten.

4.1. Megelőzés

Veszélyeztetett családok segítése anyagi-lelki segítségnyújtáson keresztül, hogy ne kerüljenek gyermekek állami gondozásba. Ez történhet a deviáns, kallódó fiatalok segítésén, a megelőzés területén tevékenykedő alapítványok támogatásán, és

olyan speciális misszión keresztül, mely a veszélyeztetett helyzetben élő családok evangélizálását vállalja fel, Pl.: cigánymisszió.

4.2. Tájékoztatás

Hiányát látom olyan átfogó, buzdító jellegű irodalmi munkának, amely tudatosítaná a gyülekezetek ilyen irányú küldetését, és módszertani ismeretekkel gazdagítaná, segítené a már folyó tevékenységet a család nélkül élő gyermekek között.

Sok olyan kérdés adódik ebben a misszióban, amelyre csak szakemberek képesek használható választ adni pl.: pszichológusok, pedagógusok. De szükség van a gyermekek által is érthető teológiai ismeretekre is. Ezért olyan előadások kellenek, ahol adott kérdésre a megfelelő szakember válaszolhat.

Következtetések

A Baptista Szövetség gyülekezetei eddigi munkái, történelmi emlékei, a nagy árvaház alapítók, gyermekmunkások mind arról beszélnek, hogy a hívők közössége képes a család nélkül élő gyermekek problémáit megoldani.

A Biblia tanítása egyértelmű. Isten úgy mutatkozik be, mint az "árvák Atyja". Paradox helyzet lenne, ha Krisztus teste, az egyház, a gyülekezet érzéketlen lenne az árvák, család nélkül élő gyermekek problémáira.

Arra a kérdésre, hogy gyülekezeteink megtesznek-e minden tőlük telhetőt, kimerítenek-e ezen a területen minden szolgálati lehetőséget, a válasz úgy gondolom csak ennyi lehet: "Szeretnénk!" Olyan fórumokra van szükség, amelyek ennek a misszió-munkának a fontosságát hangsúlyozzák, azok eredményesebb végzését elősegítik.

Köszönetnyilvánítás

E helyen is szeretnék köszönetet mondani azoknak a szolgatársaknak és gyülekezeteknek, akik segítséget adtak dolgozatom összeállításához.

A BOLDOGSÁG RECEPTJE

Végy egy csésze kedvességet.
Adj egy csipetnyi jótékonyságot.
Keverd össze megértéssel.
Adj hozzá egy kevés szívességet.
A tetején legyen türelem.
Hintsd meg bőségesen vidámsággal.
Szolgáld föl mindenkinek kiadósan.
És egész évben boldogsággal fogsz találkozni.

AJÁNDÉKOK

Ellenségednek...megbocsátást.
Vetélytársadnak...türelmet.
A barátnak...szívedet.
A vevőnek szívességet.
Minden embernek...szeretetet.
Minden gyermeknek... jó példát.
Önmagadnak igazságot.

A barát jellemzője

A kimerültségben pihenés;
világosság a bátortalannak;
napsütés a szomorúnak,
és a legjobb természetes gyógyszer a bajban.

Mégsem lehet megvásárolni, kikönyörögni, kölcsönözni vagy ellopni.

Valami olyan, amely földi jó bárkinek, akinek tovább adják.

SOHA NEM FOGSZ SZOMORKODNI

Ha gondolkodsz, mielőtt cselekednél;
Ha meghallgatsz, mielőtt ítélnél;
Ha megbocsátasz ellenségednek;
Ha segítesz elesett testvérednek;
Ha becsületes leszel az üzletben;
Ha kiállsz elveid mellett;
Ha bezárod füled a pletyka előtt,
Ha megzabolázod rágalmazó nyelved;
Ha csak tiszta gondolatokat táplálsz;
Ha együttérzel a lesújtottal,
Ha udvarias leszel mindenkivel.

/Közli: dr. V.J./

BIBLIATANULMÁNY

Ferenczy Zoltán ny. lelkész

Az Ószövetség és Újszövetség "istenképe"

Elöljáróban:

1. Fel kell számolnunk minden vulgáris teológiai szemléletet az Ó- és Újszövetség között.
2. Ugyanakkor nem szabad lekicsinyelni a Szentírás két része között ténylegesen meglevő feszültséget, amely gondolkodóba ejti az olvasókat.

I.

Amikor az Ószövetség és Újszövetség elválaszthatatlan egységét hangsúlyozzuk; amikor arról beszélünk, hogy a kettő között sem eltérés, sem fokozati különbség nincs, látnunk kell azt a sajátos mondanivalót is, amelyet az Ószövetség hordoz. Van az Ószövetségnek olyan üzenete, amellyel az Újszövetség számol. A Kinyilatkoztatásnak az a teremtéssel kezdődő szakasza, melyről az Ószövetség beszél, előfeltétele az Újszövetség kinyilatkoztatásának.

Az Ószövetség könyvei különböző időkben keletkeztek. Megállapítható, hogy szerzőik különféle forrásokat használtak fel. Vannak a közlések között történeti, tanító, oktató és prófétai részek. Számolnunk kell tehát az irodalmi műfajok sokféleségével is. Az a törekvés, amely az ószövetségi kinyilatkoztatás Istenének egy rendszerezett Isten-"képben", Isten-"fogalomban", Isten-"szemléletben" való összefoglalását próbálja meghatározni, nem vezet eredményhez.

E megállapítás mellett hangsúlyozni kell az Ószövetségi könyvek két jellegzetességét:

Az egyik az, hogy Izráel népének, Ábrahám leszármazottainak hivatalos vallási könyvei az Ószövetség iratai.

A másik az, hogy mindvégig ugyanaz az Isten szólal meg az írásokban, aki Ábrahámot megszólította, akinek közösségi tiszteletét Mózes szervezte meg. Ez az Isten, JAHVE, a nép nemzeti Istene. Ugyanakkor ő a mindenség Teremtője és Ura.

Biblikus teológiai szempontból figyelve Istennek az Ószövetségben magáról adott kinyilatkoztatását, a teljesség igénye nélkül, számolva a különböző szemléletek lehetőségével, a következőket emelhetjük ki.

1. Isten az egyetlen Isten. Rajta kívül nincs más Isten! Az egyistenhit az egyetlen Isten elismerése és tisztelete. Mindazoknak a lényeknek, létezőknek egyidejű tagadása, akiket a többistenhit tisztel.

Izrael körében az egyistenhit csak egészen lassan, sok nehézség árán, kemény küzdelmek során, állandó feszültségben alakult ki. Kezdetben a napi vallásosságot a sokistenhit jellemezte. Elismerték az egy Istent. De nem tagadták meg más istenek létezését sem.

2. Isten világfeletti, transcendens. JAHVE transcendenciája különféle formában nyilatkozott meg az idők folyamán. Ezen a ponton is észre lehet venni hangsúlyváltozást, fejlődést, szemléletváltást. Mondhatnánk így : új igazságok felismerését.

Isten transcendenciája volt az Ószövetségnek a környező népek vallásaitól leginkább eltérő tanítása. Az ószövetségi teológusok álláspontja ebben a kérdésben teljesen egyöntetű: a jahvizmust nem lehet levezetni más vallásokból. Izráel Isten ismeretében élt, mert Isten megismertette magát népével.

3. Isten személyes létező. Izráelben annyira mély gyökeret vert Isten kinyilatkoztatása, hogy soha fel sem vetődött, hogy Isten ne személyként, hanem valami féktelennek vagy a "létnek" gondolják el. Izráelben Isten kezdettől fogva személyként nyilatkozott meg, aki beszél, rendelkezik. Olyan mértékben birtokolja az életét, mint senki más.

4. Az Ószövetség erőteljesen hangsúlyozza az Isten és ember közötti különbséget. Isten szellem. Az ember hús, törékeny, múlandó, mint a fű. Ez a különbség olyan mélyreható, hogy az ember mindig hamisan értelmezi. Meglátja Istenben a hatalmas erőt, de nem veszi észre Isten szíve gyöngédségét, hűségét. Isten szentségében csak áthidalhatatlan távolságot lát, mint azt Ézsaiás megtapasztalta a Szenttel való találkozás során. Isten transcendenciája az oka annak, hogy Ő egyszerre a "fölösleges", és az, aki a megtört és megalázott emberrel együttérez, segíti és gyógyítgatja.

5. Isten az "EGÉSZEN MÁS". Viselkedése, magatartása legmeghittebb cselekedetei formájában fejeződik ki. Kezével mintázza az anyagot, amelyből az embert alkotja. Rácsukja Noéra a bárka ajtaját, hogy biztos legyen benne: egyetlen lakója sem vész

el. Kezében tartja a mindenséget. Ugyanakkor az aprócska Izraelhez úgy ragaszkodik, mint a szőlősgazda a szőlőjéhez, mint gyöngéd apa és meleg szívű édesanya.

Naiv antropomorfizmusok ezek? Mélyrehatóan kifejezik az igaz Isten egy lényeges vonását. Ő, aki az embert maga képére teremtette, arra is képes, hogy önmagát az emberi magatartásokon át nyilatkoztassa ki.

6. JAHVE a messiási kor Királyában megváltott népének új életet ígért. Az egész történelmet az egyetemleges megújuláshoz vezeti. Igazságos ítéletet tart. Befejezi a megváltás munkáját. Isten és ember közössége tökéletes, végleges formát kap.

II.

Az Újszövetség az Ószövetségre épül. Ennek bizonyítéka, hogy az Ószövetségnek Istenről alkotott "képe" az Újszövetségben megőrződött.

A gnosztikusok, főleg Markion által tanított ellentét az Ó- és Újszövetség között hamis tanítás, eltérés az igazságtól. Az a megfogalmazás, amely szerint az Ószövetség az igazság, az Újszövetség a szeretet Istenét hirdeti, a valóság leegyszerűsítésén alapul, biblikus teológiai alapja nincs. A népi kegyesség megnyilatkozása. A kijelentés helyes értelmezésében az Ószövetséget az Újszövetség betetőzi. A legvilágosabban ez a tény a Zsid 1:1 és következő verseiben szólal meg.

Az újszövetségi könyvek elárulják, hogy az apostoli igehirdetés éveiben állandóan bővült Krisztus titkának a megértése. A kanonikus könyvek ezt a megértett hitet hagyták ránk.

Krisztus titka az, hogy benne az Atya örök Fia emberré lett. Az Ő titkának megértése elvezette az apostolokat az Atya és Fiú egymáshoz való kapcsolatának meglátásához. Ezzel gyarapodott az Istentől és Istenről kapott kinyilatkoztatás.

A Fiú nem kívülről szemléli Isten misztériumát. Beszélhet az Atya belső lényének megnyilatkozásairól. Ő a láthatatlan Isten képmása. Megjelenése Istent, az Atyát tükrözi. Csak Tőle kaphatunk választ arra a kérdésre: kicsoda Isten önmagában és a mi számunkra.

Az újszövetségi üdvtörténet a réginek a folytatása. Jézus semmit nem törölt el a régi Isten "kép"-ből. Ellenben tökéletesítette azt. Van valami új, addig ismeretlen az Újszövetségben. Az egy Istenben világosan felragyog az Atya, Fiú, Szentlélek. Az egy Isten Atyaként a világ felé fordult a Fiúban és a Szentlélekben. Jézus, amikor az Atyát mutatta meg, ugyanakkor a Szentlelket is kinyilatkoztatta. A Szentháromság titka az újszövetségi kinyilatkoztatás kiemelkedően fontos tartalma. Korunkban világszerte a teológiai érdeklődés középpontjába került a Szentlélek személye és munkája.

1. A szinoptikusok. Ők rögzítették az apostoli igehirdetés jelentős részét. Jézus tanításából főleg az ragadta meg őket, hogy Isten az Ószövetségben előre jelzett uralmán keresztül nyilatkozik meg. Jézus személyében Isten országa érkezett el. Isten uralma nem zsarnokság. Ő Atyaként közeledik az emberhez. Nagyvonalú. Gyermekeinek csak jót ad. Isten jelen van világunkban. Szabadulást, örömöt, életet osztogat.

A szövetség törvénye Jézus eljövetelével beteljesedett. Isten arca abban ragyogott fel, hogy az Atya akaratát Jézus kiszabadította a számtalan emberi előírás gyötrelmet okozó szövevényéből.

2. János írásaiban a központi kérdés: Jézus Krisztus öröktől fogva Isten Fia, Aki megtestesült és a világba jött.

A Szentlelket, Akiről már a szinoptikusok is tanúsítják, hogy az Atya az Ő erejével vezeti Jézust, János személyes tulajdonságokkal ruházza fel a Vigasztalóról szólva. János írásaiban már a Szentháromság belső életének gazdagsága is elénk tárul.

Krisztus eljövetelével elkezdődött az ítélet. Aki Őt befogadja, az nem kerül ítéletre. Aki azonban elfordul Tőle, az magára vonja az ítéletet. Ez a krisztusi kinyilatkoztatás egyik újdonsága. Olyan Isten befogadásához nem kellett volna kinyilatkoztatás, aki a jót jutalmazza és a rosszat bünteti. Ez emberi igazságosság, nem valami misztérium. Az ember a bűnnel kizárja magát annak a szeretetnek éltető hatásából, amely a létnek célt és értelmet ad.

3. Pál apostol az Ószövetség Istenről szóló tanításának minden lényeges elemét átveszi, de továbbfejleszti. Isten, Urunknak, Jézus Krisztusnak az Atyja, akit az emberiség bűne egyfelől haragra, másfelől könyörületre indít. E kettő, az ítélet és kegyelem paradox egységbe olvad a keresztben.

Egy példa Pál ószövetségi szemléletére: A pusztai vándorlás nélkülözései között Mózes vizet fakasztott a kősziklából. Pál minden exegetikai aggályoskodás nélkül megállapítja: *"Az a kőszikla pedig a Krisztus volt."* Pál szerint már a pusztában is a Krisztusból táplálkozott a zsidó nép. Mindent Krisztusban, Krisztuson keresztül látott az apostol. Azt látta, ami az Ószövetség embere számára ma is elképzelhetetlen! Egyoldalú szemlélet? Igen! De a mi számunkra ez az egyetlen lehetőség!

Isten szeretetének hatása nemcsak abban mutatkozik meg, hogy egyénileg átalakít bennünket, hanem abban is, hogy közösséget formál. A Szentlélek egy testté fogja össze azokat, akik Krisztust életük Urának elfogadják. A közösségben az egyén is hivatást kap. El kell jutnia a Krisztus mértéke szerinti nagykorúságra.

4. Az ősegyház többi kanonikus könyve ugyanazt a tanítást hangsúlyozza, közli Istenről, mint az evangéliumok és Pál iratai. De a hangsúly hol erre, hol arra kerül.

Az ApCsel főként azt hangsúlyozza, hogy Isten szerzője mindannak, amit Jézus élete jelent. Jézust Isten adta Izráelnek. Isten kente fel Szentlélekkel és erővel. Isten Szentlelkével munkálkodott az evangéliumot hirdető apostolokban.

5. A Jelenések könyve Istent a Mindenség Uraként állítja az üldözött egyház elé, aki győzelmet

ad a Báránynak és népének az Isten ellen forduló hatalmasságokkal, a Sátánnal szemben. Az Ószövetségben a próféták ajkán megszólaló híradás Isten megváltó, mindeneket megújító szeretetéről beteljesedik. Az üdvösség története befejeződik.

SUMMÁZÁS:

A teológia Istenről kérdez, Istent keresi és Istenről beszél. Ha hallgatna Istenről, nem keresné Istent, nem lenne teológia. De hogyan beszélhetnénk Istenről anélkül, hogy tudnánk, ki ő? Csak azzal a feltételezéssel, hogy Isten nagyobb mindennél, amit róla mondunk. Ha kimondunk róla valamit, tudnunk kell, hogy ő kimondhatatlan. Még arra sem vagyunk méltók, hogy nevét kimondjuk. Az az Isten, akit az ember fel tud fogni, meg tud érteni, nem Isten! Nem igazodik Isten a mi elképzeléseinkhez. Nekünk kell alkalmazkodnunk az ő valóságához. "Nincs ember, aki méltó volna nagy neved kimondani" – írta Assisi Ferenc a Naphimnuszában.

A lutheránus bibliaszemlélet szerint a Szentírás teljes egészet alkot. A két szövetség egysége abban van, hogy mindkettőt átfogja az isteni ige teljes tartalma: a törvény és az evangélium. E szemlélet szerint a Szentírás istenképe, istenfogalma nem válik szét valamilyen ószövetségi és újszövetségi Istenné.

A teljes Biblia Istene Jézus Krisztus Atyja. Krisztus Istennek a teljes Írásban magát kijelentő szava. Az Ószövetség nemcsak jövendölt Krisztusról. Az Ószövetségben mindenütt Krisztus volt jelen. A kereszten meghaló szeretet: az Isten istensége teljes fenségében, hatalmában, végtelenségében. Aki Jézust, a Máriától születettet nem ragadja meg, az Istent sem ragadhatja meg.

Jézus életével, halálával, feltámasztásával Isten teljességre vitte döntő nagy tettét. Most már minden ember odajárulhat hozzá. Krisztus személyében Isten felkínálja magát annak, aki be akarja őt fogadni. A Jézushoz hitben való csatlakozás egyet jelent Isten megismerésével. A hitre jutó ember felfedezi Isten igazi arcát és eleven jelenlétét.

Lelkipásztor, 69/1993/2.

Krizmanicné Gerő Dóra

A százados kijelentése és Lukács evangéliumának teológiája

Lukács 23:47

VÁZLAT
Bevezetés
I. Korábbi tudományos értelmezések
II. Szerkesztői elemzés
III. Az igeszakaszok kapcsolata
a) a szenvedéstörténettel és
b) a teljes evangéliummal
IV. A források kérdése
Következtetés

Bevezetés

Talán az Újszövetségben nincs még egy olyan igeszakasz, amely élénkebben illusztrálná a szinoptikus evangéliumok tanulmányozója előtt azokat az eltérő módokat, ahogyan a közös hagyományt más-más szerző kezelheti, mint "a százados kijelentésének" epizódja (Mt 27:54; Mk 15:39; Lk 23:47). A színkép még szélesebbre tágul, amikor más idevonatkozó újszövetségi vagy nem kanonikus szövegeket (ApCsel, Péter evangéliuma) veszünk fontolóra. Az igeszakaszok összehasonlító tanulmányozása kimutatja azokat az egyedüli vonásokat, amelyekkel minden egyes evangéliumban találkozunk, és kulcsot ad a szöveg jobb megértéséhez. De még jelentősebb az "egybehangzás" a szenvedéstörténet és a szóban forgó író saját "evangéliumi teológiája" között. Ebben a dolgozatban arra irányítjuk figyelmünket, hogy Lukács miként kezel egy adott hagyományt, jóllehet időről időre utalásokat tesz a párhuzamos szinoptikus fejezetekre. Ez értelmezés célja az, hogy feltárjuk a hagyományok átdolgozása folyamatának összetettségét, és bemutassuk Lukács szerkesztői tudományát és az összeállításban tanúsított szakértelmét.

I. Korábbi tudományos értelmezések

Lk 23:47-tel kapcsolatban a tudományos felfogás a csaknem elhanyagoló magatartástól a messzemenő következtetésekig terjedően váltakozik, különös hangsúllyal a szerkezeti, forráskritikai és teológiai kérdésekre. John Pobee(1) a lukácsi változatot Márkéval összehasonlítva "primitívebb logionnak" tekinti. Neki Márk az eset mélyebb teológiai értelmezését mutatja, mint Lukács, és ezért erősebb nyilatkozatot tartalmaz a *υιός θεοῦ* alkalmazásával és a *δικαιος* mellőzésével. A korábbi leírásokban a "gyengébb" vagy "erősebb" kifejezések elég gyakoriaknak tűnnek, amikor a szinoptikusokban levő hagyomány eltérő változatait összehasonlítjuk. A legújabb tanulmányok azonban az igeszakaszok szerkezeti jelentőségét(2) próbálják vizsgálni, mások, mint például Gundry(3) vagy Danker(4), figyelembe veszi a korabeli zsidó és hellenisztikus irodalmat. Talbert(5), Neyrey(6) és mások a Lukács-ApCs szélesebb képét vizsgálják, és kimutatják a teológiában és célkitűzésben való hasonlóságokat. J. D. Crossan(7) egy izgalmas szempontot vezet be a hagyománytörténet és forráskritika problémájánál, míg vannak olyanok,

akik főként az evangéliumi leírás(8) társadalmi-történelmi szempontjaira helyezik a fő hangsúlyt.

II. Szerkesztői elemzés

Az egyéni evangéliumi kéziratok tekintetében nincsenek bizonyított szövegvariánsok az igeszakaszról. Azonban a szinoptikusok között számos eltérés van az elhelyezés, a szereplők száma és a szókincs tekintetében, ami az evangéliumíró különösen irányított hangsúlyához vezethető vissza.

Azt az állítást, hogy Márk elbeszélése időrendben megelőzi a többi szinoptikus evangéliumot és azt mint egyik forrásukat használták, alátámasztja a három idevonatkozó változat összehasonlítása.

Mk 15:39	Mt 27:54	Lk 23:47
Amikor a százados, aki vele szemben állt, látta, hogy így lehelte ki lelkét, ezt mondta: "Bizony, ez az ember Isten Fia volt!"	Amikor pedig a százados és akik vele őrizték Jézust, látták a földrengést és a történteket, nagyon megrémültek, és így szóltak: "Bizony, Isten Fia volt ez!"	Amikor a százados látta, ami történt, dicsőítette Istent, és így szólt: "Ez az ember valóban igaz volt."

Az összefüggésből nyilvánvaló, hogy Mt helyettesíti Mk egyetlen századosát a *οι εκατον–ταρχσ και οι μετ' αυτου τηρουντες* kifejezéssel az elbeszélés folyamatossága érdekében, visszautalva az őrökre, akiket a 36. versben mutatott be, valamint annak érzékeltetésével, hogy töretlen folyamatossággal őrizték Jézust letartóztatásától kezdve egészen eltemetéséig. Lukácsnak nincs szüksége arra, hogy a mondat alanyának számát megváltoztassa, mert neki a százados a keresztrefeszítésben(9) részt vevő római hatóság "képviselője". Azonban a határozott névelő alkalmazása kifejezi a katonák csoportjának jelenlétét, akik fölött ő volt a kinevezett parancsnok.

A Márk latinizmusát kifejező *κεντυριων* helyett Lukács az ennek megfelelő görög *εκατον–ταρχης*(10)-thasználja.

A százados kijelentését egy kissé eltérő motívumok indítják el minden egyes evangéliumi leírás szerint. Márk századosa Jézusra tekint, és elsődlegesen Jézus meghalásának módja indítja e szavak(11) kijelentésére. Ezt aláhúzza az *εξεπνευσεν* (37. és 39. v.) ismételt használata, amivel inkább a résztvevő személyekre irányítja a figyelmet, mint a természetfölötti körülményekre, ahogy azt Máté változata cselekszi(12). A többi szinoptikustól eltérően, Lukács a természetfölötti események bekövetkezését a tényleges halál előtti időre vonatkoztatja. Az eset hangsúlyát, mint ami magának a kijelentésnek a következménye, általánosságban mindaz létrehozta, ami eddig a szenvedéstörténetben megjelent(13).

Ugyanígy, a századosnak az eseményre adott válaszának hangszíne különös minden leírásban. Márk tanújánál hiányzanak az érzelmek. Máté századosa viszont túláradó (babonás) félelem(14) hatása alá kerül. Lukács úgyszintén felhasználja a lehetőséget arra, hogy vallásos légkört teremtsen. A százados kijelentése Lukács számára *δόξα*, és talán önkéntelen, de imádkozáshoz hasonló megnyilvánulás és fontos kifejezés Lk- ApCs-ben(15).

Azzal, hogy Lukács Isten nevét említi ebben a versben, gazdagítja a következő egyszerű nyilatkozat ártatlanságát. Tehát a százados kijelentése bizonyságtétellé válik, amint Isten jelenlétében ezt jelenti ki a római hatóságok(16) képviselője.

A kijelentés mondattani és szótani szerepe szintén az írók teológiai motívációját tükrözi. Márk esetében az általános "Isten Fia" cím alkalmazása elegendő ahhoz, hogy kifejezze az irodalmi műfaj által megkövetelt igazolást(17), míg Máté krisztológiai szempontjai erőteljesebb és hatásosabb kódot követeltek meg az evangéliumi üzenet közvetítésében. A mondat összetételét megváltoztatva, az *ἄνθρωπος* kihagyásával és azzal, hogy a *δυτος*-t a nyilatkozat végéhez illeszti, Máté hangsúlyozza, hogy Jézus Isten Fia volt.

Míg Márk és Máté hirdeti Jézus istenfiúságát a százados kijelentése által, Lukács ugyanezt teszi Jézus saját szavainak(18) alkalmazásával. Összefüggését és mélyebb értelmét tekintve, az ártatlanság kijelentését éppen úgy teológiai töltetnek lehet venni, mint az istenfiúság meghirdetését. Matera kimutatja azt a tényt(19), hogy a jogi vonatkozásokon kívül, a *δικαιος* kifejezésben megvan az ószövetségi igaz, sedeq értelme, ami "az Istennel való helyes kapcsolatra mutat", és következésképpen Lukács számára messiási cím az ApCsel-ben (3:14; 7:52; 22:14).

Talán Goulder megfigyelése ugyanígy érvényes(20), hogy Lukácsnak az ilyen hitvallomás, mint "Jézus az Isten Fia" csak következménye lehet annak a tapasztalatnak, hogy "hallották Isten szavát és megtértek", és "talán inkább fenntartható egy másik százados és barátai számára, akik hallották Péter szavát az ApCsel-ben".

III. Az igeszakaszok kapcsolata

a) a szenvedéstörténettel

Lukácsnál a szenvedéstörténetben levő elemek rendjének átrendezése jelentős abból a szempontból, hogy az miként szolgálja szerkesztői célját.

	Mk 15:33-41		Lk 23:44-49
1	Sötétség	1	Sötétség
2	Az elhagyatottság kiáltása		(Kihagyva)
3	Az ecet		(Áthelyezve)
4	Hangos kiáltás	2	A templom kárpitja
5	Jézus halála	3	A hangos kiáltás
6	A templom kárpitja	4	Jézus halála
7	A százados kijelentése	5	A százados kijelentése
8	Az asszonyok	6	A nép (tömeg)
-		7	Jézus ismerősei és az asszonyok

Lukács egy még világosabb szerkesztői célja az a vágy, hogy nyilvánosabb körülményt teremtsen a szenvedéstörténetnek, és több együttérző szemtanút gyűjtsön össze az eseményhez, mint Márk tette. Az átrendezés szintén eszközként szolgál az elbeszélésen belüli kiteljesedés felé irányuló lépések jelölésére. Mint korábban már érzékeltettük, Márknál a csúcshoz Jézus halálával érkezünk. A százados kijelentése egyszerűen egy végső ecsetvonás a már teljessé vált eseményekben. Isten igazolja Jézust; a szemtanú katona egyszerűen nem tehet mást, mint kijelenti a magától értetődőt: "ez az ember mártír volt". Lukács szerkezete másrészt két célt szolgál: a) a Jézus halála miatt felerősödő érzéssel együtt rámutat Isten megdicsőítésén át a tömeg megtérésére (vagy bűnbánatára); b) sikerül eloszlatnia a márki elbeszélés(21) baljóslatú alaphangját, és pozitív megjegyzéssel fejezi be. Drury szavaival ez "inkább történelmi jellegű megadás jelenete, mintsem a szent félelemé"(22).

III. Az igeszakaszok kapcsolata

b) a teljes evangéliummal

Az igeszakaszok nemcsak jól beleillenek a szenvedéstörténet finom szerkezetébe, hanem ugyanakkor jelentős mértékben hozzájárulnak az egész evangélium egységéhez és üzenetéhez. A három gyalázkodás (23:35, 37, 39) egyrészt emlékeztet Jézus háromszoros pusztai kísértésére, míg másrészt a márki anyag átdolgozásával és a gyalázkodásoknak Jézus kedves válaszai mellé helyezésével (23:40-43, 47-48, 50-53), egyensúlyt és hidat alkot Jézus szolgálatának kezdete és vége között. Az üdvösség általános (alkalmilag irónikus) témája e fejezeteknek, és a megváltás témája a kulcs nemcsak Lukács szenvedéstörténetéhez, hanem egész evangéliumához is. Jézusnak soha sincs szüksége megváltásra (vö. kísértés/gyalázkodás); bizonyított ártatlansága alátámasztja azt az állítását, hogy ő mások Megváltója.

Még a magyarázat messiási szempontjából is, az igerészek témája jól illeszkedik az evangélium üzenetébe. Annak elismerése, hogy Jézus igaz, a "messiási hitvallások" kategóriájába esik, ami nyilvánvalóan Isten országának témájához vezet, ami egybehangzik például a századosnak a keresztnél tanúsított magatartásával (tisztelete újból megerősíti ezt az állítást: Jézus halálának pillanatától kezdve Király).

A százados szavai képezik a hét epizód egyikét a szenvedéstörténet folyamán, amikor Jézus ártatlannak bizonyul, szemben az erőszakos és veszélyes forradalmárok magatartásával. Ahogy Ford kimutatja(23), ez a nyilatkozat összhangban van azzal, ahogy Lukács bemutatja Jézus etikáját, tanítását és életét. Az evangélium társadalmi-történelmi hátterében ez a kijelentés elengedhetetlenül fontosnak tűnik, mert ez

> "megszabadította Jézust és vele együtt az újszülött keresztyén mozgalmat a Rómával szembeni árulás, az erőszakosság és forradalom vádjától"(24).

Charles H. Talbert mélyebben tanulmányozta Lukács-ApCsel-ben levő irodalmi mintáinak és teológiai témáinak az összefüggését. A két írás megfelelőségének egyik pontja a harmadik evangéliumban és Lukács-ApCsel-ben Jézus kihallgatásának párhuzamos szerkezetével kapcsolatos. Mint ahogy Lk 23:47-ben, a százados kedvezően vélekedik Jézusról, ugyanúgy az ApCsel 27:3-ban és 43-ban a százados kedvező kapcsolatban van Pállal(25).

IV. A források kérdése

Crossannak a szenvedéstörténet eredetének területén végzett kutatásai, jóllehet nem szolgáltatnak teljesen kielégítő megoldásokat a problémákra, segítenek fölvetni számos érdekes kérdést(26). Az a tény az egyik kérdés, hogy a nem kanonikus Péter evangéliumában is jelen vannak az igeszakaszok főbb elemei, csak nagyon eltérő összefüggésekben. Az úgynevezett "keresztevangélium" ideiglenes elsőrendűségével kapcsolatos állítása és mint ésszerű vagy valószínű forrás a márki szenvedéstörténethez, részben azon az érven alapul, hogy a "keresztevangélium" gyakran logikusabb, pszichológiailag ésszerűbb magyarázatot nyújt az eseményekre. A földrengés Jézus teste elhelyezésének közvetlen és azonnali következménye [6:21]. A (Petronius nevet viselő) százados feladata Jézus sírjának őrzése. A feltámadással kapcsolatos természetfölötti eseményeket követően mint parancsnok, a társaival együtt a "bizonnyal, ő Isten Fia volt" [11:45] vallomásával együtt elviszi Pilátus elé; és a tömeg mellét verve mondja: "Ha az ő halálakor ezek a félelmetesen nagy jelek következtek be, íme mennyire igaz ember volt!" [8:28]

Crossan kimutatja, hogy Péter evangéliuma az őrök [7:25- 9:34], a feltámadás [9:35- 10:42] és a vallomás [11:43-49] epizódját egységként kezeli. (A rómaiak azért érkeznek, hogy védjék a sírt; tanúi a feltámadásnak; ezért képesek megvallani, hogy Jézus Isten Fia volt.)

Márk, teológiájának megfelelően, az evangéliumban a feltámadást követő megjelenési jelenségeket visszavetíti Jézus korábbi földi életébe, hogy elkerülje (vagy megmagyarázza) a téves reményeket és kiábrándító várakozásokat. Márknak Jézus nem jelenik meg ismét a parusziáig.

Crossan nem feltételezi, hogy az úgynevezett "keresztevangélium"-ot ismerte volna a többi szinoptikus író. Ezért még ha közvetlen kapcsolatot is lehet megállapítani Márk szenvedéstörténete és egy korábbi forrás között, a lukácsi szöveg szempontjából a következmények valószínűleg nem következetesek.

KÖVETKEZTETÉS

Az a realista megfigyelés, hogy Jézus követői csak minimálisan részletes történelmi tájékoztatással rendelkeznek Jézus kihallgatása, kivégzése és eltemetése körülményeiről, felelős a Márktól való függőség terjedelme a szinoptikusok között, és ez magyarázatot ad arra, hogy viszonylag szabadon kezelik a szenvedéshagyományt. Márk martirológiai teológiája, Máté krisztológiája és Lukács üdvösség-teológiája elkerülhetetlenül formálta egyéni elbeszéléseiket. Lukács stíluskészsége és szerkesztői képessége azonban a legcsiszoltabb végső eredményt hozta létre.

Jegyzetek:

1. John Pobee, "A százados felkiáltása – a vereség kiáltása", The Trial of Jesus, SBT 2. sorozat, 13.kötet (kiadó: Ernst Bammel; London: SCM Press, 1970) 91-102. l.

2. John Drury (Tradition and Design [Atlanta: John Knox Press, 1977] 113) összehasonlítja a márki és lukácsi szenvedéstörténetek diagramját, amikor bizonyítékokat keres Lk szerkesztői célkitűzéseihez.

3. R.H. Gundry, Matthew: A Commentary on his Literary and Theological Art, (Grand Rapids, Mich.: W.B. Eeerdmans Pub. Co., 1982).

4. Frederick W. Danker, Jesus and the New Age According to St. Luke (St. Louis, Miss.: Clayton Publishing House, 1972).

5. Charles H. Talbert, Literary Patterns, Theological Themes and the Genre of Luke-Acts (Scholars Press SBL 20.kötet, Univ. of Montana; Missoury: 1974).

6. Jerome Neyrey, S. J. The Passion According to Luke (New York: Paulist Press, 1985).

7. John Dominic Crossan, The Cross that Spoke (New York: Harper & Row Publishers, 1988).

8. Vö. J. Massyngbaerde Ford, My Enemy is My Guest. Jesus and Violence in Luke (New York: Orbis Books, 1984).

9. I. Howard Marshall kimutatja (The Gospel of Luke. A Commentary on athe Greek Text [Grand Rapids, Mi.: Eerdmans Publishing Co., 1978] 867-877. l), hogy Lukács azért hagyhatja ki a százados leírását, mivel olvasói természetesnek tekintik egy ilyen katonatiszt jelenlétét a kivégzésnél.

10. A főnév a római hadsereg 'egy alacsonyabb rangú tisztjére' utal és ezt Lukács alkalmazza a 7:2-ben és az ApCsel-ben.

11. A martirológiai kapcsolat mutatkozik a jelenet előkészítésében és az epizód aprólékos részleteiben. Az ítéletvégrehajtó látja a mártírt, és akaratlanul maga is tanúja lesz a hős ártatlanságának és igazolásának.

12. Máté evangéliumának teológiája szempontjából a természetfölötti események jelentősek azért, mert lehetséges kapcsolatokat szolgáltatnak az ószövetségi próféciákkal, valamint erőteljesen mutatják be Máté fő üzenetét, vagyis hogy Jézus valóban a Krisztus.

13. A Translator's Handbook on the Gospel of Luke (J. Reiling és J. L. Swellengrebel [Leiden: E. J. Brill, for the United Bible Societies, 1971] a 23:47-ről) kimutatja a 7:2-vel való párhuzamot. Az aorisztosz particípium 'genomenon' érzékelteti, hogy Jézus halálának minden eseménye és körülménye hozzájárult a kijelentéshez.

14. Ugyanezt a kifejezést – *ἐφοβήθησαν σφόδρα* – használja Máté a tanítványok érzésének leírására a vihar lecsendesítésénél és a megdicsőülés hegyén.

15. A kifejezés mindig (kivéve 4:15-öt) Istennel kapcsolatban jelenik meg, és azt jelenti, hogy "megtisztelni", "dicsőíteni". A szinonim "aineó"-val összehasonlítva a "doxadzó" az erősebb kifejezés a kettő közül.

F. J. Matera szerint (Passion Narratives and Gospel Theologies [New York: Paulist Press, 1986] 187.l.) a Lukács-ApCs-ben Isten magasztalásának az oka a csodálatos és megváltó eseményekben rejlik.

16. Jerome Neyrey, S. J. (ugyanott. 131-133.l.) a Lukács ApCsel-ben levő "messiási bizonyságtételek" között sorolja fel a százados kijelentését, amellyel Jézus szentségére és igazságára utal. Neyrey szerint amikor Lukács "Jézus ártatlanságát bizonyítja, ezzel megvallja őt, mint Isten üdvözítésének szent küldöttjét", és ezáltal őt Lukács teológiájában "alapvető személynek", az "új Ádámnak" jelenti ki.

17. Phoebe (Ugyanott, 100.l.) kifejti a divi filius cím használatának klasszikus példáit, és meggyőzően bizonyítja, hogy Márknál "a százados Jézust hősnek vagy félistennek ismeri el", ezért ebből következik, hogy mártír. Phoebe és mások rámutatnak a nyilvánvaló vereségből a győzelembe torkolló témára, ami felismerhető vonása a martirológiai fordulatoknak (képeknek).

18. Az ószövetségi idézet Zsolt 31:5-ből való.

19. Ugyanott, 187. l.

20. Michael D. Goulder, Luke. A New Paradigm, II. kötet. Journal for the Study of the New Testament. Kiegészítő sorozata 20. (Sheffield: JSOT Press, 1989) 770. l.

21. Ezt a hatást részben azzal éri el, hogy a jeleket (kárpit, napfogyatkozás) átrendezi, mielőtt a befejező kiáltás elhangzanék. Ehhez nem közvetlenül kapcsolódik, hogy ezek a jelek kevésbé kiemelkedőek, mint például Máté leírásában.

22. J. Drury, Tradition and Design in Luke's Gospel. 118. l.

23. J. Massynbgbaerde Ford, My Enemy is my Guest, 134-135. l.

24. Ugyanott, 135. l.

25. Ch. H. Talbert, Literary Patterns, Theological Themes and the Genre of Luke-Acts. 18. l.

26. The Cross That Spoke, 1988.

Ford.: dr. Gerzsenyi L.

TANULMÁNYI SZEMLE

Mordecháj Cogan,
a jeruzsálemi Héber Egyetem tanára:

Júda az asszír uralom alatt

Az „Imperializmus és vallás" felülvizsgálata

Közel két éve, John McKay és e tanulmány szerzője vizsgálódott függetlenül Asszíria birodalmi politikája felől, a kultuszra és vallásra tekintettel(1); következtetéseikkel kapcsolatban nemrég Hermann Spieckermann publikálta alábbi tézisét, amely a kérdés(2) jelenlegi, ismételt vizsgálatára adott ösztönzést.

McKay és Cogan tanulmányozta a bibliai történészek sokáig fenntartott nézetét, 2Kir szerint olvashatóan, Áház és Manassé uralma alatti új kultusz bevezetéséről, annak természetéről, meg eredetéről. Ahogy Áházról írva van, hogy ő volt az első Júdai király, aki "fiát is elégette áldozatul" (2Kir 16:3), továbbá oltárt épített a damaszkuszi "oltár mintájára" (16:10-16). Manassé sok cselekedete a kultusz körében magába foglalta a menny seregeinek tisztelete bevezetését és az "Asera vésett képének felállítását az ÚR házában" (21: 7). A legtöbb történelmi és az ókori Izraelről írt könyvben elfogadott az a nézet, hogy mindezek az "asszíriai államvallás elemei"; Jósiás reformja (talán már előbb Ezékiás reformja) távolította el ezeket "a király szentélyéből... a hűbéri függés teljes elutasításával"(3). McKay azonban úgy találta, hogy "az elérhető közel-keleti irodalom nem nyújt elegendő bizonyítékot azon elmélet támogatására, hogy az asszír valláspolitikai eszme valamennyire fontosnak találta volna az asszír kultusz terjesztését"(4). A feltevéssel egyezően saját kutatásom a továbbiak szerint ajánlja, hogy lássuk meg a nyilvánvaló különbséget a bekebelezett területek adminisztrációja és azok vazallusi helyzete között; a továbbiakban, a bizonyítékok nincsenek meg a föltevésre, hogy kivettették az eredeti kultuszra nézetüket vagy azok egymásra kölcsönhatásba léptek volna. Arra következtetek, hogy "az idegen, új szokások Áház és Manassé uralma idejéből a domináns asszírarám kultúra júdai uralkodó osztályának önkéntes elfogadásának tulajdoníthatóak"(5).

Az ókori Kelet és az asszírológusok között ez a revideált nézet elfogadásra talált az asszír imperializmusról. Csakugyan nincs egyértelmű bizonyíték a dokumentumokból, amelyek a bálványimádó gyakorlatot bemutatnák, állítva a bibliai szerzők vádját: "Asszír politika és annak állítólagos vallási kényszere"(6). A biblikusok között viszont az átvétel inkább vegyes. Sokan teljesen átvették McKay-Cogan gondolatát(7); tehát Manassé bűnét nem lehet most úgy magyarázni, mint a Júdán belüli belső küzdelmet a kultuszi szinkretizmusról. Viszont a közbülső álláspont, – vagyis amit John Bright feltételezett –, hogy "mi nem állítjuk, hogy az asszíriai királyok kényszerítették volna vazallusaikat az asszíriai istenek tiszteletére, ezzel szemben érthető, hogy sokan felételezték ezt a politikát"(8). Csak kevés tudós tartotta fenn, hogy folytassa beszédét az asszíriai kényszerről, a bekebelezett területek vallási ügyeiben(9).

H. Spieckermann a kiadványok átvizsgálásával és publikálásával a vita új fokozatába lépett. Spieckermann nem tett különbséget a vallási gyakorlat tekintetében a tartományi és a vazallusi helyzet között; Asszíria uralma alatt minden terület Asszíria isteneit kényszerült imádni. Ennek bizonyítására a vazallusi szerződések állításai szolgáltak, mégpedig Assur "a ti (azaz a vazallusok) istenetek", a gyakori deportációs leiratokban az eredeti istenek, és a provinciákban az "Assur fegyverének" bevitele volt még található. Ahol csak éltek asszírok, a bírósági szokásaik követték őket. Áház és Manassé kompromisszumos állapotot vezetett be, "megadva JHVH-nak, ami őt illeti, és ugyanakkor kielégítve az asszír királyt, meg az ő isteneit(10)".

Több írásmagyarázó fürgén átvette Spieckermann következtetéseit, bár azok McKay és Cogan nézetével teljesen ellentétesek voltak(11). Tehát helyénvaló volt, talán egy kicsit már meg is késett, hogy a jelen tanulmány szerzője áttekintse korábbi munkáját, különösen a legújabb kritikai visszavonulásra nézve, a régebbi pozíciókhoz(12).

Meg kell állapítanom, hogy kezdetben Spieckermann éppúgy, mint az összes kutató, aki őt követte, ugyanazt a bibliai és asszír szöveget vette alapul; vagyis nem találtak új dokumentumot, hanem csak különböző hangsúlyok és magyarázatok választották el a két tábort, a meglévő szövet korpuszán. Ennek megfelelően a két szöveg-kollekció, a jellemzőik és amit tanúsítanak, a következő megjegyzéseim

fókuszába kerülnek. Amikor a korábbi tanulmányban (Imperializmus és vallás) a bibliai szövegtől függetlenül analizáltam először az asszír adatokat, most is fenntartom, hogy előbbre vigyem a témát. Ezt helyezzük most is előnybe, mivel a Biblia nem beszél asszír kényszerű követelményekről a kultikus szférában, és ha ilyen követelményeket keresünk, akkor már előbb látható bizonyíték kell a Biblián kívüli dokumentációkból(13).

I.

Az asszír történelmi feliratok mindenek előtt és túlsúlyban ideológiai állítások, az asszír birodalom ideológiai állításai hirdetése céljából. A királyi jegyzők, miközben koncepciózus kényszer alatt dolgoztak, tradicionális stílusban és a gazdag nyelvezet készletével mutatták be "az események hivatalos magyarázatát" a király és istenei hősies tetteinek környezetében(14).

Nos, az ideológiai szövegek nem fogadhatók el teljes egészében történelmi információknak, ezért az olvasónak folyamatosan őrizkednie kell az ideológiai konformitások kelepcéitől. Már régóta tudják a történészek, hogy egy asszír győzelem leírása mögött katonai visszavonulás ténye rejtőzködhet. E jelenség példája jól ismert a biblicisták előtt. Az Orontész menti Karkár mezején például az ellenség vérének folyama, "belepte a síkot". Ez tulajdonképpen III. Szalmanasszár visszavonulását jelzi(15). Vagy Szénakhérib dicsekvése, hogy rendkívül súlyos jóvátételt fogadott el Ezékiás királytól. Nagyon rejtélyes, mivel 701-ben Krisztus előtt, egy eredményes asszír hadjárat végén Jeruzsálemet nem foglalta el, és nem váltotta le Ezékiást(16). A sztereotip politikai és társadalmi írások mégis becsapják a legyőzött teritóriumokat, kivált ha tényként fogadták el a királyi feliratokat. Időnként távoli vidékekhez és különböző uralmakhoz kapcsolódó egyszerű adatokat is kombináltak történelemmel meg koholmánnyal, mintha dominálna az egységes, következetes birodalmi átgondolás.

Az igazság azonban az, hogy a leírásokhoz használt nomenklatúra kifinomultsága közli a politikai kapcsolódást az Asszír impériummal, és nem sokat ér. Mind Spieckermann, mind a korábbi kutatók – magamat is beleértve –, elfogadtuk az általánosan használt szavakat "vazallus; vazallusi állapot", és "vidék", feltételezve, hogy a rendszer III. Tiglát-Pilesszer kifejlesztése szerint működik, az utódai folytatják, miközben "lépésről-lépésre rombolták le az alárendelt államok politikai függetlenségét" három fokozatban: 1. Vazallusi függés bevezetésével, ami az asszír hadjáratért évi adó fizetésével jutott kifejezésre, listákkal a népekről és törzsekről. 2. A lojalitás megingásának leleplezésétől bevezetett büntető hadjáratokkal, amelyek a rebellis vazallusok ellen voltak, amit deportálás, és a megkisebbített terület fölött új fejedelem kinevezése követett, és a kötelezettségek fokozása. 3. További lázadozás után elszállították a maradék népet is, királyságukat bekebelezték, és asszír szokásoknak megfelelően provincializálták(17). A történészek természetesen találtak példát kivételekre is, az imperialista szabályok paradigmái alól.

Most úgy tűnik a szövegek ismételt átvizsgálásával, hogy a rekonstruált szabály, a hozzá fűződő szó, az intézkedések széles körében nem igazolódott, nem fejlődött úgy ki ez a megszállók és a leigázottak között, különösen a perifériikus területeken, és legkevésbé nem a nyugati határvidéken. A birodalomban a leigázottak felgerjedése és az elhurcolásuk sokszorosan változott III. Tiglát-Pilesszer első megjelenésétől a hosszú évszázad alatt, a Mediterrán partokon, Kr.e. 734-től Assurbanipál visszavonulásáig Asszíria eredeti területeire korlátozódva; és úgy határozható meg, hogy változnak a körülmények. Ez pedig nagy gondosságot igényel az adatok kezelése esetében a történészektől, amikor meghatározzák a viszonyokat, minden egyes esetben. Könnyen felfoghatók tetszetős kategóriák, csakhogy az élet konkrét valóságát ezek nem mindig tükrözik(18).

Gáza is egy szóban forgó eset Kr. e. 734-ben meghódítása és a rákövetkező deportálások után, Tiglát-Pilesszer visszaállította Hanunt, a város előző királyát, aki előzőleg Egyiptomba menekült, de fogadkozott ismét Tiglát-Pilesszer iránti hűségéről. Gázát "Asszíria vám állomásának" (bit kari sa Assur) jelentették ki, azaz asszír jelenlét biztosítéka ezen a vidéken, ahol ők állomásoznak. Politikai státusról beszélünk, többről mint szabályos hűbéres állapotról, mindeddig nincs is arra bizonyíték, hogy Gáza provincia lenne. Ez az éppenhogy státus királyi csillaghoz, az "istenek szimbólumához" kapcsolódott Hanun palotáján és a határon, a várostól délre, a Sinai félsziget felé, Nahal Micráim partján(19). Anélkül, hogy spekulálnánk az intézkedés értelme felől, maradandónak bizonyult, alig több, mint egy évtized után, – még Hanun Sargon elleni lázadása után is, – Gáza város fenntartotta különleges státusát.

Kapcsolatban egy másik filiszteus várossal, Asdóddal, példának hozható föl más ad hoc intézkedés. Kr.e. 712-ben, Sargon hódítása és Asdód kifosztása után, a városba idegenek betelepítésére és az "új asszírok" fölé egy asszír adminisztrátor (rut resi) kinevezésére került sor, aki vállalta az összes jogokat és kiváltságokat, – de főleg a kötelességeket. Nos, egy évtizeddel később Asdód egyik királyáról, Mitintiről ismeretes, hogy Szénakhéribnek hódolatát fejezte ki(20).

Fellázadt azelőtt a tartomány, vagy visszakapta Asdód ezen a módon függetlenségét? Bár a feljegyzések ez ügyben hallgatnak, a dolog alig képzelhető el. Valószínűbb, hogy maga idejében Sargon alatt, vagy nem sokkal utána szabályosan bekebelezték, de meg volt engedve, hogy Asdódban az asszír kormányzó mellett uralkodjék. Ez a másod-uralkodás Assurbanipál uralmáig tart, amikor, Kr.e. 669-ben Samas-kasid-ayabi sakin Asdudu szolgált, mint "törzsatya" (eponym), és az asdódi király Ahimilki volt.

A közvetlen asszír ellenőrzés alatti filiszteus parton nem csak városok kaptak monarchikus privilégiumokat. Amikor Egyiptomot átszervezte Észárhaddon, az ország meghódítása után, majd az asszír adminisztrátorok és hivatalok bevezetése után, létrehozták az óriási bürokráciát, meg számos helyi királyt ismertettek el. Ebben az esetben a kötelező fize-

téseket az asszíriai istenek egyik kultusza javára kellett teljesíteni, amit Egyiptomban feljegyeztek(21).

Királyi feljegyzések adják tudtul a számos példát, hogy a legyőzött népek isteneinek szobrait az asszír hadsereg zsákmányának tárgyaként kezelték, legtöbbször elszállították mint kezeseket, úgyszólván, hogy a vazallusok és királyaik jól viselkedjenek. Számos arab törzs képmásaira hivatkozva, repatriációjukat elérhették, hosszas fogság és még hosszabb idejű mellőzés után; a kultusz megújításának egyetlen feltétele volt, hogy egy domborműre ékírással vésessék föl, "Assur istenének ereje az én uram a király...", és az ilyen kijelentés a folyamatos asszír uralom alatti észak Arab pusztában mindennapi emlékeztető(22).

Ha az *adé*-ra vagy az úgynevezett vazallusi szerződésekre térünk a meghódított területeken gyakorolt asszír ellenőrzésről mondandó nyilatkozat végett, látni fogjuk, hogy a dokumentumok, amelyeknek többsége Eszárhaddon és Assurbanipál uralma idejéből ismeretes, csak politikai ügyekről szóló szöveg, "a király és örökösei védelmére a potenciális konspirációktól és felkelésektől"(23). Tehát az *adé* legnagyobb számban Eszárhaddon uralkodási idejéből való, a közvetítő hercegeken és a következő generációkon át vett eskü volt, Assurbanipál királyi örökösei iránti rendíthetetlen lojalitás érdekében. Egy másik *adé*, az arab qedarite törzs esküje, Juata nem lojális királyát fenyegette, aki Asszíria politikai kényelmetlenségére vált. A tírusi Baál király esetében az *adé* terhelő üzleti és kereskedelmi korlátozás, tehát szintén Asszíria érdekeit szolgálta (igen szokatlanul *adé*-ba foglalva)(24). Az érvényben lévő eskük soha nem foglaltak magukba semmiféle kultuszi cselekményt a hűbéri (vazallus) területeken. Az Eszárhaddon *adé*-ban lévő állítást, amely esküt Assur-ral, mint istennel és Assurbanipál királlyal kötöttek, most és mindenkori jövőben tisztelték, Assur pecsétjével lepecsételt tábláikat őrizték. Assurt és más mezopotámiai vagy nyugati, sémita isteneket(25) hívták segítségül, mint az említett eskük őrizőit, ami semmi szín alatt nem jelenti azt, hogy asszír kultuszt vezettek be a Földközi tengeri partok városaiba, Tírusba vagy a tartomány bármelyik városába(26). Az sem igaz, hogy Asszíria állampolgárai vagy az eredeti isteneik kötelesek lettek volna az *adé*-ceremóniákon részt venni, valószínűleg tartottak ilyeneket az impérium istenei jelenlétében, de mindezek ellenére sem volt a hivatalos ceremóniákban vallási kényszerű cselekmény, ami valamilyen úton-módon magába foglalta volna az eredeti kultuszi cselekmények bármilyen módosítását.

Mindezekre gondolva, ha valaki beszélni kíván a júdai hűbéresség fogalmairól, ezt csak úgy teheti legáltalánosabb módon, hogy Kr.e. 734-ben Áház király önkéntes behódolásához a szükségeseket nem asszíriai forrásból meríti. A 2Kir 16:15a-ban olvasható lakonikus állítás magyarázatát, a király magánáldozatára vonatkozólag, a régi bronzoltáron, ami lehetett az új damaszkuszi stílusban készítve, mint III. Tiglát-Pilesszer birodalmi istene tiszteletének bizonyítékát, a teljes valóságában mondja el(27). Hasonlóképpen Ezékiás Kr.e. 701-ben bekövetkezett veresége után megerősített hűbéri nyilatkozatát is így kezeli, amely esemény egyszerűen ismeretlen.

Valójában mindig kétségek vetődtek föl, vajon Júda, amelynek függősége Asszíriától csupán egy formális, írott adé szerződéssel kötődött, mint a tradicionális függés értelmében, a "rabszolgaság teljesítésében" (epis arduti), érvényben volt-e(28)? Csak a "zsarnok kényszer" vezethetett oda, hogy Ezékiás király, akit Jeruzsálemben meghagytak a hatalomban az asszírok, asszíriai kultuszt gyakorolt volna JHVH-templomában egyáltalán(29).

II.

A bibliai-történelmi munkák eltérő történelem-írói és ideológiai korpuszt képviselnek, amelyekben a referenciák és a bizonyságtételek, vagy jelenségek nem veszik figyelembe az asszíriai szövegeket. Tehát Áház és Manassé deuteronomisztikus cenzúrája a Királyok könyvében nem foglalkozik politikai intézkedésekkel, amelyek Júdára akár rá voltak kényszerítve, vagy akár csak kapcsolódtak ezek Assur birodalmi isteneinek etikettszerű tiszteletéhez. A cenzúra már más ügy, ami tükrözi a deuteronomikus követelményt, Izrael Istene iránti teljes szívű lojalitását.

Áháb és Manassé kultikus aktivitását szabályos deuteronomi szavakkal olvashatjuk (pl.: 2Kir 21:6, v.ö.: 5Móz 18:10-11), mindketten Izrael bűnös királyai között vannak, kivált Áháb (21:3). Ugyanakkor figyelembe kell vennünk az innovációkat: Áház az első, "aki fiát is elégette áldozatul" (16:3); Júda előbbi királyai közül sem vezette be más Asera képét JHVH templomába, mint Manassé tette (2Kir 21:7), aki még az égi seregek szolgálatát is bevezette (21:3, 5)(30). Ezeknek a cselekedeteknek az okairól nem esik szó, de semmi ok nincs arra, hogy a deuteronomista szerző nem akarná valóságosan feltárni forrásait. A királyok birodalmi kapcsolatai lennének az okok, hogy az "aposztázia" súlyos vádját enyhíteni lehetne? Csökkentené ez a reformista Ezékiás és Jósiás dicsőségét? Semmiképpen sem. Figyelembe kell vennünk a következőket: Salamon királyra hivatkozva, a történész nem vetette el az idegen isteneket, Astarótot, Tírus istennőjét, Malkomot, Ammon istenét, Kemost, Moáb istenének megnevezését (1Kir 11:1-8), a kultusz bevezetését Jeruzsálembe, és a sok feleséget. Salamon viselkedését valószínűleg elfogadott politikai normák magyarázhatják meg, vagy inkább a király buzgósága a kultuszokban, ez kapott őszinte kritikát. A deuteronomista szerző hasonlóképpen megnevezhette volna az asszíriai kultuszt, amikor Áház aposztáziáját megörökítette, ha az volt valóban. Vagy Manassé hajlandóságát Assur és Istár tiszteletére, még akkor is, ha csak kéri ezt a hűbérura, mégis bele került a deuteronomista szövegébe, leplezetlenül őszinte szavakkal. Nincs rá ok, bármi lenne, amiért a bálványistenek listáját elrejti előlünk, amelyeket nem akkor, hanem régebben tiszteltek a kanaániták: Baál, Asera és az égi seregek (lásd: 2Kir 21:3)(31). Továbbá, ha politikailag motivált kultikus kényszerítéseket rejtegetett volna a deuteronomista, akkor milyen hatása lehetett a kultikus gonosz-

ságra szóló megbízatásnak, amikor a lehetséges hallgatósága tudomást szerez a régi ceremóniák elcsűrés-csavarásáról? 2Kir 21. részben, Manassé uralkodása leírásában, hogyan kerülhetett bele egy kevert kánaáni és arám istentisztelet, nem az impérium vallása, amit a hitehagyott király bevezetett a nemzeti szentélybe, méghozzá egész Júda támogatásával? Az ilyen dolgok és a nem izraeli túlélő kultuszok ellen irányult Jósiás reformja, amelyek a monarchia régebbi idejéből maradtak fenn(23:13).

A deuteronomista ezen szemléletmódját kiegészítő nézetet őrzött meg a prófétikus korpusz, mint önkéntes, másik riporter, aki júdai vallási állapotok ügyeiről leírja Jósiás reformja előtti nézetét. Például Zofóniás próféta leírja a fővárosba áradó idegeneket, és azt, hogy az idegen szokásokat zavartalanul gyakorolják Jeruzsálem lakói (1:4-9). A kánaáni Baál szolgálata, a mennyei seregek tisztelete a háztetőkön, az ammóniak istene Málkom nevére esküvés, a küszöbön átugrálva (filiszteus szokás szerint?), ezek a cselekedetek, amelyek felkeltették a próféta haragját(32).

Egy másik prófétai szöveg különösen élesen világít rá a népszerű vallásos gyakorlat képére. Bár az exilium korai időszakába Egyiptom is bekerült, most a korai reform napjaira emlékeznek vissza(33). Jeremiás összeütközésbe kerül a száműzöttekkel, hagyják félbe bálványozó szokásaikat, de ők szavaira így reagálnak:

> Nem engedelmeskedünk neked abban, amit az Úr nevében hirdettél nekünk, hanem mindazt megtesszük, amit kimondtunk: tömjénezünk az ég királynőjének, és italáldozatot mutatunk be neki, ahogyan tettük mi és atyáink, királyaink és vezetőink Júda városaiban és nem kerültünk veszedelembe. De mióta abbahagytuk a tömjénezést az ég királynőjének, és nem mutatunk be neki áldozatot, azóta mindenben szűkölködünk, fegyver és éhínség miatt pusztulunk. (Jer 44:16-18)

Ezek a menekültek úgy érvelnek, hogy korábbi visszatérésük JHVH-hoz eredménytelennek bizonyult, ezért feladták ennek reményét, és most inkább az Ég Királynőjének szolgálnak; mivel az kevésbé hátrányos. Gyakorlatuk nem fétis, senki sem foghatja rájuk, hogy idegen istent imádnak, mivel ezt a kultuszt rájuk kényszerítették. Ezek a zsidók kevésbé látszanak igaz zsidó hívőknek, mivel érveik bizonyítják, hogy az Ég Királynőjének szolgálni jobb(34).

III.

Mindezt összegezve világossá válik, hogy árnyalt egybevetésre kerültek asszír királyi feliratok és bibliai történelmi szövegek. A monolitikus asszír imperializmus nézete nem igazolódott a Közel-Kelet valamennyi területén az uralom fenntartásával. Nincs olyan asszír szöveg, ami állítaná vagy amiből következtethető, hogy megkövetelték a leigázott népektől Asszíria isteneinek tiszteletét. Asszíria és a tőle függő népek között kialakult társadalmi-politikai viszonyainak mozaikjait egyetlen paradigma (magyarázat) nem képes megértetni. Azon idők bibliai szövegeinek fókuszában a vallási aposztázia szokásos volt. Sehol nincs viszont egyetlen célzás sem arra, hogy idegen dolgok bevezetését követelték volna valamely néptől.

Azt senki sem tagadhatja, hogy az asszír hatalom és presztízs nem hagyott nyomokat nyugaton. Valóban új jelenség volt Asszíria az ókori Közel-Keleten a történelemben, az első időkben egyesítve a Nílus völgyét Anatóliával, s a Zagrosz hegységgel. Az óriási fölfordulás, ami a birodalom katonai és gazdasági erőivel létrejött – hadseregek és kereskedők szakadatlan mozgása, a populáció masszív cseréi, a különféle törzsek, javak és szolgáltatások – példátlan áradata következtében a Közel-Keleten, az élet minden terén siettették a stílusok, szokások keveredését. Sok újonnan provincializált területen, a nép szerkezeti átalakuláson ment át, amíg elérték az asszír állampolgárokhoz illő viselkedést /inu/(35). A folyamat végén azonban, asszír-arám származékként olyan új kulturális, technikai koiné maradt vissza, ami végre az egész régiót átjárta, ahol csak Asszíria föllépett. Ez a koiné végül beférkőzött Ninive hatalmas királyi udvarába(36).

Egy futó pillantás a folyamatra a 2Kir 17:24-41-ben leírt helyzet alapján kapható, ahol a samariai kultusz kifejlődése szemlélhető. A textus elismert célzatossága ellenére, Izrael és Samaria korán föllépő antagonizmusa kifejlődését tudatja velünk(37) a riport, Asszíria adminisztrációjának működésével kapcsolatban, ahogy az országhoz csatolt királyságokban jelen volt. A Samariában letelepített idegenek szabadon döntöttek a helyi izraelita JHVH-kultusz elfogadásáról; tisztelettel adózhattak saját, eredeti isteneiknek a maga teljes ékességében, vagy a helyi istenségnek, mindenféle akadékoskodás nélkül, ha már kifejezték hódolatukat "Assur fegyverének" a provinciális fővárosban. Sokszor említették, hogy az asszír mesterek segítették a letelepítetteket a maguk nyomódásával, hogy azok JHVH tiszteletének helyes formáját ismerjék meg (27. vers!).

Júda királyságában kissé más volt ez az ügy; bár az asszír dominancia hosszú századának nagy részével csökkentett méretben és fontosságban, de Júda sem üldögélhetett nyugodtan, félrehúzódva, védve a beolvasztási processzus hatásaitól. A Damaszkuszból importált oltáron lovakat áldoztak a napnak, ami szokásos cselekmény volt Asszíriában, gyermekek feláldozása viszont föníciai körökben volt szokás, de Júdeát mindezek a dolgok, a különféle kulturális hullámokig, sok bizonyíték szerint, minden oldalról fenyegették(38). Azoknak, akik Júdában látták népük sorsát, a JHVH-kultusz extenzivista fogalmai szerint, mint azt a deuteronomista fogalmai szerint, mint azt a deuteronomista körök prófétái magyarázták, azoknak nem a vazallusi intézkedések tűntek fenyegetőnek; hiszen azok bizonyos hegemonista és hivatalos ceremóniában jelentkeztek, a hódítók számára kedves kultuszban, az ilyen vallási cselekmények ellenszenvesek maradtak a ténylegesen tapasztalható ellenszenvességük miatt. Inkább az izraeli negyed eredeti tradícióját fenyegette a vallásos és kulturális szétesés, ami már küszöbön volt, a júdai szinkretizmus befogadásában, és látható az idegenek

módszerei elfogadásában; miután Isten ügye elesni látszott, és ez segítette elő az új istenek és kultuszok bevezetését(39).

Fordította: Szebeni Olivér

JEGYZETEK:

1. J. Mckay: Vallás Júdában Kr.e. 732-609-ben, az asszírok alatt (SET 2/26; London, SCM 1973); M. Cogan: Imperializmus és vallás. Asszíria, Izrael és Júda a Kr.e. VIII-VII. században. B.C.E. (SBLMS 19; Missoula, MT: Scholars Press, 1974.)
2. H. Spieckermann: Júda Assur uralma alatt a Sargonok idejében (FRLANT 129; Göttingen, Vandengoeck és Ruprecht, 1982.)
3. Például M. Noth: Izrael története (2. kiad. New York, Harper, 1960.) 272.
4. McKay; Vallás Júdeában... 67. old.
5. Cogan: Imperializmus és vallás, 113. old.
6. L. pl.: W. L. Moran, M. Cogan szemléje CBQ 38 (1976) 222-4; W. G. Lambert, M. Cogan szemléje OLZ 74 (1979); ugyanott, "Asszíria és Izrael", TRE 4., 275. oldal, és hasonlók.
7. L. pl.: B. Oded, Izrael és Júda történelme c. írásában, (M. Miller, London, SCM 1977.) 453-454. old.; B. Otzen, Izrael az asszírok alatt, ASTI 11, ünnepi kiadás, G. Gerleman (1978), 106-107; M. Greenberg, "Vallás, stabilitás és erjedés" (WHJP 5) 2, Jeruzsálem, Massada, 1979), 116-118. oldal; M.J. Mulder, "Volt-e háború a templomi _Sabbathallén_? Ünnepi kiadás (1979. júl. 4.); N. Na_aman_ "Népesség cserék Palesztinában az asszír deportálás után" Cathedra 54 (1990), 62. és 65. oldal stb.
8. L. J. Bright, Izrael történelme (3. kiadás, Philadelphia, Westminster, 1981.), 276-312. old.; v.ö. ugyanott: Szövetség és igéret (London, SCM, 1977.), 80, 124-125. old.; A. Soggin "Az ókori Izrael története" (Philadelphia, Westminster, 1985.), 228.; megjegyezve Spieckerman munkájáról, hogy ad egy nem kényszerű nézetet. L. még: R. D. Nelson, "Áház oltára. Revideált nézet", HAR 10 (1986), 267-276. old.
9. L. H. Jagersma, Izrael történelme az ószövetségi időkben, (Philadelphia, Fortress, 1983.), 159-163. oldal.
10. Spieckermann: Júda Assur uralma alatt, 371. oldal.
11. Lásd például: E. Würthwin: A Királyok könyve (ATD 11/2, Göttingen, Vandenhoeck és Ruprecht, 1984.), 391, 443, 455-462. oldal; N. Lohfink, "Júdai Jósiás kultuszi reformja, 2Kir 22-23. részekben, mint az izraelita vallás történelmének eredete", az Ancient Israelita Religion-ben, (Philadelphia, Fortress, 1987.), 467-468. old. A legújabb ebben a témában R H. Lowery, Reformáló királyok: Kultusz és társadalom Júda első templomában (Sheffield, 1991.) 134-141. old.
12. A magyarázók legújabb észlelete 2Királyok (AB 10 Garden City, NY. Doubleday, 1988.) Nem hivatkozik Spieckermannra.
13. Spieckermann fejére fordította a dolgot. Jósiás reformjából kezdve 2Kir 22:23. részek analízisét, feltételezte az asszír valláspolitikát és kimerítő magyarázatba kezdett, az olvasóit is gyakran kimerítve, mielőtt még bemutatott volna bármilyen ékírásos anyagot.
14. E témáról szóló munkára példát, lásd: M. Liverani, "Az Asszír Birodalom ideológiája" a "Power and Propaganda" c. periodikában, kiadta M.T. Larsen, Koppenhága, Akadémiai Kiadó, 1979., 297-317. oldal.
15. Lásd: ANET, 278-279. oldal.
16. Lásd: ANET, 287-288. oldal. Részletesebb tanulmányt ír a vérről, ami "belepte" a síkot. Továbbá H. Tadmor, "Szénakhérib hadjárata Júda ellen". Történelmi kérdések és leírásuk, Zion 50 (1985). 65-80. oldal, héberül.
17. Az irodalomban gyakran megtaláljuk ezt a sorrendet, lásd: H. Donner, "Izrael a népek között" (VTSup 11, Leiden, Brill, 1964.) 1-3. old. Ugyanott, Izrael és Júda történelme (kiadta Hayes and Miller) 418-421. old. A népek elszállításának politikájáról B. Obed, "Tömegek deportálásai és az Új Asszír Birodalom deportáltjai" (Wiesbaden, L. Reichert, 1979.).
18. Ezt nem konstruálhatták az irodalmiság érdekében, ami hasonló nem kielégítő eredményre vezetett volna. Például N. Na_aman_ semmit sem írt III. Tiglát-Pilesszer és Szénakhérib feljegyzéséről, Izraelből és Júdából elhurcoltakról, az új telepesekről, de azt említi, hogy Galilea és Seffala politikai telepítésű volt, az egyes hódítók nyomába lépő üres területekre ("Populációs változások" 49, 59.). Még Eszarhaddon és Assurbanipál textusai is hiányoznak, de izraeli idegenek betelepítéséről említve azt olyan politikai lépésnek mondja, amelyre volt példa Ezsd 4:2, 9-10-ben. Bölcsebb lett volna Tiglát-Pilesszer töredékes bizonyítékát figyelembe venni, más uralkodók eltérő szavaival, hogy amikor politikai eredményekről tárgyal, elkerülje a tévedést.
19. Lásd: ANET, 283. old. A "Nahal Micráim" a Vádi el-Aris. A Vádi Beszorral – úgy 50 km-rel északabbra, Gázához közeli – azonosításról van szó. (N. Na_aman: "Az egyiptomi és asszíriai politika, Egyiptom határán", Tel Aviv, 6 (1979.). Hiányzik a világos bizonyíték (1.: A. F. Raney, "Helynévi problémák. Egyiptom patakja". Tel Aviv, 1982., 131-132. oldal) és a geográfiai garancia.
20. L.: ANET, 285-287. oldal.
21. L.: ANET, 292-293. oldal.
22. L.: Cogan, Imperializmus és vallás, 35-37. oldal. Nem szabad elfelejteni, hogy amíg Asszíriában volt a kultikus szobor, nem követeltek semmilyen rítust, bizonyos értelemben istenük valóságos távollétének racionális oka miatt mindaddig, amíg vissza nem tért a tiszteletben álló szobor.
23. Lásd. S. Parpola fejtegetéseit, "Új-Asszír szövetségek a ninivei királyi levéltárból", JCS 39 (1987), 161-183. old. K. Watanabe tanulmányában (Az adé-egyezmény Eszárhaddon trónutódlása alkalmából. Bagdadi Közlemények, 3. melléklet, 1987.). Azt következteti, hogy az adé minden partnerrel politikai eszköz a birodalom érdekei szerint. További fejtegetések, 1.: S. Parpola és K. Watanabe írásait.
24. A szerződési szövegeket lásd: Parpola és Watanabe, Új-Asszír szerződések, 5., 6., 10.

25. A szöveg rekonstrukcióját lásd Watanabe, az adé-egyezmény c. írása 196. oldalán.
26. Ahogy Spieckermann ezt kaphatta (Júda Assúr alatt... 335.).
27. Állítja Spieckermann, Júda Assur alatt, 362-369. old. A régebbi munkákban volt egy új arám oltár, amit a kultikus kötelesség szimbólumának tekintettek, de amennyiben 2Kir 16:13-ben egy olyan oltárról van szó, az kizárólag izraeli volt (mint Cogan bizonyította, Imperializmus és vallás, 73-77. oldalán, ugyanott), stb.
28. Ezékiás behódolása Szénakhérib előtt ezekkel a szavakkal van megfogalmazva, lásd H. Tadmor: "Szerződés és eskü" 149-151. oldal.
29. Állítja Spieckermann, Júda Assúr alatt, 374. oldal. Lekötelezettségemmel méltányolom a "zsarnok kényszer" frázis csodálatos fordulatának használatát E.A.R. Brown-nak, aki az "A zsarnok kényszer, feudalizmus és a középkori Európa történészei" írásában alkalmazta (American Historical Review 79 (1974), 1063-1088. oldal).
30. G. W. Alhström szívesebben veszi "a tradicionalizmust a vallási ügyekben", és az óvatosságot, az "aposztázia" (hitehagyás) kifejezés használatával szemben (Királyi adminisztráció és nemzeti vallás az ókori Palesztinában, Leiden, Brill, 1982., 75-81.). Ahlström azonban nem veszi figyelembe, hogy a magas helyek restaurálásával zárul Ezékiás reformja, Manassénak is újításokat tulajdonítanának. A megtérés kulcsa tehát a király jellemében van.
31. A tény ellenére, hogy a bibliai szöveg meg sem említ egyetlen egy asszír istenséget, amelyet Jeruzsálemben tiszteltek, vagy asszír kultikus cselekményt, amit bevezettek, ezért Spieckermann azt állítja, hogy soha nem is volt ilyen. Mint H. Gressmann, egy fél évszázaddal előtt (Jósiás és a Deuteronomium", ZAW 42., (1924) 321-322), állítja, hogy a kánaáni istenek listája van előttünk (v.ö. pl.: 2Kir 23:4). L.: Spieckermann nézetével merőben ellentétes állítás M. J. Mulder-től BO 41 (1984), 175-177. oldal.
32. B.S. Childs nézetét summázza, kitüntetve a régi prófétát az 1. részben (pl. azt Jósiás uralkodására datálva), a korabeli viszonyokról pedig revideált formában beszél (Bevezetés az Ószövetség irataiba, Philadelphia, Fortress, 1979., 458-460. oldal).
33. Jer 44. rész háttere vita tárgya M. Greenberg (Prolegomenon", C.C. Torrey, "Pszeudo-Ezékiel és az eredeti próféta..." New York, Ktav, 1970. XVIII-XXIX) és M. Smith "Ezékiel igazsága, Manassé bűnei és Jeremiás 44: 18", ZAW 87, 1975., 14-16. oldal).
34. Az Ég Királynője kultusz eklektikus karakteréről, amiben mind az eredeti kánaáni, mind az arám elem jelen volt 1.: M. Weinfeld, "Molok és az Ég Királynője tisztelete, valamint azok háttere" UF 4 (1972), 148-154. oldal.
35. L.: Cogan, "Imperializmus és vallás..." 50-51. oldal.
36. Asszíria alattvalóinak kultúrája gyümölcsözött több figyelemre méltó területen,ezek közül három, a nyelv, a művészet és az építészet. H. Tadmor foglalkozott a jelenséggel az "Asszíria arámosítása" c. könyvében. A "Mezopotámia és szomszédai"-ban (Kiadta H.J. Nissan és J. Renger: Berlini tanulmányok a Közel-Keleten, I. Berlin, Dietrich Reimer, 1983.), 449-470. oldal.
37. Egy korábbi tanulmányban Kings perikópáját más bibliai riportokkal hasonlítottam össze a samariaiak eredetéről, l.: M. Cogan, "Nekünk éppúgy, mint nektek. Isteneitek tisztelete". A samariaiak eredetéről három bibliai portré. V.T. 38. (1988.), 286-292. oldal.
38. N.P. Lemche feltételezése célba talált ("Korai Izrael": Az izraelita társadalom antropológiai és történelmi tanulmányai, VTSup 37., Leiden, Brill, 1985). 31. n. 15., míg elismeri Asszíria nem kényszerítő "hivatalos" magatartását a leigázott területeken, vallási ügyekben. Lemche így is beszél a "tekintélyes asszír kulturális befolyásról Palesztinában, ami szinte változatlanul előfordul mindig, ahol egy felsőbb kultúra kapcsolatba lép egy kulturális holtággal".
39. A hivatalos JHVH-vallás, elsősorban a monarchia alatt, vallási ügyekben Áház és Manassé "tradicionalizmusát" készítve elő szinkretizmussá. Ezt sok tudós vette figyelembe (pl. M. Smith, "Palesztina és részei", 25.; Ahlström, "Királyi adminisztráció" 80), ez a kérdés nem született meg a kulturális trendek megjelenéséről, melyek jellemezték az Új-Asszír Birodalom korát. K.Koch például, miután megfigyelte Asera istennőt, bizonyos JHVH-ista körökből mellőzte, Asszíria nyugati megjelenése előtt, mígnem kényszerítve érezte a "szíriai" istenség hetedik századbeli, júdabeli magyarázatát (1.: Asera, mint az Ég Királynője Jeruzsálemben. UF 20 (1988.), 97-120. oldal.

Ez a cikk eredetileg Rómában, 1991-ben, a Bibliai Irodalom Társadalma Nemzetközi Találkozón elhangzott előadás revíziója. Hasznosította a kollégák és diákok észrevételeit Jeruzsálemben, Waltham-ben és Philadelphiában.

JBL 112/3 (1993) pp. 403-414.

Az adó beszolgáltatása az asszír királynak. III. Szalmanasszár fekete obeliszkjéről. A menet élén két asszír tisztviselő (British Museum, London)

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

C.H. Spurgeon:

ELHÍVÁS LELKI SZOLGÁLATRA

Minden keresztyén, akinek képessége van, joga is van arra, hogy az evangéliumot hirdesse, de ez nem csak joga, hanem egy életen át tartó kötelessége is. Jézus minden tanítványa kötelezve van arra, hogy a Szentlélektől neki adott ajándék szerint, hívő és nemhívő embertársainak szolgáljon az evangéliummal. Ez a kötelesség nemcsak férfiaknak szól, hanem nőknek is, ha Isten kegyelme arra képesíti őket, hogy minden erejükkel Krisztus ismeretét adják tovább. Nem mindenkinek hivatása a prédikálás. Ha azonban prédikálni tudunk, akkor prédikálnunk is kell. Itt nem az alkalomszerű prédikálásról van szó és nem általános lelki segítségnyújtásról beszélek, amely feladata minden keresztyénnek, hanem a szorosabb értelemben vett lelki szolgálatról, amely magában foglalja a tanítást és vezetést az egyházban.
Ez a szolgálat kitölti az ember teljes idejét, és nem ad lehetőséget más hívatás folytatására, megélhetése is a gyülekezettől van. Nem mindenki tud vezetni az egyházban. Hisszük, hogy a Szentlélek némelyeket az egyházban arra hívott el, hogy vezessenek, másokat pedig arra, hogy hagyják magukat vezetni. Nem hívatott el mindenki igehirdetésre, vagy presbiteri, felvigyázói szolgálatra, de az apostolhoz hasonlóan, mindenki, aki szolgálatot kapott /2Kor 4:1/ kell, hogy engedjen az elhívásnak. Egyetlen férfiú sem férkőzhet a nyáj közé, mint segédpásztor; fel kell tekinteni a Főpásztorra, és figyelni kell az intésre. Aki Isten követe akar lenni, meg kell várnia a felelős hívást. Azok, akik ezt nem teszik, hanem a szent szolgálatot valahogy magukhoz ragadják, érvényes rájuk az Úr szava: *"...nem küldtem őket, nem adtam parancsot nekik, és használni sem tudnak ennek a népnek."*/Jer 23:32/.

Hogyan tudhatja egy fiatalember, hogy elhívott-e vagy sem?
Ez egy fontos kérdés, szeretném megválaszolni, Isten adjon bölcsességet hozzá.

1. Az első jellemzője a felülről való hívásnak: egy tüzes, elsöprő vágyakozás prédikátori szolgálatra. Ellenállhatatlan nagy égető szomjúság arra, hogy elmondjuk másoknak, mit tett Isten velünk. Ez olyasmi állapot, mint az anyamadár önfeláldozása fiókáiért. Inkább meghalna, minthogy elhagyja fiókáit a fészekben.
"Ne légy lelkipásztor, ha más is tudnál lenni!" – ezt javasolta egy teológus egy kérdezőnek.
Ha a hallgatók közül valaki ebben a teremben újságíróként, kereskedőként, mezőgazdászként, orvosként, jogászként, politikusként is boldog lehetne, az ég szerelmére kérem, menjen azon az úton. Akkor ő nem az az ember, akiben Isten Lelke teljességében lakozik, mert akit Ő betöltött, nem tud mást tenni, mint amit szíve diktál. Ha azonban azt tudjátok mondani, hogy India összes kincséért sem tudnátok más hívatásban élni, mint az Úr Jézus Krisztus evangéliumának prédikátoraként, akkor ráhagyatkozhattok arra, hogy még más feltétel teljesülésével, rendelkeznetek kell az apostoli elhívás jelével is. Pál apostollal együtt kell tudnunk mondani: *"Jaj nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem."*
Isten szavának olyannak kell lennie tagjainkban, mint a tűznek, különben boldogtalanok vagyunk hívatásunkban, amit tőlünk Ő elvár, és prédikációnknak nincs gyümölcse. Valóban beszélhetek önmegtagadásról, mert egy igazi lelkipásztornak nagy szüksége van erre, de ha nem szereti a hívatását, hamarosan meg fogja elégelni. Vagy teljesen föladja szolgálatát, vagy pedig elégedetlenkedve és hanyagul végzi tovább, mint ahogy egy vak ló végzi munkáját a malomban.

"Az igazi szeretet erős és vigasztaló, könnyűvé és elviselhetővé teszi azt, ami egyébként összetörné a szívet". Ezzel a szeretettel körülövezve mindig van új bátorságotok, nélküle szenvedés a szolgálat.

Ez a vágy ne csak egy pillanatnyilag föllángoló meggondolatlan vágy legyen, hanem legyen ott szívünk közepén, ez legyen a fő célunk, buzgó imádságunk tárgya. Ennek a vágynak győznie kell a gazdagság, a jólét kecsegtető kilátásai felett is. Ennek a vágynak bennünk kell maradnia, szenvedélyesnek kell lennie, mely kiállja a próbákat. Olyan vágy ez, mely az évek múltával fokozódik. Ez a vágyakozás olyan nemes és szép, hogy a a fiatalembert, akinél én ezt látom, nem beszélhetem le a szolgálatról, még akkor sem, ha a képességei hiányosak vagy gyengék. Adott esetben szükség van a tűz eloltására, de ezt nagyon átgondoltan és bölcsen kell tenni. Én nagyon sokra tartom ezt a tüzet. Ha nem érezném magam is, föladnám a szolgálatomat. Ha nem érzitek ezt a tüzet, úgy kérlek benneteket, menjetek haza, és szolgáljátok Istent a nektek adott módon. Ha azonban ég bennetek ez a tűz, úgy ne oltsátok ki, ha csak nem mutatják más fontos tények, hogy nem az Úr tüzéről van szó.

2. A komoly vágy mellett, hogy valaki prédikátor legyen, a tanítás képességének is jelen kell lennie, és más nyilvános tanításhoz szükséges jellemzőknek is. Ezekben ki kell állnia a

próbát, mert anélkül nem bizonyított a hívatásra való alkalmassága. Az Istennel kapcsolatban álló férfiak és nők ítélete ritkán téves, mégsem biztos, hogy döntő és hibátlan, mert függ az illető személyek hitétől és értelmi képességétől. Emlékszem, hogy egy asszony milyen komolyan igyekezett lebeszélni a prédikálásról. Őszintén és alázatosan figyeltem rá, hogy nincs igaza-e, de döntő számomra más, tapasztalattal bíró testvéreknek attól eltérő véleménye volt.

Fiatalok, akik még bizonytalanok, és szolgálni mennek vidékre, gyülekezetekbe, vigyék el magukkal legértelmesebb barátaikat. Azt figyeltem meg, kedves fiatal barátaim, hogy a társaitokról alkotott véleményetek általában igaz. A fiatalok általában nem olyan alkalmatlanok arra, hogy megítéljék társaikat, mint némelyek gondolják. A teljesség kedvéért hozzá kell még fűznöm, hogy a mások tanításának és építésének ajándéka még nem elégséges az igazi szolgálathoz. Szükségetek van egészséges ítélőképességre, alapos tapasztalatra, barátságos viselkedésre, szeretetteljes lelkületre, bátorságot és biztonságot kell sugároznotok, együttérzőnek és kedvesnek is kell lennetek. A helyesen vezetés ajándékára ugyanúgy szükségetek van, mint a helyesen tanításra. Alkalmasnak kell lennetek a vezetésre, a teherhordozásra. A kegyelemben egy fejjel magasabbaknak kell lennetek, mint a nép, hogy a gyülekezet tanácsadói, atyái lehessetek. Olvassátok el figyelmesen, hogy mi található az 1Tim 3:2-7-ben és Tit 1:6-9-ben a püspökkel kapcsolatos követelmények leírásában. Ha ilyen adományok és kegyelem nincs bennetek gazdagon, akkor lehet hogy még jó evangélisták lehettek, de lelkipásztorként nem lehettek eredményesek.

3. Ha egy férfi a már említett módon az adományait egy ideje gyakorolta, úgy hívatását még az is megpróbálja, hogy **prédikációi nyomán következnek-e megtérések.** Ha nem, akkor tévedett, vonuljon vissza, amilyen gyorsan csak lehet. Persze nem várható el, hogy az első vagy a huszadik prédikáció után látványos eredmények legyenek. Egy férfi, aki elhívottnak érzi magát a prédikálásra, lehet, hogy egy életen átszolgálhat, de azt gondolom, szolgálatra csak akkor van elpecsételve, ha embereket nyer meg Krisztusnak. Mint munkásnak tovább kell haladnia, függetlenül attól, hogy van-e eredménye, vagy nincs; prédikátori hívatása azonban csak akkor szilárdul meg, ha gyümölcsöt is látott. Hogy ugrándozott a szívem az örömtől, amikor hallottam a szolgálatom nyomán az első megtérőről. Teli templomok és barátaim barátságos tekintete nem volt elég számomra soha. Vágyakoztam arra, hogy halljak összetört szívekről és bűnbánat könnyeiről. Ekkor úgy örültem, mint amikor valaki egy teli pénztárcát kap. Ilyen volt, amikor egy szegény munkásnő érezte bűnei súlyát, és a vasárnap délutáni prédikációm alatt megtalálta Megváltóját. Lelkemben látom még kis házikóját, emlékszem hogyan lett felvéve a gyülekezetbe, és hogy halála dicsőséges célbaérkezés volt. Ő volt az első és drága pecsétje az elhívatásomnak. Egy anya sem tud jobban örülni újszülöttjének. A lelkem dicsérte az Urat, aki letekintett kicsiny voltomra, és kegyelmet ajándékozott, hogy olyan szolgálatot tegyek, melynek következtében áldottnak mondhatnak az emberek. Csodálatos történésnek tartom egy ember megtérését.

4. Vizsgálódásunkban még egy lépéssel tovább kell mennünk: **hogy az Úr elhívottjai vagytok-e, a gyülekezet imádságban hozott megítélése mutatja meg.** Nagyon fontos bizonyítéka elhívatásotoknak, hogy prédikációtok Isten népe tetszésére, javára legyenek. Isten kinyitja az Ige ajtaját azoknak, akiket elhívott /Kol 4:3/. A türelmetlenség becsapná az ajtót, a hit azonban vár az Úrra, aki alkalmas időben egy lehetőséget ad. A lehetőséggel jár a megvizsgálás. Amikor prédikálunk, a közösség megvizsgálja lelkünket, ha a gyülekezet nem épül általunk, ha elutasítanak, úgy látszik nem vagyunk Isten küldöttei. Az igazi püspökök jellemzői Isten igéjében adottak. Ha egy gyülekezet ezt figyelembe véve nem tart bennünket alkalmasnak, és nem hív meg, akkor evangélizálhatunk ugyan, de a lelkipásztori szolgálatot nem nekünk találták ki. Persze nem minden gyülekezet ítél a Szentlélek erejében. Vannak, akik testiesen ítélnek. Mégis az olyan személyes dolgokkal kapcsolatban, mint a kegyelmi ajándékaim, inkább egy hívőkből álló gyülekezet véleményére hallgatnék, mint a sajátomra.

Sok testvér jött hozzám, és biztosítottak afelől, hogy teljesen biztosak lelkipásztori elhívatásuk felől, mivel semmilyen más hívatásban nem tudtak érvényesülni. Álljon itt egy példa: "Egy ügyvédnek az irodájában voltam, de nem tudtam elviselni a bezártságot, és nem érdekelt különösebben a jog tanulmányozása. Aztán elveszítettem az állásomat. – Aztán mit tett? – Madár-boltot nyitottam. – Az üzlet jól ment? – Azt hiszem nem ezt kellett tennem, mert az Úr itt is elzárta az utamat. Nagy szükségbe jutottam. Aztán biztosítási ügynök lettem. Megpróbáltam tanítani is, meg tea eladásával is foglalkoztam, de mindenütt akadályba ütköztem, és egy belső hang mondja, hogy legyek prédikátor."

A válaszom ilyenkor így hangzik: "Tehát minden másban kudarcot vallott, és ezért azt gondolja, hogy az Úr önt lelkipásztornak hívja el. Azonban sajnos elfelejtette, hogy a lelki szolgálathoz a legjobb emberekre van szükség, és nem olyanokra, akik semmihez sem konyítanak!"

Aki igazi lelkipásztor, az valószínűleg jó kereskedő és ügyvéd is lenne. Az igazán jó lelkipásztor minden más hívatásban is kitűnne. Egy férfinek, aki egy gyülekezetet évekig egyben tud tartani, és sokszáz vasárnapon át építeni tud, tulajdonképpen semmi sem lehetetlen. Nem lehet egy lusta fickó. Jézus megérdemli, hogy a legjobb férfiak szegődjenek a kereszt evangéliumának hirdetésére, ne fafejűek, akik semmire sem alkalmasak.

Sok harcotok lesz, és jaj nektek, ha fejetektől a talpatokig nem vagytok felvértezve. Lovasokkal kell száguldoznotok, ezért ne hagyjátok magatokat gyalogosoktól kifárasztani /Jer 12:5/, amíg készültök a szolgálatra. A Sátán körbe jár és vele még mások is.

Vizsgáljátok meg magatokat, és készítsen fel benneteket az Úr a tüzes kemencére, amely még előttetek áll.

/C.H. Spurgeon, RATSCHLÄGE FÜR PREDIGER Oncken Verlag. Ford.: Bayer György,'94.04.13/

Vas Ferenc:

A lelkipásztor és a gyülekezet kapcsolata

— Először néhány szót a lelkipásztorról,
— másodszor néhány szót a gyülekezetről.

A lelkipásztorról

A prófétának mondja Isten: "Mielőtt megformáltalak már ismertelek." – Isten tudja, milyen családba fogja elhelyezni leendő szolgáját, a lelkipásztort, ismeri a szülőket... Tudja azt is milyen korban, milyen országban és milyen gyülekezeteket fog rábízni.

Isten az általa lelkipásztornak rendelt szolgát először rábízza egy családra. Majd a továbbiakban, ha gyülekezetben nő fel, akkor rábízza a gyülekezetre, vagy több gyülekezetre. Rábízza óvodára, iskolára, középiskolára, egyetemre, teológiára. Rá meri bízni. Mert Ő az Isten.

Isteni oldal: Isten keresi a kapcsolatot az emberrel, hogy elhívja szolgájává. Embereken, családján keresztül, gyülekezeten, az Igén, az igehirdetésen keresztül és az élet eseményein keresztül, mindezek mellett a lelkiismereten keresztül is. Egyszer vagy többször félreérthetetlenül megáll előtte. Megismerteti magát. Megismerteti szentségét, dicsőségét, mindenhatóságát. Isten és bűn nem fér meg együtt. Ezért bűnbánatra készteti, megtérésre indítja. Először gyermekévé fogadja, aztán megszólítja úgyis: "Légy az Én szolgám! Hirdesd másoknak Isten kegyelmét, szeretetét, hogy van bűnbocsánat, és van örök élet."

Amint a megtérésre jutásban is használ eszközöket Isten, ugyanúgy a szolgálatra hívásban is lehetnek eszközök.

Személyes hívásként fogható fel, ha valaki olvassa az Igét és a Szentlélek által az Írás megelevenedik számára, és azzal a meggyőződéssel fogadja, hogy az Úr itt, most neki szól. Vagy élethelyzetét értékelve azt látja, hogy Isten a napi eseményeken keresztül üzent számára.

Közvetett megszólítás, – szolgálatra hívás –, ha Istennek egy embere látja a jól forgolódó testvért – legyen fiatal vagy idősebb –, és felelősen megszólítja: Nem gondoltál–e arra, hogy Isten olyan szolgája légy, aki teljes idejében szolgál Istennek egy vagy több gyülekezet élén?

A Gyülekezet

Lehet gyülekezet faluban, városban, lakótelepen, ahol rendszeresen szól az Ige. A gyülekezetet Isten hívta életre. Ahol gyülekezet van, ott jelen van Isten, de a Sátán is. Isten a gyülekezet erősödését, növekedését akarja, hogy az emberek Istenhez térjenek. A Sátán a gyülekezet rombolását tűzte ki célul.

Két ember hit–közössége már gyülekezet lehet. Bizonyos értelmezés szerint Ádám és Éva kettőse is gyülekezet volt, amíg várták és vágyták az Istennel való találkozást. A Sátán azonban megjelent a maga romboló munkájával. "Segített" Isten szavát értelmezni: "Csakugyan azt mondta az Isten...?" – Kételkedést szított Isten és ember között. Védelem: Isten gondviselő szeretete még a hűtlensége ellenére is kísérte az embert.

Isten a gyülekezetet ébren akarja tartani a hitben, és a rossz elleni harcát fokozni kívánja. Teszi ezt az Ige által, személyes jelenléte által, szolgái által.

Az a jó gyülekezet, amelynek van öntisztulása. A tiszta folyóról mondják, ha belekerül valami szennyeződés, akkor egészséges körülmények között 200 méteren belül megtisztítja magát.
Egészséges, fejlődésképes lehet a hívők gyülekezete, ha vannak benne gyermekek fiatalok, felnőttek és idősek.

A gyülekezet Krisztus teste. A gyülekezetet Jézus Krisztus szereti a legjobban, hisz életét adta érte.
Az egészséges gyülekezet képes a szaporodásra, a növekedésre.

Milyen a jó lelkipásztor?

10 pontban foglaltam össze.

1. Isten megváltott gyermeke,
2. Isten elhívása alapján lett lelkipásztor,
3. Kegyelmi ajándékokkal rendelkező személy,
4. Minden helyzetben Istenre figyelő szolga,
5. Nem akar más, több lenni, mint amire Isten elhívta,
6. Szereti a gyülekezetet, és hagyja magát is szeretni,
7. Ha hibáit feltárják, elfogadja,
8. Mások hibáit szeretettel, szelídséggel mondja meg,
9. Igyekszik együtt munkálkodni a gyülekezettel,
10. Tud együtt sírni és együtt örülni.

Milyen a jó gyülekezet?

10 pontos összefoglalás:

1. Minden tagja Jézus Krisztus megváltott gyermeke,
2. Krisztus teste: ahol Krisztus a fő,

3. Az Ige a mérce minden tettében,
4. A gyülekezet az Üdvösség felé törekvők közössége,
5. A bűnnel nem vállal közösséget,
6. A megtévedtet nem akarja minden áron kivetni magából, hanem szeretettel, imádsággal visszavezeti Jézus Krisztushoz,
7. A gyülekezet lelki ajándékokkal rendelkezők közössége: szelídségben és alázatosságban,
8. A gyülekezetben különféle szolgálattevők vannak,
9. Az a jó gyülekezet, ahol mindenkinek tudnak munkát adni,
10. A gyülekezetben a gyerekek, a szenvedők és az egyedül valók is otthonra találnak.

A lelkipásztor mint a gyülekezet szolgája

A lelkipásztor és a gyülekezet együtt munkálkodása Isten akaratából jön létre. Az együtt munkálkodás során derül ki, hogy a lelkipásztornak is vannak hibái. A gyülekezet sem mentes kisebb-nagyobb bajoktól. A gyülekezetnek is van igénye, a lelkipásztornak is van elvárása. Isten előtt lehet ezeket egyeztetni.

A lelkipásztor és a gyülekezet kapcsolata

A 10 pontról bővebben: A lelkipásztor

1. Isten megváltott gyermeke. Ez nem csak a lelkipásztorra, hanem minden gyülekezeti tagra kell, hogy jellemzően igaz megállapítás legyen. – Itt végig lehet gondolni a saját megváltásunkat. Miből? – és miért? – és Ki által?

A megváltás egyszeri. A bűnbánat folyamatos kell hogy legyen a lelkipásztor életében is.
A megváltásról, Jézus Krisztus kegyelméről, csak akkor tudunk élethűen és vonzóan beszélni, prédikálni, ha mi is átéltük azt. Akit Isten kegyelme kiszabadított a bűn rabságából, az tud a szabadságról és Isten szabadító erejéről bizonyságot tenni. A megszabadított élet csodás bizonyság.
A megváltással az ember adottságai nem változnak meg, csak Gazdát cserélnek.

Mózes a pusztában megtanulta a nyáj mellett a türelmes várakozást. Ezért volt képes 40 napig Isten színe előtt lenni. Izráel népe szüntelen dolgozott megállás nélkül. Neki a 40 nap várakozás hosszú volt. A népnek is kellett 40 esztendő, hogy lehiggadjon és megtanuljon az Úrral járni.

A lelkipásztor mint megváltott ember, tudja honnan jött, és látja a célt. Ezért tudja a gyülekezet figyelmét a cél felé fordítani. Az embereket a Megváltóhoz hívni. Ezt azért teszi mert tudatában van, hogy egyedül Jézus Krisztus képes megkötözöttségekből megszabadítani. Tudatában van az ellenség hatalmának. "Az ördög mint ordító oroszlán szerte jár keresvén, kit nyeljen el."

2. Isten elhívása alapján állt szolgálatba a lelkipásztor.

Isten itt a földön emberekre bízta az Ige terjesztését. Ehhez szolgákra van szükség. Isten szolgálatában voltak már gyermekek, /Sámuel fiatal próféta tanítvány/ felnőtt, idős szolgák is.

Néha a lelkipásztor is felteszi a kérdést: "Uram, miért engem hívtál el? (Egyáltalán miért ide?) Nehéz, összeroskadok!" /Ézsaiás 40:27/.
Hányszor ismétlődik a szolgák szava: "Elmegyek halászni" – mondja Péter; "Én csak barompásztor és vadfügét szedő ember vagyok" – mentegetőzik Ámós próféta.
A hűséges, kitartó szolgálatban lehet csak hallani az Úr bátorítását: "Ne félj, mert én veled vagyok", "A pislogó gyertyabelet nem oltja ki."

Az Úr szolgájának lelki harcából mennyit lát a gyülekezet? Mi az, amit egyedül lehet csak megvívni? Mi az, amihez kell a segítség? Csak a hivatástudatában tisztán álló lelkipásztor adhat e kérdésekre helyes feleletet.

3. Kegyelmi ajándékokkal rendelkező személy, Isten szolgája.

Kegyelmi ajándék: kegyelemből kapott ajándék. Ha igaz, amit a bevezetőben mondtam, hogy Isten tudja hova helyezi a szolgát, azt is tudja, milyen szolgálatot bíz rá. Akkor természetes az is, hogy az ajándékot is megadja hozzá. Pál Timóteusnak azt írja: "gerjeszd fel az Isten kegyelmi ajándékát, amely benned van..."

Ha a kegyelmi ajándékkal jól élünk, az örömöt jelent számunkra is. Ha a Sátán meg akarja akadályozni az Úr hasznos ajándékaival való élést, és annak ellene tudunk állni, az is örömöt jelent. A kegyelmi ajándéknak mindig működnie kell-e?
Itt nagy kísértések következhetnek. Az Úr is átélte a kísértések heves rohamait. A Sátán tudta Jézus Krisztusról, hogy van hatalma a kövekből is kenyeret adni. És amikor éhes volt, kenyér kellett, jött a sugallat is. Az Úr azonban a maga éhsége csillapítására nem tett csodát. Az 5000 embernek azonban megteszi a kenyérszaporítás csodáját.

A kegyelmi ajándékok helyén való használata a Szentlélek vezetése által és bölcsességére való figyelés által jön létre.

4. A minden helyzetben Istenre figyelő szolga.

A hűséges, felelősségteljes életforma nem engedi meg a fegyelmezetlenséget, a lazítást. Életformája: az Úr szava iránti engedelmesség. Leginkább akkor könnyű Istenre figyelni ha a saját akaratunk, a gyülekezeté, valamint Isten akarata egybeesik.

Felbillen a lelki egyensúly, ha valamelyik hiányzik:

	Pásztor	Gyülekezet	Isten
1.	Igen	Igen	Igen
2.	Igen	Igen	Nem
3.	Igen	Nem	Igen
4.	Nem	Igen	Igen

Ha Isten igent mond, akkor azt fogadom el.
Ha Isten nemet mond, akkor azt fogadom el.
Múlhat rajta is magam és mások üdvössége!

5. Nem akar más, több lenni, mint amire Isten elhívta, igaz kevesebb se. Mi szükséges ehhez? Szükséges Isten ismerete, önmagunk ismerete, a gyülekezet ismerete, a gyülekezet és az emberek áldozatos szeretete.

A szolgáló szeretet példái:
– "Inkább engem törölj ki a te könyvedből, csak a népednek kegyelmezz!" – mondja Mózes az Úrnak.
– "Kívánnék átok lenni, csak atyámfiait megnyerjem" – írja Pál.
– "Valaki többnek ne tartson, mint aminek lát vagy hall tőlem."
– "Avagy vétkeztem–e, amikor megaláztam magamat?"
– "Többet munkálkodtam, mint a 11 apostol."
– "Oda nem mentem, ahol már hirdették az evangéliumot."
– Másokat is szívesen lát a szolgálatba: "amiket tőlem hallottál, azokat bízzad hív emberekre..."
– Előző, hibás döntését meri korrigálni.

A gyülekezetben nem biztos, hogy a lelkipásztor a leghívőbb.

A lelkipásztornak nem lehet rangon aluli munka a gyülekezetben.

6. Szereti a gyülekezetet, hagyja magát szeretni.

A/ Szereti a gyülekezetet, mert tudja, hogy Jézus Krisztus még jobban szereti. Istennel állandó közösségben van, önmagáért is, a gyülekezetért is esedezik. Igehirdetéseire, szolgálataira Isten színe előtt készül. Amit tovább kell adnia, azt meri vállalni. Nem olyan egyszerű ez! /Bűnbánattal vallom meg, volt úgy, hogy én nem mertem vállalni és kikerültem, vagy még keményebben mondtam, meg, mint kellett volna./

A gyülekezet lelki közösség: A pásztornak lélekben eggyé kell lenni a gyülekezettel. Isten Lelke és az Ige által szereti a gyülekezetet és vállalja a gyülekezetét Isten és emberek előtt.

Keresztyén vagy baptista név vállalása. Én úgy gondolom, hogy aki a nevét nem meri vállalni, az a név alatt lévőket sem vállalja. Sokkal többet árt Isten országa munkájának, ha azt mondjuk, keresztyén gyülekezet vagyunk. Azt bárki mondhatja – kibújva minden felelősség alól.

Szeretem a gyülekezetet: Annak minden egyes tagját. Van aki hagyja magát szeretni, van aki nem. Nekünk feladatunk, Krisztustól rendelt kötelességünk a gyülekezetet szeretni.

Prózai dolog: többségünk onnan vagy azért kapja a fizetést, mert lelkipásztorok vagyunk. Ellenben a szeretet hűséget tanúsít: "Légy hű mindhalálig és néked adom az élet koronáját." – mondja gyülekezet Ura.
Ha az esztergályosnak esztergályosként kell hűségesnek lenni, akkor a lelkipásztornak lelkipásztorként. Ez a legtermészetesebb dolog.

B/ A lelkipásztor hagyja magát szeretni. Van közvetlenebb, van tartózkodóbb ember, de szeretetigénye minden lelkipásztornak van. /Sok olyan helyen voltam, sokszor hallottam nagy örömmel: "testvér, de jó hogy jött!" Galgagután a legnagyobb megtiszteltetés akkor ért, amikor az idős gyülekezet-vezető azt mondta, hogy "a lelkipásztor a barátom."

7. Ha hibáit feltárják, elfogadja.

A lelkipásztornak is vannak hibái. Szomorú, de vannak. Kevés vigasz az, hogy nincsen olyan ember, aki ne vétkezne. Vannak rossz szokásaink. Ezek lehetnek feltűnőek, lehetnek kevésbé szem előttiek. Van, aki harcol a rossz szokásai ellen, van, aki azt mondja, "ilyen vagyok, hordozzanak el!" A rossz szokások akkor válnak leginkább teherré, ha rájövünk, hogy észrevette azokat a környezetünk is. A feltűnő rossz ellen harcolni fogunk, mert úgyis lesz, aki szóvá teszi.

A lelkipásztor Istenhez való viszonya lesz láthatóvá akkor, ha miután a hibáinkat elmondják, és mi elfogadjuk azt anélkül, hogy megharagudnánk vagy különösebben megjegyznénk az illetőt.

8. Mások hibáit szeretettel, szelídséggel tárja fel.

A hibák, bűnök háromféle észrevételezése: maga veszi észre, mások mondják el, és amikor az érintett önmaga mondja el a hibáit.

a/ A lelkipásztor veszi észre a hibát, a bűnt. Nagy szeretet, alázat, megértés, imádság kell ahhoz, hogy úgy mondhassuk el, hogy abból ne legyen törés, szakadás. Meg vagyok győződve arról, hogy nem minden hibát a lelkipásztornak kell feltárni, megmondani. De amit neki kell, azt ne akarja mással

elmondatni. /Szokásommá vált, ha nekem kell a hibát feltárni, akkor Istentől időt kérek. Határozott időt. Többnyire 1–2 hét szükséges, melyen Isten felkészít, alkalmat teremt, és a másikat felkészíti./

b/ Ha mások mondják el: lehet azt érezni, hogy ez most szeretetből, vagy más céllal történt. Úgy gondolom, hogy aki a másik hibáit szeretetből, mentő szándékkal mondja el, az a magáét sem fogja elhallgatni.

c/ Amikor önmaga mondja el a hibáit valaki: aki ezt megteszi, abban többnyire biztosak lehetünk, hogy ezt már az Úrnak is elmondta. Segítséget kér. A bűn, hiba elmondását, nem szabad félvállról venni. Tudatosítani kell önmagunkban, hogy Isten is jelen van. Szabad és kell bűnbánatért, bűnbocsánatért, szabadulásért imádkozni.

9. Igyekszik együtt munkálkodni a gyülekezettel.

Amikor a gyülekezet meghívását elfogadta a lelkipásztor, ígéretet tett arra, hogy együtt fog munkálkodni a gyülekezettel.

A gyülekezeti tagok nagyobb része vezetést igényel. Megtért hívő emberek szeretik az Urat, örömmel olvassák a Bibliát, szeretnek imádkozni. De várják, hogy célt kapjanak. Tapasztalat, hogy a gyülekezeti tagok odaállnak a jó ügy mellé. A lelkipásztorról kell, hogy leolvasható legyen, számára milyen fontos Isten ügye.

Ha igent mond valamire, az ne legyen soha többé félvállról vett igen. Amellett tartson ki. Ha valamire nemet mond, vagy nem vállal vele közösséget, akkor az legyen igazolható. Merje kimondani: most mint ember mondok nemet. Más esetben, amikor azért mondunk nemet, mert ezt mondja az Ige, legyen az is egyértelmű.

A téves döntésünket merjük Isten és a gyülekezet színe előtt vállalni, korrigálni.

Együtt munkálkodni lelkiekben, de fizikai értelemben is: szavunkat hitelesítő szolgálat. /Pl. imaház-építés, -szépítés munkáiban./ Egyedülállók segítése, favágás, szénbehordás, orvoshoz vinni a beteget, stb.

Ha a lelkipásztort megtisztelik azzal, hogy döntés előtt elmondanak neki valamit, a felelősséget Isten színe előtt vállalva kell tanácsot adni, segíteni.

10. Tud együtt sírni és együtt örülni.

"Sírjatok a sírókkal..."

Bánatban, betegségben, szomorúságban, fájdalomban, gyászban nagyon fontos segítséget adhat Isten megbízható szolgája.

Milyen a jó gyülekezet?

Minden tagja Jézus Krisztus megváltott gyermeke. Ezt csak Jézus Krisztus tudja megvalósítani.

ApCsel 5:13–14. "Egyebek közül pedig senki sem mert közéjük elegyedni... A hívők pedig mindinkább csatlakoztak az Úrhoz, úgy férfiak, mint asszonyok sokasága." Gyülekezet Isten népének az Istenhez való tartozását segítheti elő. Előkészíti Jézus Krisztus eljövetelét. Jézus Krisztus a gyülekezetet az egész világra ki akarja terjeszteni. A föld végső határáig.

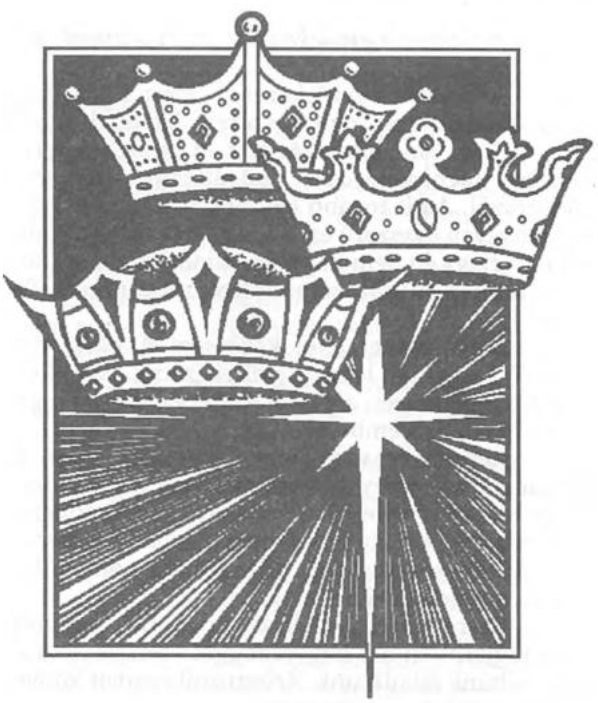
A gyülekezetet Jézus Krisztus föltámadásába való hit hozta létre. Amíg csak a halált tudják a tanítványok, megy ki-ki a maga útjára. A feltámadt Krisztussal való találkozás közösséget teremt. Cselekvői lesznek a közösség építésének.

A gyülekezet Isten népe. Vannak benne vezetők és vezetettek. Akiket közösséggé Jézus Krisztus jelenléte tesz. A mai gyülekezet egyik oldalról távolodik a Kereszttől, a feltámadástól, a másik oldalról közeledik a beteljesedés felé. "Lesznek jelek és csodák." "Sokan jönnek az én nevemben." Itt igazán fontos szerepe a SZENTLÉLEK-nek, hogy az igazi Krisztus–ismeretre elvezessen. Nemcsak Évának értelmezte a Kísértő az Igét, Jézus Krisztusnak is. Így bizonyosak lehetünk, hogy nekünk is fogja. A gyülekezet számára egy biztos pont van ebben a világban: az Ige. Ha a gyülekezet képes időnként az Ige alapján önvizsgálatot tartani, úgy ott marad a forrásnál.

A gyülekezet, gyülekezeti tagokból áll. A gyülekezet lelki szintje olyan, mint a gyülekezeti tagok lelki szintje. A gyülekezetben nem mindig a lelkipásztor a leghívőbb. Ez egyik oldalról szomorú valóság. A másik oldalról áldás a lelkipásztor számára. Lelki növekedésre, hitben való erősödésre, hűségesebb szolgálatra készteti. Nem utolsó sorban arra, hogy Isten előtt olykor-olykor bűnbánattal álljon meg.

Isten a gyülekezetet ébren akarja tartani a hitben, és készíti a nagy találkozásra. Ezt teszi az Ige által, személyes jelenléte által, szolgái által.

Azért kell Isten szolgáinak helytállniuk felelős hivatásuk teljesítésében, hogy a mennyei örökség igéretét mindannyian elnyerjük.

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Kovács György:

Gyülekezet-plántálás kétezer évvel ezelőtt és ma

Szeretek kertünkben sétálni, és megfigyelni gyümölcsfáink, virágaink életének kibontakozását. Örömmel kisérem figyelemmel, ahogy növényeink növekednek, fejlődnek, virágba borulnak, majd terméseket, magokat hoznak létre. A magok szétszóródva új növények csírái lesznek. Így örökítik tovább a faj életét. Az almafa magvai sohasem hoznak létre körtét. Az almafán mindig ízletes alma terem, aminek magjaiból újabb alma plántálódik. Jézus maga ezt mondta a tanítványainak: "Gyümölcseikről ismeritek meg őket, tövisről szednek e szőlőt, vagy bojtorjánról fügét?"

Ugyanígy a Krisztusban hívő gyülekezetek mindig újabb krisztusi gyülekezeteket hoznak létre. Ez az élet már kétezer éve örökítődik nemzedékről-nemzedékre, gyülekezetekről gyülekezetekre.

Ebben a tanulmányban éppen azt szeretnénk megvizsgálni, hogyan ment végbe ez a gyülekezetplántálódási folyamat a bibliai időkben és hogyan ma, itt Magyarországon.

Az első újszövetségi gyülekezetek létrejöttének rendjét és sorrendjét maga Jézus határozta meg, mielőtt felment a mennybe:

...erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek
(1) Jeruzsálemben,
(2) egész Júdeában és Samáriában,
(3) sőt egészen a Föld végső határáig.

Földrajzilag mindig ez a helyes és engedelmes sorrendje a Nagy Missziós Parancs teljesítésének.

– Kezdődik a helyi gyülekezet létrejöttével és megerősödésével (Jeruzsálem).

– E gyülekezet tagjai azután szétszóródva tágabb környezetükben hoznak létre, plántálnak új gyülekezeteket (Júdea és Samária).

– Végül erejükből és Isten iránt elkötelezett küldetéstudatukból és engedelmességükből arra is futja, hogy misszionáriusokat küldjenek ki távolabbi országrészekbe, sőt más országokba, ott növelve Krisztus testét, a gyülekezeteket (egészen a Föld végső határáig).

Minket, ha hazánk lelki ébredése foglalkoztat, a középső lépés érdekel a legjobban. Hogy ennek lelki mozgatórugóit jobban megérthessük és tanulmányozhassuk, idézzünk egy hosszabb leírást az antiókhiai gyülekezet megalakulásáról és kibontakozásáról az Apostolok Cselekedetei 11:19-től a 13:4-ig, mert az antiókhiai gyülekezet élete több szempontból is kulcsfontosságú a Gyülekezet-plántálás néhány igei alapelvének megértéséhez:

(ApCsel 11:9) Azok, akik az István miatt támadt üldözés következtében szétszóródtak, eljutottak Főniciáig, Ciprusig és Antiókhiáig, de senkinek sem hirdették az Igét, csak zsidóknak. (20) Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirénei férfi. Mikor ezek eljutottak Antiókhiába, a görögökhöz is szóltak és hirdették az Úr Jézust. (21) És az Úr volt velük, úgyhogy sokan hittek és tértek meg az Úrhoz. (22) Ennek híre eljutott a jeruzsálemi gyülekezet fülébe, ezért kiküldték Barnabást Antiókhiába. (23) Amikor megérkezett és látta az Isten kegyelmét, megörült és bátorította mindnyájukat, hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban; (24) mivel derék ember volt telve Szentlélekkel és hittel. És igen nagy sokaság csatlakozott az Úrhoz.

(25) Barnabás aztán elment Tarzuszba, hogy felkeresse Sault. Amikor megtalálta, magával vitte Antiókhiába. (26)Így történt, hogy egy teljes esztendeig dolgoztak együtt, és igen nagy sokaságot tanítottak. A tanítványokat pedig Antiókhiában nevezték először keresztyéneknek. (...)

(12:24) Az Úr Igéje pedig növekedett és terjedt. (25) Barnabás és Saul, miután elvégezték szolgálatukat, visszatértek Jeruzsálemből, és magukkal vitték Jánost, akit Márknak is hívtak.

(13:1) Antiókhiában, az ottani gyülekezetben volt néhány próféta és tanító: Barnabás és Simeon, akit Nigernek is hívtak, cirénei Lucius és Manaén, aki Heródes negyedes fejedelemmel együtt nevelkedett, valamint Saul. (2) Egyszer amikor az Úrnak szolgáltak és böjtöltek, azt mondta a Szentlélek: válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket. (3) Akkor böjtölés, imádkozás és kézrátétel után elbocsátották őket.

(4) Ezek tehát a Szentlélektől kiküldve, lementek Szeleukiába, onnan pedig Ciprusba...

És Pálék szolgálata nyomán gyülekezetek tucatjai jöttek létre. Igazi Gyülekezet-plántálási mozgalom volt ez, amely Pál missziós útjai során kibontakozott.

Ha ennek a rendkívül eredményes munkának a titkát kutatjuk, néhány alapvetően fontos mozzanat nem kerülheti el a figyelmünket.

1. Isten terve valósult meg, Krisztus missziós parancsa alapján, a Szentlélek vezetése által.

Hiszen a Szentlélek az, Aki kiválasztotta Barnabást és Pált, Ő az, Aki küldte és vezette őket útjaik során, többek között akkor, amikor álomban Pált Európa felé irányította.

2. Mi ennek az Istentől való tervnek a lényege? Nem kevesebb, mint az, hogy **a krisztusi Élet plántálódott gyülekezetről gyülekezetre.**

Krisztus plántálta az Ő életét a tizenkettőbe, a tizenkettő a jeruzsálemi gyülekezetbe, onnan plántálódott a júdeai, samáriai gyülekezetekbe, és végül tovább a pogány világba, így Európába is, egészen a Föld végső határáig.

3. E folyamatban valóban a gyülekezet plántálódik. A gyülekezet-plántálás tehát nem egyes emberek magánakciója, hanem a Krisztus testéé, a gyülekezeté. Ha egy gyülekezet nem plántál többé új gyülekezeteket, ez annak jele, hogy túlhaladt az érett koron, kezd öregedni és elhalni.

4. Isten a gyülekezet tagjai közül egyeseket kifejezetten a gyülekezet-plántálás szolgálatára hív el.

Péter is plántált gyülekezetet Kornélius házában, de ő mégsem elsősorban gyülekezet plántáló volt, hanem pásztor. Talán még Barnabás sem igazán gyülekezetplántáló volt, bár ő volt az, aki Pált elhívta Tarzuszból, majd elkísérte első missziós útjára. Ő inkább a bátorítás ajándékát kapta. Csodálatos ajándék ez is, ma is nagy hiány van belőle.

De Pál a gyülekezet plántálás szolgálatát és ajándékát kapta. Ő maga így ír erről a korintusiaknak: **Én plántáltam, Apollós öntözött; de az Isten adja a növekedést.** (1Kor 3:6; Károli fordítás)

5. A gyülekezet plántálás motorjai a szellemi-lelki "erő-központok", kulcsgyülekezetek voltak, méghozzá valamennyi egy-egy fontos városban.

Ilyen volt kezdetben a jeruzsálemi, az antiókhiai, később az efézusi és a római gyülekezet. Természetesen más, kisebb gyülekezetekből is kiindulhat Gyülekezet-plántálás, sőt ezeknek éppúgy feladata azt végezni, de egyes kulcshelyek különlegesen fontos szerepet játszanak. Külön figyelmet érdemel, hogy e kulcsgyülekezetek mindegyike a birodalom egy–egy városában volt. Gondoljunk még Korinthusra, Filippire és Thesszalonikára is.

Az antiókhiai gyülekezet olyan központtá, kulcsgyülekezetté vált, amely létszámban elég nagy és elhivatásban elég erős és engedelmes volt ahhoz, hogy gyülekezetplántálókat neveljen fel, küldjön ki, és a munkamezőn végbemenő munkát a háttérből nyomon kísérje.

Mi jellemezte az antiókhiai "erő-központot"? Véleményem szerint az alábbiak:

a/ ***Krisztus–központú volt,*** ahol joggal nevezték a tanítványokat Krisztus követőknek, azaz keresztyéneknek. Más szóval kisugárzása, vonzereje volt. Bizonyára valahogy úgy, mint a jeruzsálemi gyülekezetnek, melyet ApCsel 2:47 így jellemez:

...dicsérték az Istent és kedvelte őket az egész nép. Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet.

b/ Teljes tudatában volt annak, hogy a gyülekezet természetes életfunkciója – a gyülekezet belső fejlődése és növekedése mellett – a szaporodás, azaz új gyülekezetek plántálása. ***Tudatosan készült erre, és amikor elég érett volt a szaporodásra, akkor ezt meg is valósította.***

c/ A gyülekezet választotta ki és küldte el azt a két személyt, akiket a Szentlélek Isten már előzőleg elhívott. Ők sohasem álltak volna be az új gyülekezetek tucatjai plántálásának szolgálatába, ha a gyülekezet nem tette volna meg az aktív elhatározást és engedelmes lépést. Isten ilyen nagy jelentőséget tulajdonít a gyülekezetnek: ***a plántálás megvalósulása a gyülekezet engedelmességén múlik.***

d/ Az antiókhiai gyülekezet a ***két kulcsszemélyét küldte ki.*** Nem mérlegelték, hogy ezzel mennyire meggyengülnek, hanem kiküldték, akiket Isten erre elhívott. Hiszem, hogy nem meggyengült ez a remek kibocsátó gyülekezet, hanem áldásokban megerősödött, bár ezzel Biblia a továbbiakban különösebben nem foglalkozik.

Szükség van-e ma Magyarországon gyülekezet-plántálásra?

Mindaz, amit a bibliai tudósítás alapján eddig tanulmányoztunk, egészen közelről érint bennünket. Azóta eltelt közel kétezer esztendő, de személyesen mi magunk, gyülekezeteink, amelyben élünk, vagy amelynek éppen élén állunk, annak a plántálásnak a gyümölcsei, amely során Krisztus élete örökítődött gyülekezetről gyülekezetre.

Most azt vizsgáljuk meg, hogyan folyik napjainkban ez a folyamat.

Az alapvető kérdés, amit sokan feltesznek így hangzik: Szükség van egyáltalán ma Magyarországon gyülekezet-plántálásra?

Hát nincs már mindenütt gyülekezet? Hát nem valósult már meg Krisztus missziós parancsa, legalábbis nálunk Magyarországon, hogy minden nép, minden embercsoport számára hirdettetik az evangélium? Vajon nem található e minden helységben, faluban legalább egy olyan templom vagy gyülekezet, ahol a hívők összejárnak és a környéken élők úgy tekinthetnek rájuk, mint Krisztus igazi követőire?

E rövid cikk keretében részletekbe nem mehetünk. De a válasz rövid és lehangoló: korántsem!

Tekintsük át csak egészen vázlatosan a helyzetet felekezet-csoportonként, azután kissé részletesebben az evangéliumi gyülekezetek és közösségek vonatkozásában, különös tekintettel a baptista gyülekezetekre.

De mielőtt ezt megtennénk, nem kerülhetjük ki korunk egy – a bibliai idők helyzetétől fájdalmasan eltérő – realitását: azt, hogy különböző keresztyén felekezetek egyszerre, egymás mellett és a legtöbbször egyáltalában nem együttműködve vannak jelen.

Történelmünk során a felekezetek láncolata, "generáció-sorozata" alakult ki, a részben reformációt követő konfrontáció, részben hitelvi illetve gyakorlati okokból, vagy néha személyes összeférhetet-

lenség miatt, de sohasem a bemutatott igei úthoz hasonló gyülekezet-plántálással.

Jól példázza ezt a Zirchez közel fekvő alig 2000 lelket számláló Csetény esete, ahol 1991-ben egy hetet töltöttem, egy kis szociológiai kutatótábor tagjaként (Serafin József vezetésével) annak tanulmányozására, hogy a hívők, hogyan válaszolnak az őket körülvevő emberek szükségeire. Előzetesen tudtam, hogy a faluban több élő gyülekezet működik, ezért lelkes várakozással voltam tele. A lelkipásztorokkal, a hívőkkel és a falu nem-hívő lakóival való beszélgetés során kirajzolódó kép azután vegyes érzelmekkel töltött el: Megtudtam, hogy a falu lakosságának zöme: mintegy 1600 fő református, akik közül 2–300 a templombajáró és mintegy 30 (zömmel lány és asszony) az aktív missziós lelkületű hívő. A református egyházból a századforduló tájékán szakadtak ki a baptisták[1], a baptisták közül a huszas évek derekán szakadtak ki a pünkösdiek, a pünkösdiek közül a hatvanas években szakadtak ki az Isten Egyháza-beliek (Ungvári-féle csoport) és akkor volt alakulóban egy Hit gyülekezete csoport, akik Balatonfüredre jártak.[2] Természetesen minden szakadás sebekkel és a gyülekezeten belüli és a falu kivülálló lakosságát is élénken foglalkoztató botrányokkal jártak

De hiszen épp ez volt kiindulási kérdésünk: van-e szükség ma gyülekezetek plántálására?

A különböző felekezetek tagjai, alapvetően eltérő helyzetben vannak missziós szempontból, sőt még a megtérés értelmezését, így az evangélizáláshoz való hozzáállásuk szempontjából is, ezért vezetőik más és más választ adhatnak, ha egyáltalában foglalkoztatja őket ez a kérdés. Persze minket elsősorban az evangéliumi kisegyházak, elsősorban a baptisták helyzete érdekel. De azért vessünk egy rövid pillantást a nagyegyházakra is.

Három nagy történelmi egyházunknak hány tagja van, illetve közülük hány tekinthető megtért Krisztus-követőnek? Erre az *I. táblázat* kísérel meg információkat szolgáltatni, hangsúlyozva, hogy ezek csak kis részben támaszkodnak hivatalos közleményekre, nagyobbrészt néhány missziós lelkületű, megtért lelkésszel történő beszélgetés eredményeképpen történő becsléseknek tekinthetők, ezért feltétlenül finomításra szorulnak.

Vagyis az ország lakosságának 84 %-át kitevő 8,63 milliónyi névleges létszámból alig több mint 100 000 fő tekinthető e három egyházban

	Katolikusok (görög-katolikusokkal)	Reformátusok	Evangélikusok	Összesen
Nyilvántartott létszám	6,2 millió	2 millió	0,43 millió	8,6 millió
Közülük vallásos egyháza tanításai szerint	1,3 millió	0.40 millió	0.1 millió	1,8 millió
Közülük vallásos a "maga módján"	3,7 millió	1,2 millió	0.26 millió	5,1 millió
Közülük nem vallásos, vagy nem is tudja	1,2 millió	0.4 millió	0.07 millió	1,7 millió
Rendszeres templomba járók	1 millió (kb. 16%)	0.3 milló (kb. 15%)	0.086 millió (kb. 20%)	1,4 millió
Úrvacsorázók		100 000 (5%)	40 000 (10%)	140 000
Hitvalló hívők	50 000(?) (1%)	40 000 (2%)	20 000 (2%)	110 000

A nagyegyházak híveinek létszáma

I. táblázat

Mindezzel csak azt kívántam szemléltetni, hogy **egyháztörténelmünk során nem a plántálás, hanem a kiszakadás a jellemző nemcsak egyének, hanem egész gyülekezetek vonatkozásában is.**

Ma sincs ez másképp. Sok élő és evangéliumi csoportról tudunk, amelyek sebeket okozó szakadással jöttek létre. Élnek és növekednek, de a sebek Krisztus testén csak lassan hegednek, a botránkozások a kívülálló szemtanúkban lassan múlnak. Ennek az ördögi szakadás-láncolatnak mi vethet véget?[3]

Nincs más módja az új gyülekezetek létrejöttének, mint a kiszakadás? De igen: az, ha visszatérünk az igei modellhez: ahhoz, hogy ***a gyülekezetek plántáljanak új gyülekezeteket.***

hitvalló hívőnek, míg közel 7 millió azoknak a száma, akik ugyan valamelyik egyházhoz tartozónak mondják magukat, de valójában nem a gyülekezetek, templomok keretében gyakorolják vallásukat, vagy egyáltalában nem is vallásosak.

E két utóbbi csoport tagjai elsősorban a 100 000 főnyi azonos felekezetű hívő missziós területét jelentik, de véleményem szerint nem jelent "más vödrében való horgászást" (ahogy ezt vádként gyakran hallhatjuk) ha a közel kétmilliónyi, tehát az ország összlakosságának majdnem egyötödét kitevő "nem vallásos" csoport tagjait más felekezetek – köztük a magunk – missziós területének is tekintjük.

Hány gyülekezet, templom vár arra, hogy ezt a létszámot befogadja? Erről a *II. táblázat* nyújt tájékoztatást.

	Katolikusok (görög kat.-kal)	Reformátusok	Evangélikusok	Összesen
Gyülekezetek (plébániák) száma	2100	1306	389	3795
Az egy gyülekezetre átlagosan jutó, nyilvántartott hívek száma	2952	1531	1105	5588
Az egy gyülekezetre átlagosan jutó, a felekezethez magát tartozónak mondó összes vallásos száma	2380	1225	925	1833
Az egy gyülekezetre átlagosan jutó, egyháza tanítása szerint vallásos hívek száma	619	306	257	474
Az egy gyülekezetre átlagosan jutó, rendszeresen templomba járók száma	476	230	221	369

A nagyegyházak gyülekezeteinek száma II. táblázat

Ezekből az adatokból nyilvánvaló, hogyha a három történelmi egyház komolyan veszi azt a küldetését, hogy legalább a saját magukat vallásosnak mondó tagjai aktív, templomba járó, hitvalló hívek legyenek, akkor sok új gyülekezetre, templomra van szükségük. Tehát a Gyülekezet-plántálás gondolata, gondja nagyon is érinti őket.

De mi a helyzet a baptistákhoz hasonló kis egyházakkal, amelyek taglétszáma nagyrészt, megtért keresztyénnek tekinthető?
Ezeknek az egyházaknak a létszámáról és gyülekezeteik számáról a *III. táblázat* tudósít, az 1992. év végi helyzetnek megfelelően.

Sorszám	A felekezet neve (vezetője)	Alapítás éve	Taglétszám	Gyülekezetek száma
1.	Magyarországi Baptista Egyház (Révész Árpád)	1846	11 161	381
2.	Evangéliumi Pünkösdi Közösség (Fábián Attila)	1923	4755	131
3.	Magyarországi Metodista Egyház (Hecker Frigyes)	1895	1520	9 körzet
4.	Magyarországi Evangéliumi Testvér Közösség (Iványi Tibor)	1974	2300	27
5.	Hetednapos Adventista Egyház (Szigeti Jenő)	1890	4500	118
6.	Keresztény Advent Közösség (Egervári Oszkár)		1267	35
7.	Magyarországi Szabadkeresztyén Gyülekezet (Mézes László)	1924	1500	24
8.	Magyarországi Keresztyén Testvérgyülekezet Képviselete	1920	1500	30
9.	Hit Gyülekezete (Német Sándor)	1978	15 000	152
10.	Őskeresztyén Apostoli Egyház (Kun János)	1946	3200	60
11.	Krisztusban Hívő Nazarénus Gyülekezet (Pap János)	1839	3000	110
12.	Magyarországi Új Apostoli Egyház	1872	150	10
13.	Magyarországi Késői Eső Gyülekezet (Meskó Gyula)	1981	200	15
14.	Isten Gyülekezete Misszió (Ungvári Sándor)	1926	2000	46
15.	Isten Egyháza (Vigh Attila)	1907	200	5
	Összesen		**~ 50 000 fő**	**1053**

Néhány információ Magyarország kisegyházairól III. táblázat

Most nem soroljuk fel az önálló, független evangéliumi gyülekezeteket, melyek száma jelenleg 20 és 30 közé tehető és összlétszámuk mintegy 1500-2000 fő lehet. Velük együtt az evangéliumi hívők ötvenezer főt meghaladó létszáma mintegy 1100 gyülekezetet alkot (tehát gyülekezetenként átlagosan 45–50 taggal számolhatunk).

A gyülekezetek viszonylag nagy száma – közöttük az összlétszámuk közel egynegyedét kitevő baptista gyülekezeteké – Isten iránti hálával kell hogy betöltsön valamennyiünket, akik a hazai missziót fontosnak tartjuk.

De vizsgáljuk meg a helyzetet abból a szempontból is, hogy e gyülekezetek milyen eloszlásban vannak jelen hazánk területén, vagyis a községek és városok lakói hol találnak illetve nem találnak helyi gyülekezetet. A *IV. táblázat* (lásd a következő oldalon) erről ad tájékoztatást megyénkénti és országrészenkénti bontásban, külön bemutatva a baptista gyülekezetek helyzetét.

(A harmadik oszlop legalján 33 163 hívő szerepel egész hazánkra vonatkozóan. Az I. táblázatban kimutatott 50 000-es adatnak ez csak alig több mint 65 %-a. Az eltérés oka az, hogy pontos adatokkal csak a baptisták, pünkösdiek, metodisták és adventisták és a szabadkeresztyének esetében rendelkezünk. Más egyházaknál – például a Hit gyülekezete, a Testvérgyülekezetek, a M. E. T. és a Keresztény Advent Közösség – esetében gyülekezetenként (többnyire alábecsült) adatokhoz tudtam hozzájutni, míg mások, például a nazarénusok mereven elzárkóztak a részletes adatközlés elől. Ezért ezek az információk még pontosításra, kiegészítésre szorulnak, aminek eredményeképpen a bemutatottnál némiképp kedvezőbb lesz a helyzet.)

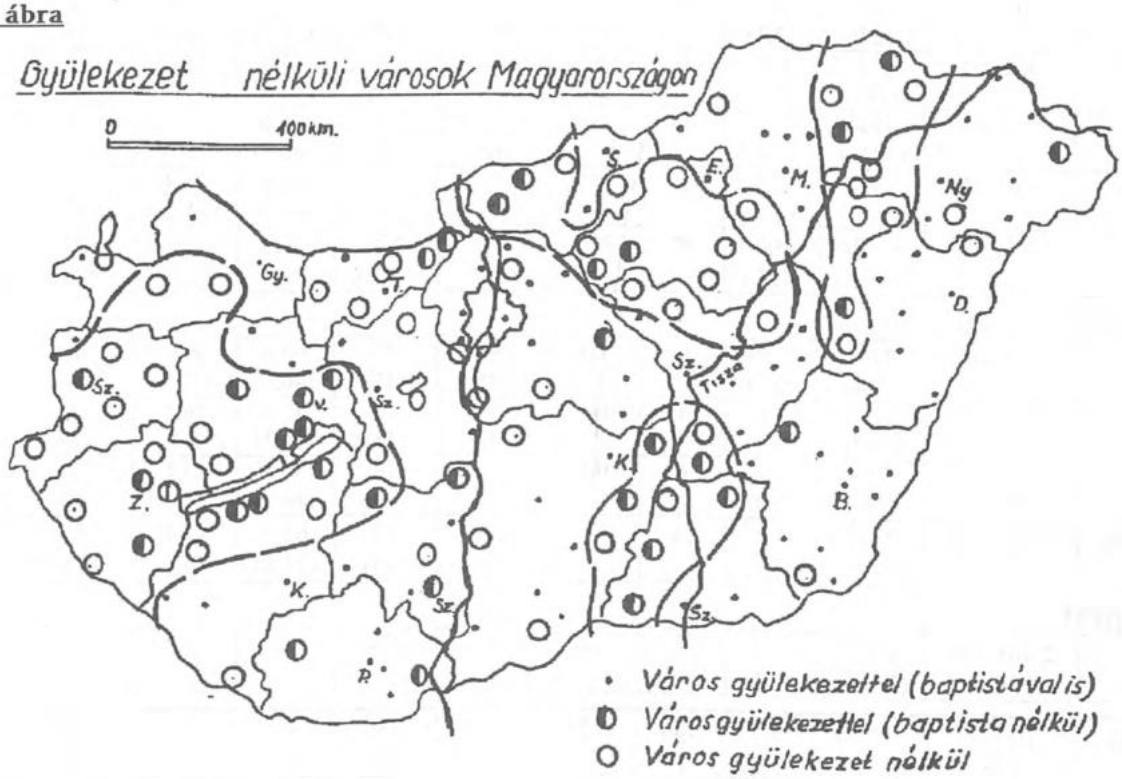
Nem szeretnék senkit elriasztani ezzel a rengeteg adattal, de azért döntöttem közlésük mellett, hogy minden olvasó tájékozódhasson saját megyéje helyzetéről, vagy éppen arról a területről, melyet az Úr a szívére helyezett. Ezt szeretném megkönnyíteni az *1. ábra* térképével is, mely hazánk 1992. végén meglévő 176 városát tünteti fel, bemutatva azokat, melyeken egyáltalában nincs gyülekezet, illetve azokat, ahol baptista gyülekezet nem található.

Kezdjük az információk tanulmányozását a városokra vonatkozó adatokkal.

Két okból. Az egyik ok, ami miatt a városokra koncentráltam először: igei. Láthattuk a bibliai modellből, hogy a kulcsgyülekezetek, a lelki "erőközpontok" is mind városokban jöttek létre, hiszen itt több embert lehetett elérni az evangéliummal. A másik ok a jelen felekezeti megosztottságával kapcsolatos: A nagyegyházak vonatkozásában arányaiban még kedvezőtlenebb az összkép; valamennyi nagyegyházunknál elsősorban a városokban van kiáltó hiány a gyülekezetek, templomok számát tekintve. (Ezt a reformátusok esetében többek között Riskó János lelkész ismerte és tárta fel az Egyház és Világ c. folyóirat 1990. évi három számában írt cikksorozatában, melyben a városi evangélizáció stratégiai fontosságáról is ír).

Mindez azt is jelenti, hogy különösen mi, baptisták a városokban összlétszámunkhoz viszonyítva lépéselőnyben vagyunk a városi tagság létszámát illetve a városi gyülekezetek számát és így az evangélizálási lehetőségeket illetően. Nagyon valószínű, hogy ha nem jönnek létre új városi gyülekezetek, odaveszni hagyjuk ezt az előnyt. Nézzük tehát mit jelent ez a nagyegyházakénál viszonylag kedvezőbb kép.

1. ábra

Megye	Lakossága	Hívők (bapt.) száma	(3)/(2) *1000 (ezrelék)	Városok száma	Községek száma	Város gyülekezettel (bapt.)	Község gyülekezettel (bapt.)	(7)/(5) *100 (százalék)	(8)/(6) *100 (százalék)	Város gyülekezet (bapt.) nélkül	Község gyülekezet (bapt.) nélkül
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
I. Dunántúl											
Baranya	417 113	1520 (493)	3,6 (1,2)	**5**	297	5 (3)	21 (13)	100,0 (60,0)	7 (4)	**0 (2)**	276 (284)
Fejér	422 494	782 (184)	1,9 (0,4)	**7**	98	4 (3)	14 (7)	57,0 (43,0)	14 (7)	**3 (4)**	84 (92)
Győr-M.-S.	426 845	566 (68)	1,3 (0,2)	**5**	168	3 (3)	9 (4)	60,0 (60,0)	5 (2)	**2 (2)**	159 (164)
Komárom-E.	312 923	412 (95)	1,3 (0,3)	**8**	65	5 (2)	3 (3)	62,5 (25,0)	4,6 (4,6)	**3 (6)**	62 (62)
Somogy	339 993	976 (228)	2,9 (0,7)	**12**	228	6 (4)	?16 (10)	50,0 (33,3)	7 (4,3)	**6 (8)**	?212 (218)
Tolna	251 030	990 (191)	3,9 (0,8)	**7**	101	6 (4)	19 (13)	86,0 (57,0)	19 (13)	**1 (3)**	82 (88)
Vas	273 874	295 (4)	1,1 (0,01)	**7**	208	2 (0)	5 (3)	28,5 (0)	2,4 (1,4)	**5 (7)**	203 (205)
Veszprém	378 276	1044 (57)	2,8 (0,2)	**9**	214	7 (2)	14 (2)	77,7 (22,2)	6,5 (0,9)	**2 (7)**	200 (212)
Zala	302 599	252 (0)	0,8 (0)	**7**	250	3 (0)	1 (0)	43,0 (0)	0,4 (0)	**4 (7)**	249 (250)
Dunántúl összesen	3 125 147	6837 (1320)	2,2 (0,4)	**67**	1629	41 (22)	102 (55)	62,7 (28,6)	7,32 (4,1)	**26 (45)**	1524 (1574)
II. Alföld											
Bács-Kiskun	540 766	1403 (1025)	2,6 (1,9)	**11**	105	8 (7)	22 (16)	81,8 (63,6)	21 (15)	**3 (4)**	83 (89)
Békés	404 048	1868 (1333)	4,6 (3,3)	**12**	62	11 (10)	31 (24)	91,6 (83,3)	50 (39)	**1 (2)**	31 (38)
Csongrád	437 568	748 (219)	1,7 (0,5)	**7**	52	5 (3)	13 (3)	71,4 (42,8)	25 (5,7)	**2 (4)**	39 (49)
Hajdú-Bihar	549 724	2435 (1246)	4,4 (2,3)	**15**	66	11 (10)	36 (35)	73,3 (66,6)	54,5 (53)	**4 (5)**	30 (31)
Jász-Nagyk.-Sz.	420 941	556 (187)	1,32 (0,4)	**15**	62	8 (7)	7 (7)	53,3 (46,6)	11,3 (11)	**7 (8)**	55 (55)
Pest	957 928	4244 (1811)	4,43 (1,9)	**16**	166	12 (10)	58 (32)	75,0 (62,5)	35 (19)	**4 (6)**	108 (134)
Szabolcs-Sz.-B.	563 495	1920 (657)	3,4 (1,2)	**12**	216	8 (8)	57 (29)	66,6 (66,6)	26,4 (13)	**4 (4)**	159 (187)
Alföld összesen	3 874 480	13174 (6478)	3,4 (1,7)	**88**	729	63 (55)	224 (146)	73,3 (61,7)	31,9 (22)	**25 (33)**	505 (583)
III. Észak-Magyarország											
Borsod-A.-Z.	749 063	1794 (504)	2,39 (0,7)	**15**	336	9 (7)	23 (13)	60,0 (46,6)	6,8 (3,8)	**6 (8)**	313 (323)
Heves	330 236	629 (169)	1,9 (0,5)	**7**	111	3 (1)	18 (16)	42,8 (14,2)	16,2 (14)	**4 (6)**	93 (95)
Nógrád	222 707	759 (229)	3,4 (1,0)	**6**	119	5 (1)	16 (15)	83,3 (16,6)	13,4 (13)	**1 (5)**	103 (104)
É-Magyarország összesen	1 302 006	3182 (902)	2,4 (0,7)	**28**	566	17 (9)	57 (44)	62,0 (25,8)	12,1 (10,2)	**11 (19)**	509 (522)
IV. Budapest											
Budapest	2 008 546	9970 (2413)	5,0 (1,2)	**1**	-----	1 (1)	-------	------	-------	---------	-------
Magyarország összesen	10 310 179	33 163 (11161)	3,2 (1,1)	**184**	2924	122 (87)	383 (245)	66,0 (38,7)	17,1 (12,2)	**62 (97)**	2541 (2679)

IV. tábla

A táblázat alsó sorának 5 . 7. és 11. rovatát szemügyre véve látható, hogy hazánk 176 városa közül 122-ben található evangéliumi gyülekezet, közülük 84-ben baptista gyülekezet is. Rögtön megállapíthatjuk, hogy míg a baptisták a gyülekezetek múlt század végi, e század elejei tömeges kialakulásának során és az azt követő évtizedekben is kifejezetten a falvakban, községekben, tehát vidéken élő emberek, azaz elsősorban a parasztság egyháza volt, addig ma egyértelműen városi egyháznak számít, különösen a létszámokat tekintve. Ez a missziós struktúra kedvezőnek mondható.

De szomorúan láthatjuk azt is, hogy 54 városunkban egyáltalában nincs evangéliumi gyülekezet, 92 azoknak a városainknak a száma, ahol baptista gyülekezetet hiába keres az igazságra éhező ember.

Töltsük meg ezt a ridegségében is beszédes tényt élettel.

Gondoljunk például Szentgotthárdra, Sárvárra, Kalocsára vagy Körmendre, Ráckevére, vagy Sümegre, vagy éppen Sárospatakra, és a többi félszáz városra, együttesen sokszázezer honfitársunk életterére. Van gazdag történelme és küzdelmes jelene. Sok üzeme, üzlete és újabban egyre több vállalkozása. Forgalmas utcák hálózzák be nagy forgalommal. Dinamikusan fejlődő iparral, növekvő gáz– és telefonhálózattal rendelkezik. Sok mindent kínál, amit a mai ember keres. Van sok mozija, szórakozóhelye, talán színháza is. Tucatnyi diszkó és mégtöbb kocsma. Csak egyvalamit nem lehet találni benne: élő gyülekezetet, ahol a Krisztusban való megváltás Jó Hírét hirdetik. Ilyet hiába keresne a megfáradt munkás, az élete célját kutató diák, a csüggedt munkanélküli, a reményvesztett kallódó fiatal, vagy akár a család terheit hordozó családfő és felesége, gyermekei. A térkép közel száz karikáját egészíthetnénk ki felkiáltó jellé: Nincs baptista gyülekezet! Több mint 50 üres karikája figyelmeztet: egyáltalában nincs gyülekezet!

A térképen szaggatott vonallal zártuk körül hazánknak azt a négy körzetét, ahol egybefüggő területen sok városban nincs gyülekezet.

Látható, hogy a legkritikusabb a helyzet a Dunántúl északnyugati részén: ***Veszprém nyugati, Győr–Moson–Sopron déli felében*** és mindenekelőtt ***Vas és Zala megyében,*** ahol mintegy 15 000 négyzetkilométernyi területen nincs olyan város, – közöttük 3 megyeszékhely! (Zalaegerszeg, Szombathely és Veszprém) ahol baptista gyülekezet lenne, 14 azoknak a városoknak a száma, ahol egyáltalában nincs kisegyházi, vagy önálló evangéliuminak nevezhető gyülekezet.

Hasonlóan "válságterületnek" nevezhető missziós szempontból a Jászság illetve Heves és Nógrád túlnyomó része is. De Borsodban, Szabolcsban, a Hajdúságban (!), Csongrádban és Bács–Kiskun megyében is található kritikus övezet.

Mi a helyzet falun, a községekben ? Még kedvezőtlenebb a missziós helyzetkép. A 2923 községből 385, tehát átlagosan minden hetedik–nyolcadik rendelkezik evangéliumi gyülekezettel, közülük 247 (átlagosan minden 12–ik) baptista gyülekezettel.

Persze a városokéhoz hasonlóan nagy a területi szórás. ***Vasban és Zalában az összesen 459 község közül hétnek van gyülekezete (66 községre jut egy),*** közülük csupán ***háromnak (minden 153–adiknak) baptista gyülekezete is!***

Így állunk a missziós parancs betöltésével!

A községeket illetően Békésben, Hajdú–Biharban, Szabolcsban és Pest megyében viszonylag kedvező a helyzet: a községek harmada-fele gyülekezetet, közülük a legtöbb baptista gyülekezetet is magáénak tudhat.

Mindehhez fűzzünk egy mégjobban elszomorító, azután pedig egy missziós szempontból némiképp kedvező tényt.

A számításba vett gyülekezetek közül igen sok az egészen kicsiny: 2–3 főből álló szórvány (az egy fős "gyülekezeteket" nem vettük számításba). Ezeket az elhalás réme fenyegeti, vagy azért, mert tagjai elköltöznek egy nagyobb gyülekezet közelébe, vagy azért, mert idős emberek lévén előbb–utóbb meghalnak.

Ami a vázolt képet missziós szempontból természetesen jelentős mértékben javítja, hogy e vizsgálatunk során nem vettük számításba azokat a nagyegyházi gyülekezeteket, amelyek valóban evangéliumiaknak nevezhetők. Számukat ne becsüljük alá. Ablonczi Zsoltnak a Confessio c. folyóirat 1993. évi II. számában írt cikkében 74 %–ra becsüli azoknak az református gyülekezeteknek a számát, amelyben "igazi", tehát megtérésre vezető és hívogató evangélizáció volt, közülük 138–ban megtérést is jeleztek. (Megjegyzendő, hogy felmérésekor csak a gyülekezetek negyede válaszolt.)

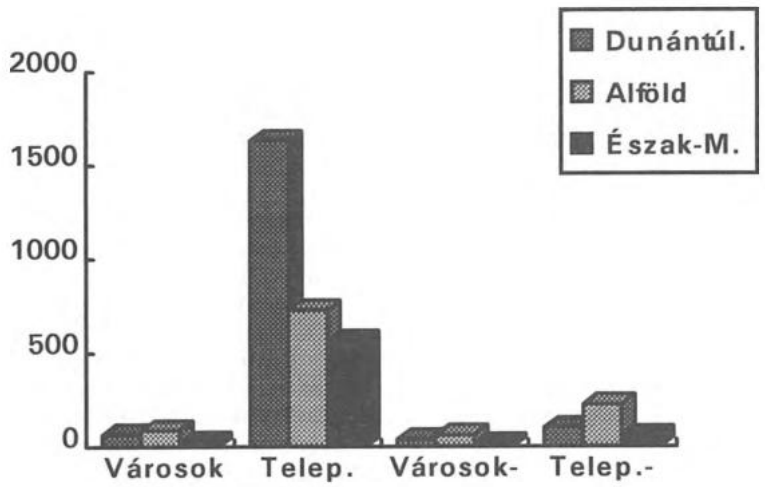
Amiért hálát adhatunk és amiért könyörögnünk kell!

Örömmel állapíthatjuk meg, vannak néhányan közöttünk – egyházunk vezetői között is –, akik felismerték, hogy a huszonnegyedik órában vagyunk, cselekednünk kell. Ha só és világosság akarunk lenni környezetünk és hazánk számára, ha komolyan vesszük Krisztus missziós parancsát, és ha szeretjük annyira a körülöttünk és hazánk más tájain élő honfitársainkat, és fáj nekünk, hogy a kárhozatba tartanak, akkor az evangélizálás, a meglévő gyülekezetek építése és pásztorlása mellett, azokkal összehangoltan, ***új gyülekezetek plántálására is szükség van.*** Csak vázlatosan soroljunk fel néhány bíztató momentumot.

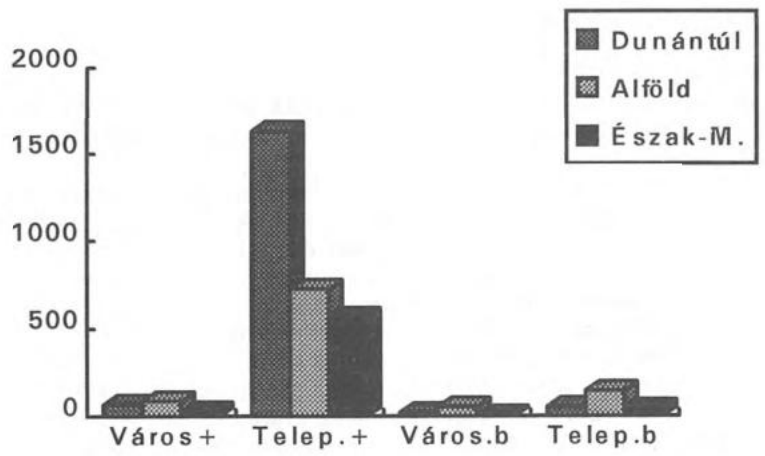
Az elmúlt években ***több gyülekezet alakult gyülekezet-plántálással,*** például ***Martonvásáron, Budatétényben, a Ferencvárosban, Szolnokon, Jászberényben, Érden,*** a Debrecenhez közel fekvő ***Józsán, Mezőkövesden, Kisszálláson, Bodrogon*** és másutt. Különösen szívderítő a Kőszegi Gyülekezet fejlődése épp a legkritikusabb nyugati országrészen. Stratégiailag is nagyon örömteli a ***győri összefogás egy család teljesidejű gyülekezetplántálóként való munkába állásával.***

A gyülekezettel rendelkező és nem rendelkező települések száma Magyarországon

I. Táblázat grafikonja

Városok	=	**Városok száma**
Telep	=	**Települések száma**
Városok-	=	**Városok száma gyülekezettel**
Telep.-	=	**Települések száma gyülekezettel**

Város+	=	**Városok száma**
Telep+	=	**Települések száma**
Város.b	=	**Városok száma baptista gyülekezettel**
Telep.b	=	**Települések száma baptista gyülekezettel**

A Baptista Missziói Főiskola (és a Pünkösdi Teológiai Főiskola) is hivatalosan tantervébe vette a Gyülekezet-plántálás ***mint tantárgy*** oktatását. Így megkezdődött a gyülekezetplántálók kiképzése. Persze ennek a gyülekezetekben is folynia kell, hiszen a gyülekezet az, amely plántál, erre kiképzett lelki munkásai által.

A ***Baptista Egyház 1993. évi missziós értekezletén*** az egyik legnagyobb érdeklődéssel követett ***munkacsoport a Gyülekezet-plántálásé*** volt. Ez is bizonyítja, hogy vannak, akiket foglalkoztat ez a missziós terület. Bizonyára ez is hozzájárul ahhoz, hogy az augusztus elején Tahiban tervezett ***"Missziós Munkaágak Heté"***-nek programjába is felvették a Gyülekezet-plántálást. Ez jó alkalom lesz arra, hogy az aktív gyülekezetplántálók elmondhassák tapasztalataikat, imádkozhassunk értük, és hogy újabb odaszánásokra való döntések születhessenek az Úr és egymás előtt.

Vannak ***hazai és külföldi missziós társaságok***, melyek a legkülönbözőbb módon segítik és támogatják ezt a munkát. A két éve alakult ***"Közösség Alapítvány"*** épp a Gyülekezet-plántálás hazai kibontakozásának serkentését tűzte ki céljául. Sokféleképpen, többek között személyes kapcsolattartással és tanácsolással, tapasztalatcserék, konferenciák szervezésével, és nem utolsó sorban a tagjai többsége által plántált Rózsakerti Gyülekezetben szerzett közvetlen tapasztalatok megosztásával, segíti az aktív gyülekezetplántálókat és azokat a lelkipásztorokat, gyülekezeti vezetőket, akik készek támogatni ezt a missziós ágat. Ennek az alapítványnak a keretében jött létre 1994 elején a ***Magyar Missziós Fórum*** elnevezésű ***kutató csoport***, mely az adatok gyűjtésével, feldolgozásával és értékelésével, elsősorban a Gyülekezet-plántálást kívánja megalapozni. (Ez a tanulmány is a Fórum által feldolgozott adatokat és információkat tartalmazza.)

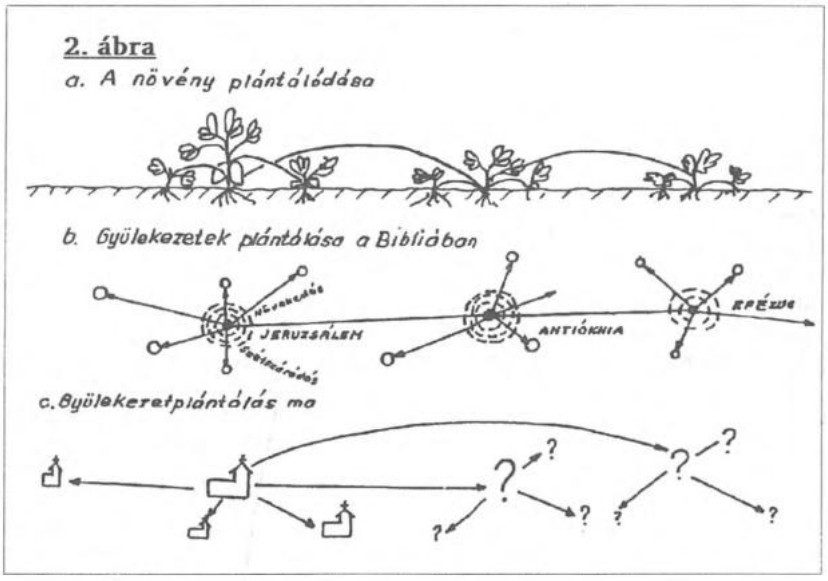
Sok külföldi missziós társaság is segít. Vannak akik rövid időre, jönnek, vannak akik évekre. Közülük egyet emelünk ki: az Assotiation of Baptists for the Word Evangelisation (ABWE), elnevezésűt, amely Érden alakította ki egy háromszintes házban az ***"Gyülekezetplántálók Támaszpontjá"***-t. Ez az a hely ahol minden aktív vagy leendő gyülekezetplántálót szívesen látnak akár rövid beszélgetésre, akár rendszeres tanácsadásra, akár hazai viszonylatban igen gazdag magyarnyelvű missziós könyvtáruk igénybevételére.

Befejezésül álljon itt ez a kis rajz. Legfelül az eper palánta fejlődését, alatta a gyülekezet bibliai modell szerinti plántálódását szemléltettük. A legalsó rajz pedig arra vár, hogy kiegészítsük, a baloldali templom-ábrácska alá minél több hazai gyülekezet neve kerülhessen, a középső és jobboldali ábrácska kérdőjeleihez pedig sok-sok plántálandó gyülekezet neve.

A munkamező, és az aratás Ura csak a munkásokra vár!

Budafok, 1994 április 27.

2. ábra

Szerkesztői megjegyzések

A Szerző személye és munkája iránti tiszteletből az írást nem változtattuk meg, de az alábbi megjegyzéseket szükségesnek tartottuk hozzáfűzni. – A Szerkesztők.

1. Helyi jelenség egyházunk egészének ábrázolására így nem használható. A megállapítás közösségünk történetének ismeretében tarthatatlan, és hibás szemlélet eredménye. A magyarországi baptista misszió nem a századfordulón kezdődött, hanem 1846-ban, Rottmayer János és társai fellépésével. Később, 1873-tól vett nagyobb lendületet a munka, amikor Meyer Henrik Budapestre érkezett. Kornya Mihály, Balogh Lajos, Üdvarnoki András és a többiek munkálkodása nyomán a századfordulón már legalább tízezer volt a baptista hívők száma.

Természetesen nagyon érdekes és tanulságos eredményeket kapunk, ha azt vizsgáljuk, hogy mely egyházak tagjai közül kerültek ki a baptista hívők. Ismerve ilyen irányú kutatásokat, valóban az derül ki, hogy legtöbben azelőtt reformátusok voltak, kevesebben evangélikusok és még kevesebben római katolikusok. Ez még azonban korántsem jelenti azt, hogy "a református egyházból szakadtak ki a baptisták". Hiszen az esetek túlnyomó részében hitetlenül, világias módon élő, névleges keresztyén emberek megtéréséről volt szó, amiket a Biblia szellemében nem lehet szakadásnak nevezni, legfeljebb "a világtól való elszakadásnak"! Hogy a református egyház erre az eseménysorra hogy tekint, nos, ezt nekik kell végiggondolni és a megfelelő következtetéseket levonni.

2. Ez a balatonfüredi csoport nyilván egy karizmatikus közösség a sok közül, nem a Hit Gyülekezete, amely 1978-ban keletkezett Budaőrsön.

3. A keresztyénség történetét nem szabad "történelmietlenül" szemlélni. Az egyház nem "széttört cserépedény", amely egy óvatlan mozdulat eredményeként jött létre. Világosan kell látnunk, hogy az élettelen egyházakból való megtérés nem szakadás, és végképp nem ördögi. Hiszen akkor megkérdőjeleződne a reformáció, a baptista misszió, stb. Szakadásról csak akkor beszélhetünk, ha az személyi ellentétek, hiú dicsőségvágy vagy tévtanítás miatt jön létre. – Elismerve a gyülekezet-plántálás fontosságát, óvunk mindenkit az elkülönülésre vezető lelki-szellemi jelenségek egybemosásától.

TALLÓZÓ

"Béke a teremtő Istennel..."

A keresztyén ökológia

Felelős-e vajon a keresztyénség korunk környezeti válságáért? Azok, akik erre a kérdésre igennel felelnek, rendszerint a Bibliára hivatkoznak, melyben Isten így szól az emberhez: *"...töltsétek be a Földet és vonjátok uralmatok alá: uralkodjatok a tenger halai, az ég madarai és minden állat fölött, mely a földön mozog."* Ismerjük el, ha más parancsot nem is, ezt az egyet maradéktalanul megtartottuk. Ám, ha Isten üzenetének az egészét megértjük, és annak szellemében is cselekedünk, aligha küzdenénk ma az ökológiai gondokkal. S épp ezen a felismerésen alapszik a keresztyén ökológia. Mert ha a bibliai tanítások teljességének a fényében vizsgáljuk meg az ember és a természet viszonyát, kiderül, hogy valamit végzetesen félreértettünk, vagy talán szándékosan dugtuk homokba a fejünket?

Reich Károly rajza

Első lépésként vegyük szemügyre a Bibliában szereplő egyes szavak jelentését. A Mózes könyvében olvasható "vonjátok uralmatok alá" kifejezés helyén az eredeti szövegben a "kabas" szó áll, amelynek azonban többféle jelentése van; hasonlóképpen az "uralkodni" héber megfelelője, a "rahad" is több jelentésű szó. Mindkét kifejezés utalhat az alárendeltek feletti gondoskodásra, ezért a magyarban talán a *pásztorkodás* fejezné ki hűen az eredeti szavak valódi értelmét. Mert az "uralkodni" szónak kétségkívül van egyfajta kellemetlen mellékzöngéje; míg aki "pásztorkodik", az nyájáról jóban-rosszban gondoskodni köteles. Egyszóval "uralkodónak" csak-csak beváltunk, mint "pásztorok" azonban végzetesen leszerepeltünk. Isten legértékesebb ajándékát, gyönyörű bolygónkat, a XX. század végére ebek harmincadjára juttattuk. Pedig a Teremtővel szembeni kötelességeink nem merülhetnek ki pusztán egyházi előírások megtartásában, de még a másik ember szolgálatában sem – Isten teremtett világát is őriznünk kell.

Sok keresztyén is mintha elfelejtkezett volna a majdan születendő életek iránti kötelességekről. Szeretni nem csak a ma élő embertársainkat kell, de azokat is, akik évtizedekkel, netán évszázadokkal később jönnek e világra. Mit fognak kezdeni unokáink kizsigerelt, tönkretett bolygónkkal? Nem fognak minket még haló porainkban is megátkozni? Tudomásul kell venni, hogy a technika mai fejlettségi fokán tetteinkkel képesek vagyunk eljövendő nemzedékek életét is befolyásolni. Éppen ezért mindenkinek, de főképp a politikusoknak és a gazdaságitudományos élet vezető posztjain állóknak, minden döntésük előtt mérlegelni kell cselekedeteik ükunokáinkra is kiható káros következményeit.

De hát hol vagyunk ma ettől? Egész életünk az itt és most örömére van beállítva, az "egyszer élünk" andalító muzsikája lengi be a földgolyót. S éppen a modern "élvezetvallás", a pusztító hedonista élvezetszemlélet visszaszorításában lehet a keresztyén egyházaknak döntő szerepe! Mert a keresztyénség – ahogy a többi nagy világvallás is – mindig a lemondás erényét hirdette; az önzést a legfőbb bűnként ostorozta; az anyagi javakban és a világi örömökben tobzódó emberektől utálkozva fordult el. Márpedig a mértékletesség mélységesen keresztyén erkölcse nélkül képtelenség lesz egy új, lemondást és áldozatokat kívánó "zöld" életforma megvalósítása. A keresztyén indíttatású ökológiai mozgalmak tehát a szellemi környezetszennyezést, valamint természeti környezetünk pusztítását egyazon érem két oldalának tekintik, s vallják, csakis e csúnya érem szemétre hajítása árán menthető meg az emberiség...

A fejlett országok népeinek, belátható időn belül, a *lemondást* kell tehát a fő jelszóvá emelniük, hacsak nem akarnak a fellázadt természeti erők áldozataivá válni. De nyomasztó kötelezettségeink vannak az elmaradott nemzetek nélkülöző tömegeivel szemben is! A mai, kiáltó igazságtalanságokkal terhelt világ rendjét fenntartó nyugati (és egykor keresztyén!) hatalmaknak sürgősen meg kell osztaniuk javaikat a nyomorgó népekkel, vagy legalábbis lépéseket kell tenniük ebbe az irányba. A jelenlegi világrendszer egyszerűen erkölcstelen, Isten és a természet rendje ellen való. Ezért bármennyire is áldásos némelyek számára, hosszabb távon nem maradhat fönn.

Bármiképp értelmezzük azonban a Biblia üzenetét, aligha tagadható a keresztyénség antro-

pocentrizmusa. A keresztyén felfogás ugyanis különválasztja a teremtést, a teremtett élőlények és Isten földi képmásának világát, ezzel pedig kitüntetett szerephez juttatja az embert még akkor is, ha ez utóbbinak kötelessége jól sáfárkodni a szolgálatára rendelt természettel. Némely radikális zöld filozófus szerint viszont épp az ember felsőbbrendűségének hitét kell kiirtani, mert másképp a földi élet megmentése nem lehetséges. James *Lovelock* például úgy tartja, hogy bolygónk valójában egy élő organizmus, mely idővel kilöki magából a testében burjánzó rákos sejteket: azaz *minket,* embereket. Mások magát az evolúciós folyamatot kívánják védelmezni az emberi beavatkozással szemben, s hangsúlyozzák, az evolúciós fejlődésben minden faj hasonló folyamaton megy keresztül, és egyik sem helyezheti magát a másik fölé. A szélsőséges amerikai zöld szervezet, az *Earth First* pedig elnevezésében is hirdeti: a *Föld az első!* Jobban tennénk tehát – állítják –, ha önként lelépnénk arról a magas polcról, amelyre egykor fölállítottuk magunkat.

A zöld mozgalmak szerencsére nem hangoztatnak ilyen túlzó nézeteket, gyakorlati politikájuk során nem igazodnak egyes ökofilozófusok radikális elveihez. Ebben a tekintetben a keresztyén ökológiai irányzatok és a zöldek álláspontja egybeesik. A német Zöld Párt kiáltványa például leszögezi: *"...az állatok és a növények kipusztulása tönkreteszi a természet egyensúlyát, és ezzel együtt veszélyezteti az ember életét is. Szükséges fenntartani az élővilág egyensúlyát azért, hogy biztosítani lehessen az emberiség létét és a jövő generációk fejlődését."* Nem az emberiség trónfosztása tehát a feltétele az ökológiai válság elhárításának. Megsebzett bolygónkat rajtunk kívül más egyébként sem lesz képes megmenteni. Nem az antropocentrizmustól kell tehát megválnunk, hanem annak káros értelmezésétől. Mára már világosan látnunk kell: az emberiség és a természet érdekei egybeesnek, éppen azért, mert az ember is, bármennyire is csodálatos, mégiscsak az élővilág része. Így mindaz, amit a természet védelmében teszünk, az ember érdekét is szolgálja – s ennek megfordítva is így kell lennie.

Újra kell tehát értékelnünk az ember helyét és szerepét a világban. Ebben a Biblia jó fogódzó lehet; de a középkor gondolkodóitól is sokat tanulhat az újkor "felvilágosult embere". Mert a középkori ember világszemléletében a létezők egy nagy hierarchikus rendet alkottak, melyben az embernek kitüntetett szerepe volt ugyan – ám a teremtett világ részeként élt, és nem helyezhette magát Isten mellé! Legkorábban a reneszánsz idején kezdődött meg az emberiség lázadása, a Felvilágosodás óta pedig "Isten képmása", megfeledkezve Teremtőjével és a teremtett világgal szembeni kötelezettségeiről, hozzákezdett a világ bölcs rendjének felforgatásához. Bolygónk mai állapota mindenekelőtt a mértéktelen emberi nagyratörés szomorú következménye.

Fölvethetné persze valaki, hogy a régebbi kultúrák népeinek nem volt nehéz a természettel összhangban élniük, hiszen eszközeik sem voltak, amellyel környezetüket veszélyeztethették volna. Földünk némely pontján viszont a civilizáció fejlődése elért egy olyan fokot, amelyen az emberi életet megkönnyítő találmányok károsítani kezdték bolygónkat. Kényelmes megoldás lenne mindenért a technikát okolni. A természet minden kincsével és az emberi elme csodás alkotásaival éppúgy élhet az ember felebarátai és a többi élőlény hasznára, mint kárára. Régóta tudjuk: szabad választásunk van jó és rossz között, s hogy melyik mellett döntünk, az elsősorban erkölcsi kérdés.

Napjaink környezeti válságának is végső elemzésben erkölcsi okai vannak – vallják a keresztyén ökológia hívei, s ebben a tekintetben is azonos nézeteket vallanak a különböző zöld irányzatok követőivel. Ezen a ponton tér el viszont lényegesen mind a zöldek, mind pedig a keresztyén ökológusok nézete azokétól, akik pusztán technikai-gazdasági intézkedésekkel kívánják megoldani a természeti környezet védelmét, s nem gondolnak társadalmi reformokra, sem pedig az uralkodó életforma megváltoztatására. Persze a praktikus környezetvédelmi intézkedések is szükségesek; önmagukban azonban nem elegendők.

Az ökológiai válság erkölcsi okait hangsúlyozza II. János Pál pápa is *"Béke a teremtő Istennel - béke az egész teremtett világgal"* című enciklikájában, melyet 1989 Szilveszterén tettek közzé. A pápa álláspontja szerint mindaddig, míg az emberi személy méltóságát nem tisztelik, az élet más formáinak a tiszteletére sem lehet számítani: amíg a világ népeinek döntő többsége súlyos nélkülözések között él, aligha állítható helyre a megbomlott környezeti egyensúly. Megnyilatkozása nem maradt hatás nélkül a mértékadó keresztyén politikai erők gondolkodására. A keresztyéndemokrata pártok világszerte beemelik programjaikba a természetvédők számos követelését, sőt nem egy keresztyéndemokrata teoretikus immár az ökoszociális piacgazdaság megteremtésének szükségességéről beszél. Ugyanakkor egyes keresztyén ihletettségű zöld irányzatok még az enciklikában megfogalmazott gondolatokat sem találják elég meggyőzőnek, s alapvető szemléletbeli változásokat kívánnak meg a keresztyénektől.

Hogy azután mennyire lesznek sikeresek a keresztyénségen belüli, egyesek számára túl merésznek is tűnő ökológiai törekvések, nem könnyű megjósolni. Azonban a keresztyén hagyomány *zöld* szempontú átértékelése folyamatban van, s a Bibliát is egyre gyakrabban vetik alá természetközpontú vizsgálódásnak. De bármiként is alakuljon a keresztyénség és az ökológia viszonya a közeljövőben, az egyházaknak egy új, zöld életforma kialakításához nélkülözhetetlen erkölcsiség meggyökereztetésében döntő szerepük lehet. Az emberiség jövője valójában épp ezen áll vagy bukik. Mert ha nem leszünk képesek belátható időn belül megváltoztatni a mértéktelen fogyasztásra ösztönző értékeinket, és nem tudunk *egy ember- és természetbarát életformát* kialakítani, úgy nem csupán egy nemzet süllyed majd el, hanem az összes; gyászkönny pedig legfeljebb Isten szemében ül majd.

Zábori László
Nézőpont, 1994. február 15.

A Theológiai Szemle 1994/1. száma mindenki számára továbbgondolásra érdemes tanulmányt közöl Tatai István református lelkész tollából. Megéri a fáradságot a kissé terjedelmes mű és a mellékleteként közölt reflexiók gondos áttanulmányozása. Nekünk, baptista hívőknek az sem közömbös, hogy áldott hiteleink teológiai felismerése – visszatérés a keresztség bibliai formájához, a bemerítéshez – ma is foglalkoztatja az Istent kereső embereket.

Tatai István:

A csecsemőkeresztségről

A *II. Helvét Hitvallás* bevezetése lehetővé teszi hittételeink újragondolását, s az esetleges *"jobbratanítás"* következtében református keresztyén gyakorlatunk is változhat. Ezt fogalmazza meg reformátori alapelvünk is programként: "*ecclesia semper reformari debet*".

A csecsemőkeresztséggel kapcsolatos problémáink köztudottak. A legtöbb református lelkipásztor tud tucatnyi olyan keresztelőről, amely után sem a gyermeket, sem a szülőket nem láthattuk többé az istentiszteleten. Nem egy esetben nyíltan elmondják a szülők, hogy csak a nagyszülők kérésére hozzák el gyermekeiket megkereszteltetni. Ismeretesek népünk körében azon mágikus elképzelések is, melyek szerint a keresztség megóv betegségtől, rontástól, korai haláltól és kárhozattól. Egy lelkipásztor szájából hallottam: "Saját kezemmel vettem el gyermekem pogányságát." Azt akarta ezzel mondani, hogy kisgyermekét megkeresztelte. S még nem is tettem említést a konfirmációra való hívogatás csődjéről, s annak hatékonyságáról, a "kikonfirmálás"-ról.

Alapproblémánk abban rejlik, hogy *nem igazodunk őszintén sem a hitvallásos irataink hoz, sem a Szentírás egészéhez.*

a) *Hitvallásaink* előírják, hogy csak hívő szülők gyermekeit szabad megkeresztelni, hogy megkülönböztessük azokat a hitetlen szülők gyermekeitől (HKT 74. kérdés.). Ehelyett folyik, kevés kivételtől eltekintve, a keresztség kiárusítása, amit ráadásul még az egyházi szolgákra vonatkozó törvények végrehajtási utasítása is támogat:

"A gyülekezeti lekész nem tagadhatja meg a szolgálati körébe tartozó kötelességek teljesítését attól az egyháztagtól sem, aki nem vesz részt megfelelő mértékben a gyülekezet közösségi életében, vagy az egyház anyagi terheinek hordozásában."
1967. évi III. TC. II. rész 10. par./2.

b) *A Szentírás* keresztség-tanítását az elmúlt időben több református kiadvány érinti. Különösen ellentmond mai gyakorlatunknak Dr. Szathmáry Sándor: A keresztség az Újszövetségben c. színvonalas könyve. Szathmáry kifejti, hogy a keresztséget megelőzte az evangélium hirdetése és elfogadása. Tehát a bibliai sorrend ez:

kérügma (evangélizáció)
baptizma (keresztség)
didaché (tanítás)

A *formai kérdés* másodlagos, de *nem hanyagolható el.* Igen elgondolkodtató, hogy miközben Vargha Zsigmond *Újszövetségi görög-magyar szótára és az új protestáns bibliafordítás lábjegyzete* a Mk 1:5-ben egyértelműen a baptidzó szót "bemerítés"-nek fordítja, a Református Egyház Istentiszteleti rendtartása ezt a keresztelésformát, még alternatív lehetőségként sem említi.

Szögezzük le: *egyházunk legnagyobb problémája nem a csecsemőkeresztség*, hanem az, ami ennek hátterében van: hitünk és szolgálatunk erőtlensége, az új élet hiánya. Azonban, amikor a keresztségről szólunk, s itt *újragondolást szorgalmazunk*, mint szolgálatunk része, mégis annak egészét érinti, *egész református egyházunk megújulását célozza.*

1. A hit és a keresztség kapcsolata az Újszövetségben

Ha *János keresztségét baptiszma metanoiasz*-nak (megtérés keresztsége) nevezi az Ige, a *Jézus keresztségét* a hit és a bűnbocsánat keresztségének nevezhetjük (Mk 16:16; ApCsel 2:38). Mindkettőt csak bűnbánatra, illetve hitrejutott személyeken alkalmazták. A hangsúly nem az életkoron volt, hanem a hiten.

Egyetértek *Spurgeonnal*, aki szerint nem gyermek- vagy felnőttkeresztségre van szükségünk, hanem *életkortól független hitkeresztségre.*

A kiküldetési parancs (Mt 28:19; Mk 16:16) egyértelmű: megkeresztelni csak tanítható és hitrejutott embereket lehetett. Az Ap.Cselekedeteiben tíz kereszteléstörténet található. Ezek közül hat "sima eset", a hitet követte a keresztség:

Pünkösd ApCsel 2:41: "Akik pedig *hittek* a

beszédének, megkeresztelkedtek, és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk."

Samária, ApCsel 8:12: "De amikor *hittek* Fülöpnek, aki az Isten országáról és a Jézus Krisztus nevéről szóló evangéliumot hirdette, megkeresztelkedtek; férfiak és nők egyaránt."

Etióp főember; ApCsel 8:36-38: "Amint tovább haladtak az úton valami vízhez értek, és így szólt az udvari ember: "Íme, itt a víz! Mi akadálya annak, hogy megkeresztelkedjem?" (Ezt mondta neki Fülöp: *"Ha teljes szívedből hiszel,* akkor lehet." Az pedig így válaszolt: "Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.") Megparancsolta, hogy álljon meg a hintó, és leszálltak a vízbe mind a ketten, Fülöp és az udvari ember, és megkeresztelte őt."

Saul, ApCsel 9:18: "És egyszerre, mintha valamiféle pikkelyek estek volna le a szeméről, újra látott; azután felkelt és megkeresztelkedett."

Korintusiak; ApCsel 18:8: "Kriszpusz, a zsinagógai elöljáró pedig *hitt* az Úrban egész háza népével együtt; és a korintusiak közül, akik hallgatták őt, szintén *sokan hittek és megkeresztelkedtek.*"

Efézusi tanítványok; ApCsel 19:4-5: "Pál ekkor így szólt: "János, amikor keresztelt, megtérést követelt, de azt mondta a népnek, hogy abban *higgyenek,* aki utána jön, azaz Jézusban." Amikor ezt meghallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevére."

Saul, ApCsel 22:16: "Most tehát miért késlekedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, *segítségül híván az Úr nevét."*

A Cselekedetek könyvében azonban található 4 úgynevezett családi keresztség is. Itt fordul elő az "oikos formula". Meggyőződésem, hogy *itt is csak már hitre jutottakat keresztelték meg,* mivel a bibliai leírás egyértelműen erről beszél.

– A 10. fejezet tudósít *Kornéliusz* házanépének megtéréséről. A 2. vers szerint "egész *háza népével együtt kegyes* és istenfélő ember volt". A 44. vers pedig így fogalmaz: "leszáll a Szentlélek mindazokra, *akik hallgatták az Igét...* Hallották ugyanis, amint nyelveken szóltak, és *magasztalták* az Istent." Ezt követően rendelkezik Péter, hogy megkeresztelkedjenek azok, akik megkapták a Szentlelket.

– Az ApCsel 16:25-34 mondja el a *filippi börtönőr* megtérését. A szöveg figyelmes olvasása egyértelműen meggyőz bennünket indító tételünkről: "örvendezett, hogy egész házanépével együtt hisz az Istenben" 34. vers.

– Az ApCsel 18:8/a. *Kriszpusz* zsinagógai elöljáróról szól: "Kriszpusz zsinagógai elöljáró pedig hitt az Úrban egész házanépével együtt; és a korintusiak közül, akik hallgatták őt, szintén sokan hittek és megkeresztelkedtek."

– ApCsel 16:14-15-ben hallunk *Lídiáról.* Elképzelhető, hogy nem volt férje, hiszen hogyan rendelkezhetett volna a leírt módon (15c)? Tény, hogy a folyóparton asszonyok voltak csak (13. vers), s valószínű – legalábbis ez következtethető ki a leírásból –, hogy még a folyóparton megtért és ott meg is keresztelkedett az övéivel. Hogy ezek pontosan kik voltak, nem tudjuk, de az Ige későbbiekben "testvéreknek" nevezi őket (40. vers).

– A teljesség kedvéért említsük még meg Sztefanász házanépének megkeresztelését. Ha összevetjük az 1Kor 1:16-ot az 1Kor 16:15-tel, akkor a következő képet látjuk: Sztefanász házanépe megkeresztelkedett, a szentek szolgálatára szánták magukat, s Pál apostol kéri, hogy az ilyeneknek engedelmeskedjen a gyülekezet. Nyílván ezt nem kérné Pál csecsemők esetében.

Itt érdemes megemlítenünk Ignatius Polikarposzhoz intézett levelét (Kr. u. 110-117), amelyben különbséget tesz a "teljes házanép" és gyermekek között (Lexikon Zur Bibel 1371. old.) Tehát a teljes házanép nem jelentette a csecsemőket is. A Jn 4:53-ról is hasonlóképpen gondolkozhatunk.

Látásom szerint, tehát az a tény, hogy a Biblia "házanépe" megkeresztelkedését említi, semmiképpen nem támaszthatja alá teológiailag a csecsemőkeresztséget. A figyelmes olvasás nem hagy bizonytalanságot bennünk, hogy itt is hitkeresztséget gyakoroltak. Ezt a sorrendet támasztják alá *az apostoli levelek is.* Pl: "Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézus-ban való *hit* által. Akik Krisztusba *keresztelkedtetek* meg, Krisztust öltöttétek magatokra." Gal 3:26-27. Lásd még: Ef 4:5; Kol 2:11-12; Zsid 10:22-23.

A csecsemőkeresztség másik vélt tartópillére az ún. *"szövetség teológiája".* Ezt is érdemes megvizsgálnunk az Ige mérlegén. Isten valóban szövetségkötő Úr. Sőt Új Szövetséget kötött Krisztusban az egész világgal, zsidóval és pogánnyal egyaránt. Valamennyiünk bűnét felvitte a keresztre Krisztus és kivétel nélkül szeret (Jn 1:29; Jn 3:16). Ez a szövetség azonban mindaddig egyoldalú, amíg hittel el nem fogadjuk Isten szeretetét. Pál apostol szerint, ha a család egy tagja elfogadja ezt a szeretetet hittel, akkor a szövetség áldása kihat a többire is. Az 1Kor 7:14 arról szól, hogy ily módon meg lehet szentelve a hitetlen férj és a gyermek is egy családban. Ez a "megszentelés" azonban még nem elfogadás (hitetlen férjről van szó!", tehát nem jogosít fel a keresztelésre. Ugyanis a keresztség nem arra rendeltetett, hogy kifejezze Isten egyoldalú szövetségét az emberrel, hanem arra, hogy megtéréskor kifejezze az elfogadott szövetséget a Krisztusban. (Mk 16:16; ApCsel 8:37; Kol 2:12).

Ezt konzekvens módon gyakorolták az őskeresztyének a már említett és részletezett keresztelés-történetekben. (A szövetség-teológiáról bővebben Kálvinnál, lásd: 7. old.)

2. Az egyháztörténelem tanulsága

Több korai óegyházi irat egyértelműen bizonyságot tesz arról, hogy csak hitre jutott embereket kereszteltek az első időkben.

a. A *Didaché* valamikor 100-150 között keletkezett Krisztus után. Első hat fejezete egy főleg a Hegyi beszéden alapuló etikai tanítás, majd ezt követően a 7. fejezet beszél a korai egyház keresztséggyakorlatáról:

"Miután mindezeket előtte elmondtátok, élő vízben kereszteljetek az Atya és a Fiú és Szentlélek nevére..." Majd a passzust így zárja: "A keresztelendő és a keresztelő böjtöljön a keresztelés előtt... egy vagy két napig."

Azért igen értékes ez az irat számunkra, mert olyannyira elterjedt és elfogadott irat volt, hogy a kezdeti korokban kánoni könyvnek tartották. (Ókeresztyén írók 3,92-97).

b. *Hermász Pásztora* a korai keresztyén iratok között a legnagyobb terjedelmű munka. A harmadik látomás 7/3 részében beszél a megtisztulás igényéről a keresztség előtt: "Ők azok, akik az Igét hallgatták, szándékukban állt az Úr nevére megkeresztelkedni, de akkor eszükbe jutott az igazsággal járó tisztaság, elpártoltak..."

Majd így folytatja: "van számukra megtérés... ha elhagyta szívüket minden gonosz cselekedet." (Apostoli atyák 3,266).

c. *Justin Mártír* az ún. 1. Apológiájában a 61. fejezetben ír a keresztségről. 165-ben halt meg, tehát az ő korában még élt az eredeti tanítás. Csak azokat engedték eszerint keresztségre, "akik meggyőződtek a keresztyén tanítás igazáról és megígérik, hogy ennek megfelelően élnek." (Kurt Aland: Die Sauglingstaufe... 29-30.)

Tertulliánusz korában vetődik fel határozottan a csecsemőkeresztség gondolata (160-220). Az ezt szorgalmazók ebben látták az egyház jövőjét biztosítva. Tertulliánusz a De Baptismo c. művében még elveti a gondolatot:

"Az Úr bizonyára ezt mondja: engedjétek hozzám jönni őket (gyermekeket).

Igen, hadd jöjjenek akkor, amikor megtanítják őket arra, amikor megtanulják, hová jönnek. Hadd legyenek keresztyénekké és ismerjék meg Krisztust... s hadd részesüljenek a keresztségben saját kérésükre." (ifj. Almási M.: És továbbment az ő útján örömmel 46. old.)

Hippolitusz Egyházszabályzata a 3. század elején jelenik meg. Ebben említés történik olyan kisgyermekek megkereszteléséről már, akik még nem tudnak beszélni: "Először azokat a kicsiket keresszteljék meg, akik még nem tudnak beszélni, mindazokat, akik tudnak, hagyjátok beszélni. Akik nem tudnak beszélni, beszéljenek helyettük szüleik, vagy valamelyik családtag." (K. Aland: Die Sauglingstaufe... 24-25.old.)

Az eredeti kéziratok sajnos elvesztek. A legősibb szöveg 500 körülire datálható, de abban a fenti idézet még nem szerepel, csak a későbbi fragmentumokban. Sokan valószínűtlennek tartják azt, hogy Hippolitusz rendelkezett beszélni nem tudó kisgyermekek megkereszteléséről, miközben az irat további részében igen szigorú feltételekhez köti a felnőttek megkeresztelhetőségét. Ilyen feltételek: 3 év katechumenátus; alapos életvizsgálat; tanúkat kellett hozni, hogy a keresztség előtti pénteken és szombaton böjtöltek; a vasárnapra virradó éjszaka közös írásolvasásra és imádságra kellett menniük, s kakasszóval kezdtek el könyörögni a keresztvízért.

Alapos feltételezések szerint *Cipriánusz és Origenész* idejében elkezdődtek a csecsemőkeresztségek. Mégis valami, eddig nem tisztázott okok miatt a *4. század első felében krízisbe jutott* ez a gyakorlat. Keresztyén családokban született neves személyiségek így Nagy Bazileusz, Ambróziusz, Hieronimusz, Augusztinusz csak később, megtérésük idején keresztelkedtek meg. (Lásd: K. Aland: Säuglingstaufe 16. old.)

Majd ezt követőleg lassan egy visszarendeződésnek lehetünk tanúi. *Nazianzi Gergely* "oratio"-jában (381.) a gyermekek megkeresztelhetőségét 3 éves korra teszi. Ebben a korban szerinte a gyermek már képes némileg a keresztyénség gondolatait megérteni és kérdésekre válaszolni.

Témánk szempontjából jelentős fordulat állt be *Augusztinusz* idejében. Valószínű, hogy Augusztinusz véleményformálódását nagyban befolyásolta *Pelágiusszal* való vitája. Pelágiusz szerint a keresztség nélkül meghalt gyermek is üdvözül. Augusztinusz ezzel szemben képviseli az eredendő bűn tanát. feltehetőleg, ha Augusztinusz nem találkozik a pelágiánuszi perfekcionalizumussal, nem fogalmazott volna ilyen keményen válaszában: "Ádám óta örök kárhozatra jutnak még a csecsemők is... egy kegyes anyának a csecsemője, ha meghal, mielőtt bemerítették volna, biztosan elvész, míg egy Krisztus ellenségének a gyermeke, akit bemerítettek, üdvözül". (Almási: És továbbment... 70. old.)

Ez a tétel az *ex operato klasszikus esete.*

Ezek után az egyházban nem volt annyi belső reformenergia, hogy a kérdés széles fórumon napirendre kerüljön.

Luther Márton az Ige teológusa volt. Reformációjának korai éveiben kiállt a hitkeresztség mellett. Így ír a *Postilla* c. művében: "A keresztség senkinek sem segít, nem is részesülhet benne más, csak aki saját magáért hisz, és saját hite nélkül senkit sem szabad megkeresztelni. Ha pedig nem tudjuk bebizonyítani, hogy a fiatal gyermekek képesek maguk is hinni, és hogy van saját hitük, akkor az én hűséges tanácsom és ítéletem az, hogy egyenesen álljunk el a csecsemőkeresztségtől -- minél előbb annál jobb -- s ne merészeljünk többé egy gyermeket sem megkeresztelni, hogy ilyen balgasággal és szemfényvesztéssel, melynek nincsen semmi sem mögötte, Istennek felmagasztalt méltóságát gúnyoljuk és káromoljuk." (D.M. Luthers Samtliche Schriften Kirchenpostille 1521 Magyarázat a Mt 8:1-13-hoz).

Ennek ellenére, Luther még említett művének kiadása évében (1526) véleményt változtat. Igaz, ezt csak úgy tehette meg, hogy bevezette a "hívő csecsemők" fogalmát.

Hasonló utat járt be *Zwingli* is. Kezdetben bátran képviseli a hitkeresztséget, majd 1525-től kötelezővé teszi a csecsemők megkeresztelését. Eredetileg Zwingli is úgy tartotta, hogy a keresztség feltétele a hit. (Werke, Bd. 4. 191. old.) Úgy gondolta, hogy a keresztséggel az adott személy döntőképességének kifejlődéséig várni kell. "Semmi sem aggaszt annyira, mint az, hogy gyermekeket kell keresztelnem, mert tudom, hogy ezt nem lenne szabad megtennem." (Quelle IV, 184. old.) Eközben dicséretes őszinteséggel beismeri: "Ha mostani gyakorlatomat mégis abbahagynám, attól félek elveszíteném fizetésemet." Zwingli számára a keresztség, mint ahogy az úrvacsora is, pusztán egy jelkép volt, amelynek semmilyen

sakramentális értéke vagy hatása nincs. Ez a felfogás segített neki abban, hogy később változtasson látásmódján.

Kálvin mindkét *Institutiojában* kitér a keresztség kérdésére. Érvelése rendkívül ellentmondásos. Egyfelől hangsúlyozza a hit fontosságát: "A keresztségben ugyanis a bűnbocsánat felől biztosít az Isten, fogadd el hát azt és légy bizonyossá általa.

Egyébként pedig ezáltal a sákramentum által semmit sem nyerünk el, csak amit hit által fogadunk el. Ha hiányzik a hit, akkor a sákramentum csak kárhoztatásunkra tanúskodik ellenünk az Isten előtt, mert nem hittünk az Ő ígéretében, amelyet benne közölt. (Institutio 1536. év 144. old.)

Másfelől Kálvin Isten ítéletét helyezi kilátásba, ha valaki gyermekét nem "ékesíti fel" a szövetség jegyével.

Kálvin nehézsége abban állt, hogy *egyszerre vívott a római katolikus és az anabaptista táborral.* Az elsőnél a hitet, a másodiknál Isten szuverenitásába vetett bizalmat kéri számon. Sajátos újdonság Kálvinnál – amit egyébként vaslogikával vezet le – az, hogy a csecsemők a keresztség által újjászületnek. Kálvin a Jn 3:3-ra hivatkozik: „De – mondják – miként születnek újjá a kisdedek, akik még sem jónak, sem a rossznak ismeretével nincsenek felruházva? Mi pedig azt feleljük, hogy Isten munkája, ha felfogásunknak nincs is alávetve, mégis nem semmi. Továbbá, hogy a gyermekek, akiknek üdvözülniök kell, aminthogy abból a korból némelyek bizonyára üdvözülnek, előbb az Úrtól újraszületnek, ez a legkevésbé sem homályos." (Institutio 1559. 613-614. old.)

Érthető, hogy a reformáció egyházában miért homályosodhatott el oly hamar az újjászületés parancsa és a megtérés döntésének szükségessége.

Kálvin a szövetség objektív, Isten felöl megkötött oldalára teszi a hangsúlyt. Sajátos szemléletében az *Ó- és Újszövetséget egynek látja, s a két jel között: a körülmetélés és a keresztség között teljes azonosságjelet lát.* Eme premissza alapján természetesen könnyen levezethető minden tétele.

Márpedig itt lényeges különbségek vannak:

Ószövetség	Újszövetség
– csak a zsidóké	– zsidóké és pogányoké Mt 26:28; Gal 3:28; Lk 3:8; Ef 2:14-22
– testi születéssel kerültek bele	–újjászületéssel az enyém Jn 3:5-7
– jele a körülmetélés, amely a törvény alá helyez Gal 5:3	– jele, elfogadás esetén a keresztség, amely a törvényházasságból ment ki (vö.: Róm 6-7. fejezeteket + Kol 2:11-13)

Ha a két szövetségjel azonos lenne, *miért keresztelte meg Keresztelő János a körülmetélt zsidókat?* Sőt igazában Pál apostolnak még ez sem volt elégséges, az *ApCsel 19-ben "újrakeresztelí" a már tanítvány, a János keresztségét hordozó efézusi férfiakat.* Természetesen *ez Kálvin teológiájába semmiképpen nem fért bele,* ezért Kálvin ezt egyszerűen teljesen átértelmezi: Szerinte itt csak a Szentlélekkeresztség történt, s Pál nem keresztelte meg a 12 férfit a Jézus nevére (vö.: Kálvin: Cselekedetek könyve, 19. fejezet magyarázata).

Tény, hogy Isten Krisztusban szövetséget kötött velünk és gyermekeinkkel, sőt az egész világgal (Jn 3:16).

Igaz a pünkösdi ígéret: "Mert tiétek ez az ígéret és gyermekeiteké" (ApCsel 2:39), *mégis* határozottan elmondja az Ige, hogy csak azok keresztelkedtek meg, "akik pedig hittek a beszédnek" (41.v.)

Tehát a keresztség valóban kapcsolatba hozható a szövetséggel és ígéretekkel, de csak úgy mint annak elfogadását kifejező aktus. Azaz: Krisztussal együtt megfeszíttettem, meghaltam, eltemettettem és feltámadtam hit által (Kol 2:12).

A reformáció gondolatvilágához kapcsolódik még az ún. megelőző kegyelem tana is. Természetesen van ilyen, Isten kiválasztása alapján, csakhogy az Újszövetség sehol sem hozza ezt a fogalmat a keresztséggel kapcsolatba. Az újszövetségi keresztség nem a "megelőző kegyelem", hanem az elfogadott kegyelem birtokbavétele. Az újszövetségi keresztség az a pont, amelynél a kegyelem és a megtérő bűnös önkéntes és tudatos válasza találkoznak. Ez a találkozás az isteni és az emberi cselekvés aktusa, s nem helyettesíthető más személy döntésével és hitével.

Feltehetjük még a nehéz kérdést: Keresztség nélkül üdvözülhetnek-e esetleges elhalálozásukkor a csecsemők? Erről nem szól az Ige. Minden bizonnyal az Úr különleges módon gondoskodik róluk. Egyetértünk Kálvin szóhasználatával: "Az teljesen bizonyos, hogy a kisdedeket más kategóriába kell sorolni" (Inst. 619. old. Lásd ehhez még az 1Kor 7:14-et).

Másfelől Jézus Krisztus szerint az is bizonyos, hogy már egészen a fiatal években is megszülethet a gyermekekben olyan hit, amelyet a mi Urunk példává tesz a vitatkozó felnőttek számára (Mt 18:6 és Mk 9:42).

Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy reformátoraink egy része kezdetben bibliai alapon jól látta a hit és a keresztség összefüggésének fontosságát, mégis a radikális anabaptisták perfekcionalizmusától tartva, valamint a korabeli politikai erőviszonyokat feltérképezve, nem tudta keresztülvinni felismerését. A protestantizmus későbbi széttöredezésének egyik oka sajnos éppen ez a döntés lett. Amitől eleink féltek, az megtörtént: A harcban kisközösségek váltak ki, máglyák gyúltak, amelyek nagyban gyöngítették Krisztus népének erejét, tekintélyét és egységét.

A református egyházban a hosszú hallgatást *Barth Károly* törte meg. Szerinte a csecsemőkeresztség Krisztus testének sebe, és a keresztség betegsége, amely gyógyítható ugyan, de nagyon veszélyes. A csecsemőkeresztség a corpus christianum-ba vezet el, a hívők keresztsége pedig a Konstantinusz előtti hitvalló hívőkből álló gyülekezethez.

"Mit akartok? – A jelenlegi csecsemőkeresztség helyett olyan keresztséget, amely felelősségteljes cselekedet. Azt, hogy a jelölt ne passzív résztvevője legyen csupán az eseménynek, hanem Jézus Krisztus szabad partnere. Szabadon döntsön, szabadon tegyen hitvallást hajlandóságáról és készségéről." (Die kirchliche Lehre von der Täufe 1943. Zürich 40. old.)

3. Tartalmi kérdések

a. *Miért kell* megkeresztelkednünk?
- Mert Jézus parancsa (Mt 28:19; Mk 16:16).
- Mert Jézus is megkeresztelkedett (Mt 3:13-16).
- Jézust az Atya megerősítette keresztsége alkalmával hivatásában (Mt 3:17).
- A tanítványok gyakorolták a keresztséget (ApCsel 2:41).

b. *Mit jelent* a keresztség?
- Jelképes cselekmény, amely szorosan a Krisztusban és bennünk végbement és végbemenő *szellemi valóságot* fejezi ki: Vallást teszünk arról, hogy Krisztussal együtt meghaltunk, eltemettetünk és feltámadtunk. Ezáltal követtük engedelmességben Jézus Krisztus szavait, és bizonyságot teszünk arról, hogy Istennek akarunk élni (Róm 6:1-11.)
- Jelenti a keresztség *az ítélet vizét.* Az 1Pét 3:20 Nóé özönvizét mint előképet (esetleg ellenképet=antitypos) kapcsolatba hozza a keresztséggel. Abban ugyanis Isten megbüntette az engedetlenséget.
- Jelenti a *megtisztulás vizét* (Ef 5:26; ApCsel 21:16; 1Kor 6:11; 1Pét 3:21).
- Jelenti *óemberünk eltemetését* (Róm 6:1-11).
- Jelenti *feltámadásunkat* és az új életben való járást. Igen érzékletesen fejeződik ez ki az 1 Pét 10:12-ben és az 1Pt 3:20-ban. Ezek szerint megkeresztelt ember régi életét Isten megítéli mint Nóé régi világát. Semmi sem volt tiszta abban. Aki szabadulni akart, belépett a bárkába, az átmentette őt egy új világba. Mikor kilépett, egy új szövetségbe lépett bele, amelynek jele a szivárvány volt. Hasonlót fejez ki az Egyiptomból való szabadulás története is. Akik átkeltek a Vörös-tengeren, egy bűnös világot hagytak maguk mögött, a rabszolgatartó pedig elpusztult a hullámsírban. Egy világ számukra és "szabadítójuk", Mózesük vezette őket az ígéret földjére. Hasonló történik a keresztségben is. Megvalósul a Gal 2:20; valamint Krisztus felöltözése. Mások mindezt egyszerűen Krisztussal való *identifikációnak hívják:* Azonosulás Krisztussal.

Jelenti még:
- a bűnbocsánat pecsétje (ApCsel 2:38)
- a szövetség jele (Kol 2:11)
- imádság (1Pt 3:21)
- az újjászületés fürdője (Tit 3:5)

4. A keresztség formai kérdései

Köztudott, hogy a *baptisma* (baptidzein) elsősorban bemerítést jelent (Ld. Bauer szótár + Varga Zsigmond szótára). Egy *szimbólum,* amely *egy mögöttes szellemi tartalmat fejez ki,* látható képpel. *A szimbólumokat nem lehet megváltoztatni,* mert azok éppen arra hivatottak, hogy az általuk jelzett dolgot formailag megjelenítsék.

Különösen fontos ez a keresztség kérdésénél. Ezen a ponton kell néhány megjegyzést tenni Victor János: "A keresztség szimbolizmusa" c. írásáról. Victor János azt állítja, hogy az ÚSz-ben előfordul a baptidzein szó, vízzel való leöntés, meghintés értelmében is. Ehhez a Lk 11:38 igehelyet elemzi. Jézust egy farizeus meghívja ebédre, de megbotránkozik azon, hogy Jézus előtte nem mosakszik meg (ú proton ebaptisthé) Victor J. másokkal együtt lehetetlennel tartja, hogy Jézustól a farizeus bemerítkezést várt volna el étkezés előt. Ehhez fontos megjegyeznünk, hogy a híres újszövetségi Strack-Billerbeck kommentár tud étkezés előtti rituális kézbemerítésről, a Jézus korabeli zsidóság körében. A neves szerzőpáros a Mk 7:4-hez fűzött magyarázata szerint a farizeusok a piacról hazajövet, 40 sea vízben (486 liter) megmerítették kezüket illetve egész testüket (II,14). Mivel Jézus is igénk szerint az utcáról jött be a házba, ahol sok emberrel érintkezhetett, a farizeus érthető elvárása volt, hogy Jézus ilyen értelemben baptizáljon, s ne csak a hagyományos kézleöntést alkalmazza.

Victor János továbbá bizonyítani próbálja, hogy a bemerítéses keresztséghez nem tartozhat semmiféle újszövetségi keresztség-tartalom. Tehát ez a jelkép, mint forma, nem fejez ki semmit abból, amit a keresztség ad, így nyugodtan megmaradhatunk a "meghintésnél".

Ezzel szemben állítjuk, hogy a *bemerítés* (vagy a test teljes megmosása) *jól kifejezi a következő lelki-szellemi valóságokat:*

– Eltemettetés és feltámadás.

Nem véletlen, hogy számos ős- illetve ókeresztyén temetőben keresztelés-ábrázolásokat találunk. A keresztyének azt tartották, hogy aki már egyszer meghalt, nem hal meg ismét, hanem él Krisztusnak. S ezt a szellemi tényt a keresztséghez kapcsolták.

Róm 6:4 "A keresztségben vele együtt el is temettek benneteket, és vele együtt fel is támadtatok..."

Ef 5:14 "Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus."

Ez az Ige valószínű egy őskeresztyén keresztség-himnusz, amely a halálból való feltámadást írja le.

Pál apostol az evangélium lényegét az 1Kor 15:1-5-ben mondja el. Ez három történelmi tény:

Krisztus	halála, eltemetése, és feltámadása.

A megtérés és a keresztség nem más, mint e három történelmi ténnyel való azonosulás.

– A teljes megfürdés képe. (Újjászületés fürdője.)

A Tit 3:5-öt sem lehet kihagyni a Bibliából. Elképzelhetetlen egy újszülött esetében, hogy megfürdetését néhány csepp vízzel elvégezhetjük. Itt is inkább a bemerítés fejezi ki a szellemi történést.

Ide tartozik a Jn 13:10 is. Ebben az Igében Jézus szembe állítja a kis lábmosást a teljes fürdéssel, amelyen úgymond már átmentek a tanítványok. Ismerve a János evangéliumának sakramentalizmusát, nyugodtan alkalmazhatjuk ezeket a képeket a keresztségre és az azt követő úrvacsorára. Ezt a látást támasztja alá még az ApCsel 22:16; 1Kor 6:11 és a Zsid 10:33 is.

– Vörös-tengeri átkelés.

Az 1Kor 10:1-5-ben Pál apostol párhuzamot von a Vörös-tenger medrén való áthaladás és a keresztség között. Hasonlóan érvényesül a keresztség szimbolizmusa az 1Pét 3:20-21-ben. Nóé bárkáját (a keresztség hatásának antitípusa) alulról az áradat, felülről a lefelé záduló eső vette körül.

– Levetkőzés – Felöltözés

Ez a kép is a teljes bemerítés, vagy teljes megmosás mellett szól. Lásd Kol 2:11 és Gal 3:27. (Régi élet levetése, Krisztus felöltözése.)

Az első keresztyének nagy valószínűséggel *csak a bemerítést* használták. Lásd: Mt 3:16: "kijött a vízből..."

Mk 1:9-11: "azonnal feljött a vízből..."

ApCsel 8:36: Az etióp főember is vízbe merül. (Valószínű egy kancsónyi víz volt a kocsin is, de szándékosan a szó eredeti jelentésének megfelelően történt a keresztelés.)

Az ApCsel 2 szerint Jeruzsálemben pünkösdkor 3000 ember keresztelkedett meg. Sokan vízhiányra hivatkozva, inkább a meghintést tartják valószínűnek ebben az esetben. Szerintem nagyobb vízpocsékolás 3000 ember fejére egyenként néhány deci víz öntése, mint maga a bemerítés. Köztudott, hogy Jeruzsálemben több fürdésre alkalmas medence is volt: Bethesda, Siloám stb.

A jeruzsálemi ún. felső városban folytatott újabb ásatások leletei elgondolkodtatóak: Minden zsidó lakóházhoz 2-5 rituális medence ún. mique épült. Tehát nem lehetett gond 3000 személy bemerítése. S mindez Jézus korában, Jeruzsálem eleste előtt!

A *Didaché* csak kivételes esetben ajánlja a meghintést, ha a bemerítésre egyébként nincsen semmi lehetőség.

A *Ravennai Zsinat* 1311-ben praktikus okokra hivatkozva engedélyezi a meghintést, korábban csak a bemerítést gyakorolták.

Az *ortodox egyház* ma is a bemerítést gyakorolja.

A római katolikus történetírás *István királyunk* bemerítéséről tudósít. Kálvin az Institutioban a bemerítés kérdésében teljesen *nyitott*, szerinte ezt a helyi szokások és lehetőségek függvényében kell látnunk.

A mai római katolikus liturgia is szabadon kezeli a kérdést.

5. Az "újrakeresztelés"-ről

Az anabaptizmus gyökerei az Újszövetségre vezethetők vissza. Pál apostol Efézusban olyan tanítványokra lelt, akik csak a János keresztségét ismerték. Pál ezt kevésnek tartotta, mivel egykori megkeresztelkedésükkor nem volt kapcsolatuk sem Jézus Krisztussal, sem a Szentlélekkel. Ezért ismét baptizálja őket (ApCsel 19:1-7).

A középkori és későbbi egyháztörténetben az "újrakeresztelés" igénye rendszerint ébredéskor, lelki megújuláskor jelentkezett. Emberek hitre jutottak, megnőtt szívükben a Szentírás tekintélye, s az annak való engedelmességi vágy.

Ha eredeti keresztségük körül valamilyen nem bibliai momentumot vagy hiányosságot láttak, számukra az újrakeresztelés hitbeli-lelkiismereti kérdéssé vált. Így történt ez a reformáció idejében és a későbbi megújulási mozgalmakban is.

"Újrakeresztelést" gyakorol a legtöbb kisegyház a baptistáktól elkezdve a legkisebb közösségekig.

Az újrakeresztelés igénye elérte a legtöbb tradicionális egyházat. Így különösen erősen jelentkezett az anglikán, valamint egyes hollandiai református egyházakban. Az Új-zélandi Presbiteriánus Egyház hivatalosan is bemeríti, egy precízen kidolgozott liturgia keretében azokat, akik csecsemőkeresztségükkel nincsenek teljesen megelégedve. Ezt az aktust azonban nem újrakeresztelésnek, hanem "keresztség-megújítás"-nak nevezik.

A Németországi Ev. Egyházban működő "Geistliche Gemeindeerneuerung" (GGE) mozgalom újabban a "Taufentfaltung" fogalmát próbálja bevezetni. Ez a látásmód a második keresztséget az első kibontakoztatásaként tekinti. (Zeitschrift der GGE in der Ev. Kirche, Nr 47. 18. old)

Mi okoz lelkiismereti kérdést az újrakeresztelést kérők életében?

– keresztelésük nem a Bibliában található *sorrendiségben* történt. A hitet megelőzte a keresztség. Számukra elfogadhatatlan a "helyettesítő hit" fogalma, mert azt a Biblia soha nem alkalmazza a keresztségre és az üdvösségre. (A gyógyításra igen.) De legtöbbjük családi hátterében ilyen sem volt, inkább csak egy hagyománynak engedtek a keresztség alkalmával.

– keresztelésük nem a megfelelő *formában* történt. Nem baptizálás (bemerítés) történt, hanem meghintés.

– főleg római katolikusok úgy gondolják, hogy keresztségük a Bibliától *idegen kultusz* keretében történt. Így pl. Mária-imádatra, meghalt szenteknek mondott imádságokra gondolnak.

– Az újrakeresztelésnek *lélektani okai* is vannak. A népegyházak némelyike oly nagy mértékben eltért a bibliai normáktól tanításban, gyakorlatban és lelkületben, hogy az újrakeresztelés bizonyos esetekben a fenti okokon túl, a csendes protestálás eszközévé is lett.

Bárhogy is legyen, akik "újra" meg akarnak keresztelkedni, azok legtöbbször *egy teljes bibliai keresztségre vágynak*. Krisztustól nem távolodni, hanem hozzá közeledni szeretnének. Ezzel a kérésükkel nem az Igét akarják megvetni, hanem betölteni azt. Nem tagadják a csecsemőkorban kapott áldást, de úgy látják, hogy maga a keresztség aktusa nem a helyes ismeret szerint történt (Róm 10:2-3).

6. Javaslatok

a.) Folytassunk *bibliai tanulmányokat* a keresztségről. Mivel az Ige egyháza vagyunk, az Igéből kiindulva kell igazolnunk eddigi gyakorlatunkat. S ha ez nem lehetséges, vagy rendkívül kétséges, *ne találjunk ki "jobbat" annál, amit Jézus és az apostolok tanítottak.* Szögezzük le, az Újszövetségből nem igazolható a keresztség eredeti bűnt eltörlő hatása. Egyetlen igehely sem hozza a keresztséget a megelőző kegyelemmel összefüggésbe, sem nem köti össze

azt a testi születésből adódó szövetséggel. Az Újszövetség az ellenkezőjét hangsúlyozza (Jn 1:13 és Jn 3:5-7). Jézus mondta: *Ha szerettek engem,* parancsaimat megtartjátok (Jn 14:15). Ez a keresztségre is vonatkozik. Ha készek vagyunk eddigi gyakorlatunkat revideálni, ezzel kifejezhetjük Jézus iránti szeretetünket.

b.) A csecsemőket Jézus nem megkeresztelte, hanem megáldotta. Tegyük azt, amit Jézus tett! Hiszen, ha hívő a szülő, akkor keresztség nélkül is kiválasztott és szent (1Kor 7:14). *Várjunk türelemmel a megáldás után arra, hogy ez az ígéret és kiválasztottság, mint kis virág kibomlik* és a növekvő gyermek életében, a hitben realizálódik. Miért vennénk el tőle a *tudatos döntés kifejezésének Istentől rendelt "élményszerű"* kifejezési formáját, amelyre mindig emlékezhet ő maga is?

Ha pedig nem hívő a szülő, akkor meg úgysem használ a keresztség semmit a reformátorok szerint sem, csak abba a tévhitbe ringatja a szülőket, hogy gyermekük nem pogány, s feladatuk nagy részét ezzel letudták. Itt szeretnénk hangsúlyozni azt, hogy *ne legyen missziói eszköz* a keresztség, mert ez a rendeltetésével való visszaélés. Missziói eszköz az Ige hirdetése, maga az evangélium. Mint ahogy az *úrvacsorát sem* tekinthetjük missziói eszköznek (ezzel csalogatunk embereket az egyházhoz), hanem csak hitben éretteket hívunk a szent asztalhoz. Ennek hiányában csak ítéletet és kárhozatot veszünk magunkhoz. Pál szerint a rossz úrvacsorai gyakorlat miatt Korintusban sok beteg, gyenge és alvó (elaludt=meghalt) hívő volt. Nem tehetjük fel ezt a kérdést a keresztséggyakorlatunkkal kapcsolatban is? -- A nem hittel vett úrvacsora ellenünk dolgozik (1Kor 11:27-34).

A *"megáldás"* esetében természetesen *anyakönyvezhetnénk a csecsemőt,* s szüleik nyilatkozata alapján *reformátusnak tekintenénk.* A teljes gyülekezeti tagság a konfirmációval egybekötött keresztséggel történne. *Bizonyos esetekben a keresztséget már gyermekek esetében is* kiszolgáltathatnánk (Mt 18:6), ha hitre jutnak és ezt kérik.

Ezeket a gondolatokat – a római katolikus egyház gyakorlatához hasonlóan *alternatív ajánlásként* kellene megjelentetni, s gyülekezeteink fakultatíve vezethetnék be, presbiteri döntés alapján.

"Már vannak keresztény szülők, akik ezt az eljárást választották: az újszülöttet bemutatják az egyházközségnek, aki beírja őt hívei névsorába. Később a szülők végigkísérik gyermeküket fokozatos felfedező útján, aki lépésről lépésre ismeri meg az Úr Jézust, de hagyják, hogy ő saját maga kötelezze el saját magát a keresztségben... Arra is fontos emlékeztetnünk, hogy a rendszeres csecsemőkeresztség egyik indítóoka a félelem volt: mintha a keresztség nélkül meghalt gyermek az eredeti bűn következtében nem juthatna Istenhez. Mintha ily visszautasítás összeegyeztethető volna az Úr végtelen gyengédségével."

(F. Monfort: A szeretet hite [Katekézis az evangélium alapján] OMC Verlag Wien 1979. 80-85. oldal.)

Minden bizonnyal mindennek megvalósulása évtizedes program lenne. Eközben szükséges *egymás véleményének respektálása,* tiszteletben tartása. Ez a fakultatív lehetőség már több református egyházban is megvalósult: így a francia, svájci, valamint az angol United Reformed Church-ben. Tudomásom szerint ez a helyzet az Európán kívüli ref. egyházakban is, így pl. Koreában.

Egyébként hitvallásaink idevonatkozó álláspontjai a keresztség tartalmát illetően kiválóak. Csupán a Heidelbergi Káté 74. kérdését kellene újrafogalmazni. (Meg kell-e keresztelni a kisdedeket?)

c.) Warns század eleji német teológus kimutatta, hogy a keresztség nem egyik pillanatról a másikra veszítette el eredeti formáját. Először csak a róla való tanítás hajlott el az ex opere operato irányába. Ennek a "tanfejlődésnek" csúcsa Auguszinusznál található meg. Innen már könnyen adódott a csecsemők megkeresztelésének lehetséges, majd kötelező gondolata. Amikor pedig ez meghonosodott, könnyű volt a XIV. századtól az eredeti tan elhagyása után, az eredeti formát is elhagyni. Először csak kivételesen, majd általánosságban is. – Ne harcoljunk Isten Igéje és rendelése ellen! Ne legyünk olyan elbizakodottak, hogy jobban tudunk görögül, mint a közel 2000 éves görög ortodox egyház, amely a bemerítést tekinti az eredeti formának.

Kálvini gyökereink a bemerítést illetőleg megnyugtatóan nyitottak. Mint említettük, Kálvin nem veti el ab ovo a bemerítés keresztség kérdését. Szükséges lenne református egyházunkban alternatív módon engedélyezni a hitrejutott személyek bemerítkezését. Ez egy lépés lenne az eredeti forrásokhoz való visszatérés útján.

7. Várható következmények

a.) *Luthert* idézve: A bibliai gyakorlatot követve kevesebb személy jönne a keresztségre, mint amennyit hoznak, az által egy lépést tennénk a hitvalló egyház irányába.

b.) Másfelől *kevesebb* hitvalló, felébredt ember hagyná el egyházunkat. Köztudomású, hogy számos szabadegyház alapítója és tagja református múlttal rendelkezik. Tehát *egyházunk érdeke* lenne keresztséggyakorlatunk megújulása. A nekünk adott ébredések gyümölcseit az eddigiek folyamán mások aratták le.

c.) Előtérbe kerülne a *megtérés* kérdése. A keresztség visszanyerné "mérföldkő" szerepét a keresztyén életben.

d.) *Missziónk intenzívebbé válnék.* Jobban ránk terhelődnék az, hogy nincs "minden elintézve". A szülőket is aktivizálná gyermekük intenzívebb nevelésére. Hiszen ma, a megkeresztelteknek kisebbik fele jut el a konfirmációra, s utána is hamar elhidegül gyülekezeti kapcsolata.

e.) Nem kellene *hamis fogadalomra* kényszeríteni a szülőket és keresztszülőket. A megtérésre a hívő szülő sem lehet garancia. A Biblia nagyjainak életéből is kiderül, hogy *Istennek csak gyermekei vannak,* de nincsenek unokái (Dávid fia Absolon lázadó; a nagy reformer Jósiás fia nem folytatja atyja munkáját).

f.) *A lelkigondozó aspektus* sem jelentéktelen. A Róma 6. és 7. fejezetek fejtik ezt ki. A ke-

resztségben eltemettetik óemberünk. A mi új, belső emberünk "új házasságba léphet" immár nem a törvénnyel (Róm 7:4), amely halált nemz, hanem Krisztussal. Őreá kell tekintenünk, s nem óemberünknek engedni (Róm 6:12)!

Újlátást nyerhetünk magunkra, óemberünkre és Krisztusra nézve.

Tatai István

Irodalom:

Kurt Aland: Die Säuglingstauf im NT und in der alten Kirche 1961. München – ifj. Almási Mihály: "És továbbment az ő útján örömmel". Először: Dr. Kocsis Elemér; Szabadegyházak Tanácsa 1976. – Karl Barth: Die Kirchliche Lehre von der Taufe 1949. Zürich – G. Barth: Dei Taufe in frühchristlicher Zeit – G.R. Beasley–Murray: Baptism in the New Testament – Oscar Cullmann: Die Taflehre des Neuen Testaments 1948. Zürich – Didaché ton dodeka apostolon – Ókeresztyén írók sorozat 3. – M. Green: Baptism. London, 1987. – Heiderbergi Káté 69-74. kérdések – II. Helvét hitvallás: (A keresztségről c. fejezet) – Joachim Jeremiás: Nochmals: Die Anfänge der Kindertaufe – Kálvin: Institutio 1536. – Institutio 1559. Ref. Egyházi Könyvtár VI. és XIX. k. – Hans Kirsten: Die Taufabsage, Berlin 1960. – H. Monfort: A szeretet hite, Wien OMC 1979. (Rk. katekézis) – Dávid Pawson: Wiedergeburt (Verlag Projection J.) Mainz–Kastel (1931.) – Strack–Billerbeck: Kommentar zum NT, München 1978. – Szathmári Sándor: A keresztség az Újszövetségben (Református Sajtóosztály 1990.) – Varga Zsigmond: Újszövetségi görög-magyar szótár (Református Sajtóosztály 1992.) – Victor János: A keresztség szimbolizmusa – Warns: Die Taufe, Bad Homburg 1913. – O. Weber: Grundlagen der Dogmatik, Berlin 1964.

Hozzászólások, vélemények Tatai István tanulmányával kapcsolatban

Római katolikus reflexió

Két szempont szerint szólnék hozzá Tatai István tanulmányában felvetett kérdéshez, éspedig lelkipásztori-gyakorlati és dogmatikai szempont alapján.

1) Lelkipásztori-gyakorlati szempontból alapvetően egyet tudok érteni a felvetett kérdéssel, a "köztudott problémákkal". Minden katolikus közösségben, a katolikus egyházban is újból felvetődött a kérdés: kit lehet megkeresztelni, hogyan valósítsuk meg a hitvalló keresztséget, hogyan tegyük hitvallóvá a megszokásból kért keresztséget, vissza kellene állítani végre a hitújonci időt, a fokozatos beavatást a keresztény életbe. Minden gyakorló katolikus pap fontos és sürgető feladatait jelzik ezek a kérdések és a katolikus egyházban is megindult ezen a téren az érdemi munka és kísérletek. Ami a bemerítést illeti, nem hiszem, hogy az központi kérdés lenne. Ha másmás hangsúllyal, problémafelvetéssel és érzékenységgel vetődik is fel a pastorális kérdés a katolikus egyházban, de ott is egyre nagyobb hangsúlyt kap ez a téma.

2.) Ami a teológiai-dogmatikai szempontot illeti, ezen a téren már komolyabb és alapvetőbb kérdések merülnek fel a szembesítéskor: igen sok és ellentmondásos történelmi adat, tény, gyakorlat halmozódik fel, aminek a megítélése sem teljesen egyértelmű, aztán más a biblikus és más a dogmatikus exegézis szempontja, talán a legsúlyosabb kérdés az, hogy a keresztség dogmatikai tárgyalása közben a szempontok vagy párhuzamosan haladnak, vagy egy adott ponton eltérnek, elágaznak. Így pl. az eredeti bűn szempontjánál a Római levél adatait érdemes lenne alaposabban megfontolni, továbbá egyéni állításnak tűnik a gyermekkeresztségnél az az állítás, hogy az Újszövetség semmiképpen sem támasztja alá teológiailag a csecsemőkeresztséget; szerintem nem is zárja ki. Alaposabb megvitatás témája lehetne az ex opere operato és az előzetes kegyelem kérdése, hogyan értik és értelmezik a különböző keresztény teológiákban. Nem gondolom, hogy manapság kielégítő lenne az, hogy egyszerűen megállapítjuk a szempontok különbözőségét és eltérését, inkább arra kellene törekedni, hogy miután megállapítottuk a közös alapot (a keresztelés ténye és érvényessége), a kinyilatkoztatott tényállást, aztán fel kellene deríteni a problémákat az útelágazásokat és ennek indokait, mint pl. a gyermekkeresztséget, a hitújonci időt stb. Éppen a keresztség esetében érdemes lenne konszenzusra jutni, ami szerintem könnyen menne. Példa erre a Barth-Küng féle híres megigazulás konszenzus. Nagyobb hangsúlyt kellene fektetni arra az alapelvre, hogy Krisztus keresztel, amikor az egyház keresztel, a horizontális és vertikális szempontokat mindig egybe kellene hangolni.

A tanulmányból olyan hangot is véltem kihallani – mit akarok én, folytassunk bibliai tanulmányokat... és abból mit fogunk kikövetkeztetni? A válasz, amit Jézus és az apostolok tanítottak. Igen, de Jézus a saját ügyét rábízta tanítványaira, apostolaira, illetve az egyházra. Nekünk azt kellene tenni, amit az egyház tenni szándékozik, amit az egyházi közösség tett és tesz. A gyermekkeresztelés kérdését is csak abban a keretben tudom elgondolni, amit az egyház eddig tett és tesz. A mai égető és korszerű gyakorlatunkat is ebben a kontextusban szeretném megtárgyalni, és nem esetleges egyéni kezdeményezés alapján. Amikor hozzászólok ehhez a kérdéshez, mindig két szempont lebeg előttem: de jó lenne közös nevezőre jutni a közös gyakorlatban, eltalálni azt, ami összeköt, ahelyett, ami szétválaszt. Aztán a másik pedig az, hogy de jó lenne azt tenni, amit Jézus Krisztus egyháza tenni szándékozik és de jó lenne erre ráhangolódni közösen.

(Fita Béla)

Református reflexió

"A csecsemőkeresztségről" szóló Tatai-tanulmány elmélyült teológiai munka, mely református egyházunk egyik ellentmondásos gyakorlatával: a nem öntudatos hívő kisgyermekeink megkeresztelésével foglalkozik. Mégsem tudok vele sok mindenben egyetérteni, ám hasznos dolognak tartom, ha némelyeket eszmecserére, másokat pedig eszmélkedésre serkent. Az alábbiak ilyen eszmecserének, illetve eszmélkedésnek tekinthetők.

1.) Nem tudok teljesen egyetérteni a cikk *nyelvészeti* fejtegetéseivel. Abban kétségtelenül igaza van, hogy a baptidzó ige első renden azt jelenti: "bemártani, megmártani, alámeríteni", de vannak más jelentései is a klasszikus görög nyelvben, pl. "áztatni, festeni". Ilyen kifejezésekben is szerepel, mint "elárasztja a várost a tömeg" vagy "álomba merülnek az emberek" (vö. Liddell-Scott: A Greek-English Lexikon, 305 kk.). Így semmiképpen nem lehet az ige egyetlen jelentése az, hogy "bemeríteni". Általános szabály, hogy a régi és széles körben használt igék jelentése idővel árnyalttá és sokrétűvé válik, így van ez a baptidzó esetében is. Ilyen jelentésváltozat alakult ki akkor, amikor ezt az igét a "megkeresztelni" értelmében kezdte használni az egyház, vagyis amikor terminussá vált. Már Victor János rámutatott "A keresztség szimbolizmusa" c. füzetében (Budapest, 1946.) – melyet Tatai István is említ – arra, hogy "tisztázni kellene, hogy... a szónak a jelentősége akkor is változatlan maradt, amikor a profán használatból átvéve a szakrális nyelv terminus technikusává vált. Az adatok pedig erőteljesen ellene mondanak ennek a téves következtetésnek" (i.m. 6-7.old.). Igen, a baptidzó ige jelentése nem kizárólagosan "bemeríteni".

Ami pedig az ebből képzett főneveket illeti (baptismos, baptisma) érdekes, hogy Tatai István csak a baptismos-ra hivatkozik. Ez a "-mos" képző következtében a cselekvés folyamatára vonatkozó főnév (nomen actionis) és nem annak eredményét fejezi ki, mint a baptisma (nomen rei actae), ami inkább a megtörtént keresztelésre utal. Pedig az Újszövetségben a baptismos 3 előfordulása (Mk 7:4; Zsid 6:2; 9:10) egyszer sem vonatkozik valakinek a megkeresztelésére, hanem mindig valamely tárgy vagy személy megmosására. Jobb lett volna tehát, ha a szerző a sokkal többször előforduló baptisma főnév jelentéseit vizsgálta volna meg. Ez a szó vallási szertartást, illetve az abban történő részesedést jelöli, ami azonban az eredeti bemerítkezés értelem mellett jelenthet vízzel történő leöntést vagy meghintést is.

2.) *"Az újrakeresztelés"* c. pont (5.) Tatai István írásában azért félrevezető, mert ApCsel 19:1-7-re (Pál Efézusban újra megkeresztel néhány, Keresztelő János által már megkeresztelt férfit) hivatkozás nem veszi figyelembe, hogy itt nem Jézus nevére vagy a Szentháromságra megkereszteltek újrakereszteléséről van szó, hanem csak a János keresztségben részesültekéről. Az egyháztörténelemben mindig újra fellépő újrakeresztelők (anabaptisták) azonban a Szentháromságra megkereszteltetek keresztelték újra. Ez pedig teljesen bibliátlan. Egyetlen újszövetségi textusra sem lehet ezzel kapcsolatban hivatkozni!

3.) Igazat adok abban Tatai Istvánnak, hogy bár az *újszövetségi keresztelési gyakorlat*ról sok mindent tudunk, az mégsem egyértelmű, hogy vajon abban a korban megkeresztelték-e a hívők kisgyermekeit vagy nem. Victor János említett füzetében azt állítja – másokkal együtt –, hogy az oikos (ház-nép) formulába a kisgyermekek is beletartoztak, tehát pl. a filippi börtönőrrel együtt gyermekeit is megkeresztelte Pál apostol (ApCsel 16:33). Tatai István ezt exegetikai érvei alapján tagadja. Nézetem szerint, ha a kérdés exegetikailag eldöntetlen (pl. senki sem kérdezte a vita során voltak-e egyáltalán gyermekei a börtönőrnek?), akkor az következik belőle, hogy a gyermekkeresztség tekintetében, – ha egyszer nem lehet az újszövetségi gyakorlat idevonatkozó részét biztosan megállapítani – a mindenkori egyháznak kell felelősen hitben döntenie. Ezt az egyház megtette, s nem vagyok meggyőződve arról, hogy az, amit anabaptizmusnak hívunk, jobb alternatíva lenne.

4.) *Az egyháztörténelmi* áttekintésben sok érdekes adatot közöl Tatai István, dolgozatának ezt a részét tartom a legmegalapozottabbnak. Jó lett volna közölnie, hogy az egyházatyák a bemerítés (submersio) mellett a keresztségnek más formáit is ismerték (infuso, perfusio – a gyermek fejét háromszor leöntötték vízzel, valamint az aspersio=meghintés). A reformátorok gondolkodását hitvallásaink tükrözik. Ezek közül a szerző többször hivatkozik jogosan a Heidelbergi Kátéra (69-74. kérdés és felelet), ahol a 74. felelet határozottan a hívő szülők gyermekeinek megkeresztelése mellett foglal állást. Nem idézi azonban a II. Helvét Hitvallás XX. fejezetének az anabaptistákkal kapcsolatos bekezdését, mely a hívők újszülött csecsemőinek megkeresztelését helyesli s az anabaptisták tanítását elveti.

5.) Ami Tatai István *javaslatait* illeti (6.p.), egyetértek vele abban, hogy első renden a meggyőződés szerint keresztyén szülők kisgyermekeit lehet megkeresztelni. Mint láttuk, a II. Helvét Hitvallás is így tanítja. Szükséges lenne mindenütt bevezetni a keresztségre oktatást, azoknál a szülőknél, akik úgy hozzák el kereszteltetni gyermekeiket, hogy ők maguk nem élnek igazán az egyházban. A szülők akarata ellenére a nagyszülők által titokban elhozott csecsemőket nem szabad megkeresztelni. De mit tegyünk akkor, ha a szülők maguk hozzák el gyermekeiket és magukat hívő keresztyéneknek vallják? Kinek van joga tőlük ezt elvitatni és milyen kritériumok alapján, ha hitvallásuknak nem hiszünk? Ez utóbbi kérdéssel a gondolatkör itt bezárul és már súlyosabb kérdésekhez, az egyháztagság kérdéseihez érkeztünk, ez azonban túlmutat ennek a széljegyzetnek keretein.

6.) Ami végül "A csecsemőkeresztségről" c. tanulmány szerzőjének a sorokból kiolvasható *lelkületét* érinti, rokonszenvesnek tartom, hogy közömbösségre hajló világunkban valaki komolyan veszi ezeket a szent dolgokat, mégpedig a jobbítás szándékával. A továbbiakban minden azon múlik, hogy Tatai István testvérünk kész-e azok érveléseit meghallgatni, akik az ő érveléseit meghallgatták és bár elismerik jószándékát, némely dologban igazat is adnak neki, de egészében véve nem értenek vele egyet, ám készek vele a további beszélgetésre.

Dr. Bolyki János

Evangélikus reflexió

1. *A gyermekkeresztség gyakorlata problémákat vet fel.* Vitathatatlan, hogy a gyermekkeresztség népegyházi gyakorlata igen sok problémát vet föl. Lelkészek számos esetben azzal az igen határozott érzéssel végzik el a keresztelést, hogy a gyermekkeresztséget kívánó család tagjaiban halvány sejtelem sincs a keresztség mibenlétéről és ajándékáról. Hasonlóan rossz érzéseket táplál az a gyakori tapasztalat is, hogy az egykor gyermekkeresztséget igénylő családok elzárkóznak a megkeresztelt gyermek későbbi tanítása elől.

2. *Nincsenek abszolút érvek sem a gyermekkeresztség mellett, sem ellene.* Nem lehet azt állítani, hogy a csecsemőkeresztség kezdettől fogva gyakorlat lett volna a keresztyénségben, de azt sem lehet tagadni, hogy viszonylag korán gyakorolták a gyermekkeresztséget is.

3. *A felnőttkeresztség ismert gyakorlata és követelése nem oldja meg a gyermekkeresztséggel kapcsolatos problémákat.* A gyermekkeresztség és felnőttkeresztség ellentétében a keresztség értelmezésének alapvető különbsége mutatkozik meg. A felnőttkeresztséget előtérbe helyezők a szentség lényegének az emberi elfogadást tartják, még ha ez a Szentlélek munkájának beteljesedése is. A gyermekkeresztség gyakorlatának viszont úgy van értelme, ha ragaszkodunk ahhoz, hogy "a szentségek nem azért rendeltettek, hogy ismertetőjegyei legyenek a hit megvallásának az emberek közt, hanem inkább azért, hogy jelei és bizonyságai legyenek Isten irántunk való jóakaratának, s felkeltsék és erősítsék a hitet mindazokban, akik élnek velük" (Ágostai Hitvallás XIII. cikk). A keresztség tehát nem ember jeladása Istennek vagy más embereknek az evangélium elfogadásáról, hanem elsősorban Isten jele az ember számára.

A csecsemőkeresztség jele és bizonysága lehet Isten jóakaratának a gyermek iránt a hívő szülők számára.

Sok félreértés abból adódik, hogy nem különböztetik meg Keresztelő János keresztségét és azt a keresztséget, melyet Jézus Krisztus parancsolt. A gyermekkeresztséggel kapcsolatban is hangsúlyozni kell (és kellene) a hit jelentőségét, mert "kétségtelen, hogy a keresztség csak ott éri el teljes üdvösséges hatását, ahol az ember *hittel* fogadja az isteni kegyelem tényét, megnyilatkozását" (268. old. in: id. Prőhle Károly: A hit világa. Bevezetés a keresztyén hittanba. Győr. 1948.)

A Limai dokumentum (a 12, kiegészítő megjegyzésben) egyrészt megállapítja: "A keresztség az evangélium ígéretét és igényét helyezi a gyermekre. A keresztség teljes hasznához elengedhetetlenül szükséges a megkeresztelt személyes hite és hűséges részvétele az egyház életében." Másrészt: "A felnőtt hívők megkeresztelésének gyakorlata annak a személynek a kifejezett hitvallását hangsúlyozza, aki a közösségben és a közösség által válaszol Isten kegyelmére s aki maga kéri megkeresztelését" (Keresztség, úrvacsora, lelkészi szolgálat. Theologiai Szemle 1986. 4. 193-211.).

Akik Mk 16:16 alapján a hit és keresztség említésében sorrendiséget látnak, azoknak figyelniük kellene Mt 28:19-20-ra is.

A hittel kapcsolatban az élet megújulására hivatkozni igen sok újszövetségi ige összefüggésében lehet és kell. Gyakori azonban, hogy háttérbe szorul ezeknek az igéknek az az összefüggése, mely legtöbbször éppen ennek az új életnek a megvalósítását kéri számon a megkereszteltekeen (Róm 6:1-11 után 6:12-14-ben; Ef 5:26 után 5:33-ban; 1Kor 6:9-11 előtt 6:7-8-ban; Kol 2:12 utána intések sora; Tit 3:5 előtt 3;1-2-ben és utána 3:8-11-ben stb.). Ezek az összefüggések arra emlékeztetnek, hogy a keresztségben Isten kegyelmét elfogadó hit távolról sem teljes, noha történt határozott irányváltoztatás. Isten követelésének és kegyelmének ismételt meghallására mégis továbbra is szüksége van, amint annak is, aki gyermekként megkeresztelve még nem hallotta meg tudatosan a hívó szót. Igaz, hogy Tertullianus fontosnak tartotta a gyermekek saját kérésükre történő megkeresztelését, de olyan indokkal, amelynek alapján a hívő felnőttek is egyre inkább életük végére halasztották megkeresztelkedésüket, a keresztséget a tisztaság és "az ép hit" jelének tekintve (184. old. in: A keresztségről. Ókeresztény írók XII.)

Nem tartozik szorosan a csecsemőkeresztség felnőttkeresztség vitához a víz használatának a kérdése. Hiszen bemerítéssel keresztel a keleti ortodox egyház, de csecsemőket is. A nyugati egyházról is elmondható, hogy a bemerítést olyan jelnek tartják, amely jobban utal a keresztség tartalmára, mint a víz másfajta használatai, akár a leöntés, akár a meghintés (vö. Agenda a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkészei számára. 1968. 317. old. – Előd István: Katolikus dogmatika. 1978. 548. old.). Nincsenek teológiai érvek a leöntés mellett és a bemerítés ellen. Kérdés, hogy a bemerítés újbóli bevezetésének követelése nem terelné-e el a figyelmet Isten cselekvéséről és ajándékáról, vagyis éppen a lényegről egy másodlagos dologra, arra, amit éppen Isten cselekvése és ajándéka hozhat létre, az ember cselekvésére, hitére?

4. *A hit nem formákból, hanem hallásból van.* A Limai dokumentum figyelemre méltóan foglalkozik a keresztség kérdésével az ökumenében, amikor arra a csaknem lehetetlen feladatra vállalkozik, amit nem is old meg tökéletesen, hogy a különböző tanításokat és eltérő keresztelési gyakorlatokat úgy tekinti, mint kihívásokat a másik számára, s "egyenértékű formáknak" kívánja tekinteni őket, amelyeket a két tábor tagjai egyaránt elismernek.

A csecsemőkeresztséget és a felnőttkeresztséget gyakorlóknak egyaránt azt kell hirdetnünk, ami az üdvösséges hitet létrehozza: Jézus Krisztus evangéliumát.

Dr. Reuss András

Baptista reflexió

A keresztyénség nagy családjában találunk – dogmatikai szempontból értelmezve – egymáshoz közeli, más esetekben távolabb álló felekezeteket. A jövő nemzedékeiért is felelősséget érző egyházak igyekeznek tanításukat letisztázni, hogy az általuk

megfogalmazott hit-igazság a holnap születő ember számára is érthető, jól hasznosítható legyen. Ezért a protestáns egyházak majd mindegyikében nyilvánvaló törekvés tapasztalható az általuk felismert igazság megőrzésére. Ezek a felekezeti dogmák egészséges keresztyén gondolkodás mellett az összkeresztyénség világkorszakot átívelő nagy hídjához adhatnak egy-egy pillért. Meggondolatlan összekeverésük azonban viszályokat, szóharcokat, missziós küldetésre adott erők elpocsékolását is eredményezheti. Ugyanakkor azt is meg kell engednünk, sőt tőlünk telhetően feladatunk elősegíteni, hogy józan közeledés történjen a mai sokféleségben.

Ezzel ellentétben a dogmatizmus merevségéig kiépített felekezeti tanrendszer nagyon ritkán enged meg tanbeli változást, tanbeli közeledést más felekezeti dogmákhoz. Ha pedig igény jelentkezik bizonyos hitigazságok pontosítására, újraértelmezésére, ez erősen próbára teszi az érintett keresztyén közösség tűrőképességét.

Korunkban a hitviták lezárásának gyakori módszerévé vált a szakítás. Testvéri közösségek elaprózódnak, egymástól messze sodródnak, elidegenülnek, akik "egy tőről fakadtak". Úgy tűnik, ez az elaprózódást szorgalmazó tendencia felgyorsulóban van. Vajon nem csúszik-e át a főhangsúly újbóli hitvitákra az evangélium hirdetésére kapott megbízatásról? Krisztus az ő tanítvány-népének Istenfiúságát bizonyító erejű egységéért imádkozott /Jn 17:20-21/.

Egységtörekvés és lelkiismereti, hit-ismereti szabadság kérdése kerül a mérleg egy-egy serpenyőjébe.

Református egyházi körökben többféle – egymástól többnyire független, vagy laza függőségben működő – csoport a keresztség – népegyházi gyakorlatának – újraértelmezését végzi. Ez ugyan nem a baptista egyház, vagy valamely más bemerítő felekezet missziója nyomán létrejött mozgolódás, de bizonyos vonatkozásaiban mégis nagyon hasonlít az 1600-as évek elején, Hollandiában ébredő újkori baptizmus kezdeteire.

A fentebb utalás-szinten vázolt jelenséget hozza látótávolságba Tatai István írása. A szerző a keresztyénség jelentős részében elfogadott csecsemőkeresztség gyakorlatát teszi vizsgálata tárgyává. Amit leír, abból meggyőződésének ereje sugárzik. Egy születőben lévő hit-ismereti meggyőződés tanúi lehetünk. A szerző látását tiszteletben tartva, a baptista gyülekezetekben szerzett gyakorlati tapasztalataim alapján néhány megjegyzést szeretnék a dolgozat margójára írni.

1. A Szentírásnak a tanulmányban idézett részeihez részletes, mélyreható elemzést találunk. A csecsemőkeresztség helyett az újjászületést kiábrázoló, hitvalló bemerítés ajánlása baptista hitelveinkkel egyező. Meggyőződésünk szerint biblikus érvelés.

2. "A keresztség formai kérdései" fejezet 6.b) pontjának második, harmadik bekezdése azonban újabb, tisztázandó, újra átgondolandó kérdéseket vet fel:

a/ miként lehet a teljes gyülekezeti tagságot *konfirmációval egybekötött keresztséggel* megvalósítani?

b/ *Miként lehet alternatív ajánlásként adni, fakultatíve bevezetni azt,* amiről a fentiek szerint kiderült, hogy hitbeli meggyőződés cselekedete?

A bemerítéssel történő keresztség bibliai érvekkel megerősített ajánlása után váratlanul elhagyja a szerző az általa érvényesnek minősített igei alapot és a hagyományteremtő eszközöket javasolja. Ugyan melyik bibliai idézethez lehetne kapcsolni a *konfirmációs bemerítés* vagy a *fakultatív bemerítés* gondolatát?

Vajon nem a hagyományos református tanítás és a dolgozat tárgyát képező tanítás közötti ingadozás jelei ezek?

3. Helyénvaló megállapítás: *"ne legyen missziói eszköz a keresztség", "mint ahogy az úrvacsorát sem tekintjük missziói eszköznek /ezzel csalogatva embereket az egyházhoz/, hanem csak hitben éretteket hívunk a szent asztalhoz."* Itt azonban felmerül egy újabb kérdés:

4. Miként lehet mégis – a gyülekezetben felnövő gyermekek esetében – életkorhoz kötni a bemerítést? Úgy tűnik a szerző a református gyülekezet felcseperedő gyermekeit adott életkor elérése után automatikusan – nyilvánvalóan a gyülekezet egészséges nevelő munkáját beszámítva – részesítené a keresztségben. A gyermekek csecsemőkori megáldása után, – természetes módon – tanításának, lelki nevelésének időszaka következik. *"A teljes gyülekezeti tagság a konfirmációval egybekötött keresztséggel történne."* De milyen biztosítékok szólnak amellett, hogy 12-13 éves korukra ezek a gyermekek eljutnak hitükben a *"tudatos döntés"* állapotához.

a/ Mi történik, ha netalán egy csoportból valakik később érnek társaiknál? Ha ők kimaradnak az életkoruk szerinti csoport bemerítéséből? Lesz-e erejük vállalni társaik előtt az "éretlen" jelzőt? Ha akkor lemaradnak, vajon nem igen hosszú időre, netalán örökre elmaradnak?

b/ Vajon nem hordozza-e magában ez a teória az elsekélyesedés közeli bekövetkeztének csíráit is?

A megjelölt életkorban a gyermekek kimondottan csoportos életformát igényelnek maguknak, amely életkori sajátosság, de ha rosszul bánunk vele, visszájára fordíthatja jószándékú terveinket is. Ha egy csoportban néhány – főként vezéregyéniség – megtérése megtörténik, társaik megtérés nélkül, szószerint vakon követik őket a keresztségben is. Mondhatjuk, jó helyre mennek utánuk! – Igaz, de ha nem előzte meg ezt a kegyelem bűn-feltáró, hit által megigazító és újjáteremtő munkája, utána már ki fogja meggyőzni ezeket a fiatalokat bűneikről. Ott lesz bennük a hamis meggyőződés: "én már megtértem!", pedig valójában nem tért meg, csak bemerítették.

Ez, és ehhez hasonló dolgok által kitermelheti a gyülekezet a saját lelki közösségének a felhígítását előidéző perfekcionista és megcsalt tagjait.

5. Mire alapozódik a bemerítés? Van-e, belefér-e ebbe a gondolatba a jelölt/ek/ megvizsgálásának lehetősége?

A megtérésnek nyilvánvaló jelei vannak. Ezek pedig szükségszerű, hogy egy hitben élő gyülekezet előtt ismertté tegyék a jelöltben végbement valóságos, Krisztus-hiten alapuló változást. A dolgozat e területet érintetlenül hagyta.

6. A gyermekek megkeresztelésének dolgá-

ban is az előzőeket kell újra megkérdeznem:
a/ kik, hogyan, milyen fórumon, milyen mérték alapján vizsgálnák meg a gyermekek, fiatalok hitre jutásának tényét?
b/ Milyen életkor lehetne az az alsó határ, amelyben a keresztség kiszolgáltatható lenne?
(Miképpen a házasságkötésnek vagy főiskolai, egyetemi felvételnek is van bizonyos életkorhoz igazodó rendje, vajon a Krisztus tanítványává lételnek nincs?)

7. Mit erősít meg a konfirmáció egy frissen megkeresztelt esetében, ha a jelölt a bemerítés vállalásában ekkor ad számot hitéről? Esetleg – itt a régi kifejezés új tartalommal történő megtöltése mellett – nyilvános hitvallást, a jelölt részéről megtérésének, újjászületésének megvallását szabad értenünk? Ha igen, akkor itt a bemerítés tanításának egy biblikus igényű formáját láthatjuk kibontakozni.

Lukács Tamás

Ortodox reflexió

Széljegyzetek A csecsemőkeresztségről c. tanulmányhoz.

Tatai István írása alaposan, sokoldalúan és tárgyilagosan vizsgálja a keresztség, s annak keretében főleg a csecsemőkeresztség kérdését; anélkül persze, hogy végleges választ, megoldást adhatna ennek a roppant szerteágazó teológiai problémának minden részletére. A magam részéről nem szándékozom végső következtetésével vitába szállni, csupán néhány reflexiót kívánok hozzáfűzni az ortodox hagyomány alapján.

Nézetem szerint sem a nyugati, sem a keleti keresztény teológia nem helyez kellő súlyt a kérdés két aspektusára. Az egyik: *a János keresztsége* (bemerítése) és a *Krisztus rendelése szerinti* (Mt 28:19) *keresztség* egymástól való *határozott* megkülönböztetése. Ugyanis azok, akik Keresztelő Jánoshoz járultak bemerítkezni a Jordán vízébe, egy olyan vallási aktusnak lettek a részesei, amely által megtisztultak bűneiktől, azonban *nem lettek ezzel keresztényekké.* (Más lapra tartozik Krisztus tanítványainak az esete, akik szintén nem keresztelkedtek meg az Atya, a Fiú és a Szent Lélek nevében, és mégis apostolai lettek Krisztus Egyházának. Ők azonban *"a Szent Lélek és tűz keresztségében"* részesültek. Mt 3:11). A másik aspektus: a *csecsemőkeresztség és az eredendő bűntől való szabadulás* közti összefüggés. Itt mindjárt meg kell állapítanunk, hogy ezt a kérdést az ortodox teológia és kegyesség (kivéve a dogmatikai tankönyveket) Augusztinusznál jóval *lazábban* kezeli. Utalok itt az ószövetségi prófétákra és más igazakra, akiket az Ortodox Egyház megigazult *szentekként* tisztel, holott még János keresztségében sem lehetett részük. De ide számíthatjuk a fentebb említett apostolokon kívül mindazokat a *kortársaikat* is, akiket az Egyház *szentté* avatott – tehát menteseknek kellett lenniük az eredendő bűntől is –, anélkül hogy részesültek volna a Krisztus szerinti keresztségben. Külön helyet foglal köztük az *Istenanyja* Mária. Az ő személyében az eredendő bűn problematikájával kapcsolatosan jelentkező ellentmondást feloldani akarva alkotta meg a Római Egyház 1854-ben *Mária szeplőtlen fogantatásának* a dogmáját. Minthogy viszont az Orthodox Egyház az eredendő bűn és a keresztség viszonyának a kérdésében – mint már említettem – nem olyan merev, a maga részéről *nem tartotta szükségesnek* egy ilyen dogma megfogalmazását, és *nem is hajlandó azt a Római Egyháztól átvenni.* Érdemes megfigyelni, hogy a IV. századi *nikea-konstantinápolyi hitvallás* sem állítja élére azt a kérdést. *"Egy* keresztséget vallok *a bűnök bocsánatára"* – mondja ki, anélkül, hogy külön kiemelné az *eredendő bűntől* való mentesülést. Inkább arra teszi a hangsúlyt, hogy csak egy keresztség lehetséges, egyszer s mindenkorra szólóan, megismételhetetlenül. Ami pedig az eredendő bűn ügyét illeti, annak elbírálását az Úrra bízza, "mert az Istennek semmi sem lehetetlen" (Lk 1:37).

Néhány évvel ezelőtt alkalmam volt publikálni egy hosszabb tanulmányt *Az Orthodox Egyház tanítása a keresztségről és annak gyakorlata az Egyház életében* címmel. (ThSz 1981. évi 3. sz.) Ennek néhány olyan, főleg *kánoni* vonatkozású részletére kívánok most utalni, amelyek Tatai István tanulmányának tárgyköréhez tartoznak. Arra talán nem szükséges visszatérni – hiszen senki sem vonja kétségbe –, hogy a *csecsemőkeresztség* eredete az *ókeresztyén* korba, sőt (egyes vélemények szerint vitathatóan) az *apostoli időkre* vezethető vissza (Kornéliusz, a filippi börtönőr, Kriszpusz, Lídia, Sztefanász "oikosza", házanépe). Mindenesetre a *451. évi chalkedóni egyetemes zsinat* 14. kánonja már beszél róla, s egy évszázaddal később, *Jusztiniánusz* császár 116. novellája állami törvényerőre emeli.

A továbbiakat illetően hadd idézzek a *Constitutiones Apostolicae*-ben található ún. apostoli kánonokból, amelyek az Orthodox Egyházban ma is általános érvényűek. Ezek közül a 49. kánon kimondja: "Ha valamely püspök vagy presbiter (pap) nem az Úr parancsa szerint keresztel az *Atya és Fiú és Szent Lélek nevében,* hanem a három Kezdet-nélküli, vagy három nevében, vagy három Vigasztaló nevében, fokoztassék le". Ennek folytatásaként az 50. kánon így rendelkezik: "Ha valamely püspök vagy presbiter (pap) nem végzi el az egy keresztelési szentség *három bemerítését,* hanem csak *egy* alámerítést, melyet az *Úr halálára* vonatkoztatnak, fokoztassék le. Mert nem azt mondta az Úr: 'Halálomra keresztelj-etek', hanem: 'Elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának és Fiúnak és Szent Léleknek nevében'".

Ami tehát a bemerítést illeti, az Orthodox Egyház mindmáig megőrizte *a háromszori bemerítés* őskeresztyén gyakorlatát, amelyet egyébként egészen a XIV. századig a Nyugati Egyház is követett. Nem feledkezhetünk meg azonban arról sem, hogy a keleti keresztyénség is ismerte a *meghintést* vagy *leöntés* formájában végzett keresztelést, de csak *ágybanfekvő betegek* esetében (baptizma tón klinikón). Az így megkeresztelteket azonban *nem engedte később pappá szentelni,* mivel az Orthodox Egyház például az ortodoxiába konvertáló római katolikus papokat – akiket a római szertartás szerint gyermekkorukban leöntéssel kereszteltek meg –, mint *papokat* fogadja be. A helyi adottságoktól függően, továbbá éghajlati,

egészségügyi és egyéb szempontokra tekintettel, az Orthodox Egyház újabban nem zárkózik el szigorúan a meghintéssel való kereszteléstől, sem felnőttek, sem gyermekek esetében.

Talán nem érdektelen megemlíteni, hogy a különböző keresztény felekezetektől *áttérőket* az Orthodox Egyház – a 692. évi trulloszi quinisexta egyetemes zsinat kánoni rendelkezései szerint ma is *háromféle módon* fogadja be, eredeti felekezetük dogmatikai tanításától és keresztelési gyakorlatától függően: vallástétel és úrvacsoravétellel, vagy bérmálással, vagy pedig újrakereszteléssel.

Az orthodox *újrakereszteléssel* kapcsolatban meg kell említenem még, hogy az iszlám hódoltság alatt élő és a nyugati protestantizmustól fenyegetett Görög Ortodox Egyház az 1756. évi konstantinápolyi helyi zsinat határozata alapján az ortodoxiába áttérő katolikusokat és protestánsokat sokáig *újrakeresztelte*, mivel a meghintéssel történt keresztségüket nem tartotta érvényesnek. Ez a zsinati határozat idővel fokozatosan hatályát vesztette. Legfeljebb egyes Áthosz-hegyi kolostorok tartják még be az esetben, ha az áttérő orthodox *szerzetes* akar lenni. Arra azonban nem volt példa, hogy a görög *királyi család* tagjaival házasságra lépő, más felekezetű, külföldi királyi sarjakat áttérésük alkalmával újrakeresztelték volna. Az Orosz Orthodox Egyház is 1920-ban hozott olyan zsinati határozatot, hogy az áttérő katolikusokat és protestánsokat újra kell keresztelni, de ezt a határozatot hamarosan visszavonta.

Összefoglalva az elmondottakat, két dolgot állapíthatunk meg: 1.) Az Orthodox Egyház ősidők óta általánosan gyakorolja a *csecsemőkeresztelést,* és sohasem foglalkozott a gondolattal, hogy a felnőttkeresztelést *kizárólagossá* tegye, vagy előnyben részesítse. 2.) Az ortodox keresztelés – akár gyermek-, akár felnőttkeresztelésről van szó – *az Atya, a Fiú és a Szent Lélek nevében, háromszori bemerítéssel történik;* kivételképpen egyes ortodox egyházak újabban, szükség esetén, ökonómiát gyakorolnak és megengedik a meghintéssel való keresztelést.

Dr. Berki Feriz

Evangéliumi könyvszemle

A német Fest und Treu 1994. első negyedévi számában evangéliumi-keresztyén szemléletű, gazdag irodalmat közöl. A felsorolásból hármat ismertetünk. Ezek az ajánló sorok képesek kedvező irányba terelni nézeteinket.

1. Erick Brüning: Keresztyének-e a Jehova Tanúi? (Sind Zeugen Jehovas Christen?) Életük, tanításuk és próféciáik.

A szerző 23 éven át a Jehova tanúi aktív tagja volt. A könyv első részében épp csak vázolja a saját élete formálódását, majd az összeütközés részletesebb ismertetésébe kezd, mi kényszerítette az Őrtorony Társaság ideológiájával ellentétes nézetre. Végül néhány praktikus ajánlást találunk arra nézve, hogy a felekezet agitátoraival miről beszéljünk.

A könyv fő értéke abban áll, hogy eredeti idézeteket hoz az Őrtorony Társaságtól, bemutatva azokat az ellentmondásokat, amelyek saját ügyvitelüket már évtizedek óta kísérik. Különösen azok a be nem vált próféciák képeznek a hatásos érveléshez alkalmas forrást, amelyekkel a világ végét jósolgatták. Saját maguk által Isten egyetlen igaz prófétai szervezetének titulált vállalkozásukról ezek a tévedések mutatják közvetlen közelről, hogy mennyire hazug, ténylegesen hamis prófétai intézmény.

A könyv fényt vet minden jelentősebb tanításukra, a végén pedig közöl egy címszójegyzéket, ez különösen hasznos segítség. A szerző érvelése teljesen biblikus, mégha nem is akarna vele mindenben egyet érteni az olvasó. Utal arra is, hogy Isten igéjében van a legfőbb tekintély minden bibliai vizsgálódáshoz.

2. Jack Hunter: Amit a Biblia tanít (Was die Bibel lehrt). Első korintusi levél.

"Mivel az 1Kor levél nekünk itt Németországban nagyon időszerű – írja a könyv ismertetője – ezért ez az alapos és jó bibliamagyarázat a legjobbkor jött."

Hacsak a 10. és 11. részről lenne szó (úrvacsora, fejbekötés), vagy a 12. és 14-ről (lelki ajándékok jelentősége és gyakorlása), az olvasó már akkor is a legalaposabb exegézist kapná, de tudomást szerezhet más felfogásokról is.

3. Jan Ouverduin: Gyilkos vagyok (Ich bin ein Mörder).

Izgalmas könyv, nagy hatással van az olvasóra. Három fiatal férfi és egy pap csónakázás közben vitatkozik egy tavon. Hirtelen viharba kerülnek. Négyükkel túlsúlyos a csónak, a pap egyik fiatal barátja, aki különben ateistának bizonyult a vitákban, felajánlja, hogy feláldozza magát, és elmerül a habokban.

Ez a szörnyű élmény nagyon zavarba hozta a fiatal papot, egész gondolkodását a feje tetejére állította. Minek nézik őt mai kortársai?

Ha nem lenne olyan hihetetlenül drága ez a füzet, kezébe adhatnánk minden konzervatív, kegyességével önelégült hívőnek, aki nagyon bizonyos a saját véleménye igazáról.

(Grauer Spatz 1994. március hó)

"SZOLGATÁRS-NÉ"

AKIK TÁRSAINK A SZOLGÁLATBAN

Gerő Sándorné:

A NŐK SZEREPE AZ ÚJSZÖVETSÉGBEN

A helyes értelmezés problémája

A nők szerepe az ÚSZ-ben egyike azoknak a témáknak, amelyek teljesen egyértelműek, noha van egy néhány fejezet, amelynek megértése nehézséget okoz. A probléma rendszerint abból adódik, hogy nem tisztázottak azok a fogalmak, miként kell alkalmazni a gyakorlati életben azokat az alapvető keresztyén elveket, amelyek a helyes magatartást bizonyítják.

1) Nem könnyű feladat egyik-másik fejezet valódi jelentését meghatározni és összhangba hozni a látszólag eltérő újszövetségi részekkel. Vannak akik azt állítják, hogy a látszólag egymásnak ellentmondó részek valójában arra valók, hogy még jobban alátámasszák a tantételek egységét. Viszont mindig vigyázni kell arra, hogy igetanulmányozásnál se felületes, sem pedig mesterkélt összhangot ne kíséreljünk meg kimutatni az egymástól eltérő részletek között, különösen mikor a nők helyzetének kérdését vizsgáljuk meg az újszövetségi tanítások alapján.

2) Figyelembe kell venni azt is, hogy a bizonyítékok némely része történelmi adat, amivel a korai keresztyénség mindennapi életgyakorlatát ismerteti meg velünk. Más része viszont tantétel formájában jelenik meg és előírásokat, szabályokat fektet le, amihez igazodni kell minden kor keresztyénének. Egyes bibliamagyarázó tudósok megkérdőjelezik, hogy egyáltalán helyes-e a történelmi példákból elméletekre következtetni, vagy inkább csak már tisztázott fogalmak vezérelhetnek egyes bibliatanulmányozásnál. Bár ez nem jelentené azt, hogy a történelmi példáknak nincs hiteles, kinyilatkoztatott értelme s ezért azt félre kell tenni. Ellenkezőleg; ezek a példák igazolják és mutatják be nekünk, hogyan valósult meg a krisztusi tanítás az első keresztyének életében. Ezekből a példákból megtanulhatjuk azt is, hogyan kell ellenállni a hamis értelmezésnek.

3) Számunkra a legnagyobb probléma az, hogyan alkalmazzuk a ÚSZ tanítását (amely speciális körülmények között, bizonyos kulturális háttérből született) a mai gyülekezetekben, amelyek egymástól szintén bizonyos értelemben eltérnek. Van egy vezérlő elv, mely szerint figyelembe véve az újszövetségi körülményeket, arra kell törekedni, hogy felfedezzük azokat a főbb elveket, amelyekre az Ige a hangsúlyt helyezi és azután kell meghatározni, hogyan lehet alkalmazni hathatósan az alapelveket saját környezetünkben. Előfordulhat sok esetben, hogy az alkalmazás ugyanúgy valósítható meg nálunk is, mint a korai keresztyénségnél az első században, de az is meglehet, hogy az elvek alkalmazása eltér az adott helyzetnek megfelelően.

4) A korai keresztyén gyülekezetnél is volt eltérés a gyakorlatban helytől és időtől függően. A gyülekezetek elnevezése és vezetőinek funkciója sem volt azonos. Világos, hogy a mai gyülekezetek nem kopírozhatják le az összes újszövetségi gyülekezet mindennapi gyakorlatát. Ezért az alapfogalmakat kell tisztázni, amelyek az ÚSZ-ben világosan le vannak írva. Miután ez megtörtént, csak azután határozhatjuk meg azt az elfogadható módszert, amely elvileg nem tér el az eredetitől, de a mi körülményeinkben inkább megfelel és hűen tükrözi is az alapigazságokat. Az a tény, hogy az ÚSZ-i gyülekezetekben sem volt azonos a gyakorlat, igazolja azt a törekvést, hogy élni lehet azzal a bizonyos szabadsággal, ami adva van arra, hogy a mai gyülekezetekben is meglegyen a változatosság a helyzetnek megfelelően. Pl. a baptista gyülekezetekben a diakónus-rendszert és némely esetben a vének tanácsának rendszerét alkalmazzák, amely az ÚSZ-i diakóniai szolgálat példáján épült fel. Viszont nem vádolhatók a baptisták azért, mert nálunk nincs püspöki rendszer, noha ez is bibliai. De azért sem vádolhatók, hogy van elnökük és főtitkáruk, holott ilyen tisztségviselőkkel vagy ennek megfelelőjével az ÚSZ-ben nem találkozunk.

Ennél a pontnál azt is meg kell említenünk, hogy a modern használatban levő "lelkipásztor" kifejezés, amely a hivatalosan, kézrátétel által felavatott személyre utal, akit egyedül jogosultnak nyilvánít az Úr vacsorájának kiszolgálására, az ÚSZ-ben nem ismert és nincs erre vonatkozó egyetlen példa sem az ÚSZ-ben.

Mielőtt elkezdenénk tanulmányozni a nők helyzetét az apostoli gyülekezetben, nézzük meg a nők szolgálatát Jézus Krisztus idejében.

Arról már esett szó, hogy milyen volt a nők társadalmi helyzete Jézus korában. Milyen mélyen áthatotta a zsidók felfogását a pogány behatás, s így nem csoda, hogy nagyon kevés szerep jutott a nőknek nemcsak a társadalomban, de a vallásos élet gyakorlatában is. Kivételt képez az a néhány személy, akiket Isten bevont az Ő tervébe; pl. Erzsébet, Zakariás felesége (Lk 1), Mária, Jézus anyja (Lk 1:26-38), és Anna, Fánuel leánya, prófétanő (Lk 2:36-38). Ezen kívül nem sok említés történik a nőkkel kapcsolatosan Jézus munkásságának kezdetén. Bár az istentiszteleti alkalmakon ők is megjelennek a zsinagógákban, de ez rájuk nézve nem kötelező, csak bizonyos esetekben. Azonban olyankor sem volt semmi szerepük és nem olvashattak fel a szent iratokból sem.

Jézus Krisztust nem kötözte meg a hagyomány, még kevésbé a pogányoktól átvett felfogás. Az Ő életgyakorlatában állandóan jelen van és cselekedetit, valamint tanítását is átszövi a saját küldetéstudatának teológiája, ami teljesen eltér kortársainak felfogásától. Ez az igazság meghatóan nyilvánul meg a nőkkel szemben tanúsított magatartásában. A legmeglepőbb az, hogy olyan természetes és magától értetődő dolog, noha teljesen új jelenség a zsidók között, hogy a nők mindenütt jelen vannak Jézus társaságában. A tömegben, követői között ott vannak a nők, akiket tanított és tanítványai közé sorolt (Mt 12:49-50k). A tanítványnők egy kis csoportjáról olvashatunk a Lk 8-ban, akik Vele jártak és segítették az Isten országa evangéliumának terjesztését.

Részletesen megismerkedhetünk Jézus Krisztus baráti körével a Lk 10:38-42-ben. Ismert történet ez, mikor Márta felháborodva panaszkodik Jézusnak testvérére Máriára, amiért az lábainál ül és tanul ahelyett, hogy neki segítene a házimunkában. Jézus Mártát feddi meg, amiért előbbre helyezi a munkát a tanulásnál és elismerően szól Máriáról, őt állítva példaként Márta elé. Jézus nem a munkakerülést igazolja, hanem a fontossági sorrendet állítja fel, előbbre helyezve a tanulási lehetőséget, mert most ez a fontos. Ő nem sokáig lesz közöttük és az alkalmat meg kell ragadni.

Érdemes megfigyelni, hogy Lukács cseppet sem tartja különösnek azt, hogy Mária Jézus lábánál ülve tanul. Azon sem ütközik meg, hogy Jézus Mártának is ajánlotta. Pedig ekkor még a zsinagógai utasítások szerint ez csak a férfiak kiváltsága volt. Néhány rabbi még azt sem átallotta kijelenteni, hogy "A törvényt inkább égessék el, semhogy valaha is egy nő kezébe jusson". Ennek ellenére Jézus rendszeresen oktatta a nőket Isten országának titkait és igazságait ismertetve meg velük, s egyformán kezelte Ábrahám fiait s leányait (Lk 23:26).

Jézus Krisztus szolgálatában a nők jelentős szerepet töltöttek be (Mt 27:55, 61; 28:1-10). Kezdettől fogva egészen húsvét reggeléig.

Jézus Krisztus tanításaiból és gyakorlatából is kitűnik, hogy Ő egyformán kezelte a nőket és férfiakat. Nem tett közöttük különbséget, mikor nyilvánvalóvá tette, hogy mindenki rá van utalva Isten bűnbocsátó kegyelmére függetlenül attól, hogy melyik nemhez, vagy milyen nemzethez tartozik. Jézus Krisztus azonban nem alapított szervezett egyházat földi szolgálata idején. Az egyház, mint olyan a feltámadás után, pünkösdkor, a Szentlélek kitöltetésének idején jött létre. Az így megalakult egyház, vagy gyülekezet az, amelyhez fordulunk, hogy megvizsgáljuk és megtanuljuk, mit, hogyan kell cselekednünk, hogy az Úr kedvében járjunk, mint olyan gyülekezet, amely az Ő nevét viseli, és az Ő országát akarja tovább építeni a földön.

MÁSOK MONDTÁK

A gyülekezeti éneklésben az a jó, hogy akkor is énekelhetsz, ha nincs hangod. És az a rossz benne, hogy ugyanezt a szomszédod is megteheti.
C.D. Warner

Az Úr által ígért feltámadás nemcsak a könyvekben található, magában hordozza minden tavaszi levél. Luther Márton

Döntsétek el, mit lehet és kell tenni, és mi megtaláljuk a módját.
Abraham Lincoln

Aki a disszonanciát nem ismeri, a harmóniát értékelni sem tudja.
Kodály Zoltán

A gyom olyan növény, melynek a hasznosságát még nem fedezték fel.
Ralph Waldo Emerson

A nagy országok kormányzása hasonlít az apró hal sütéséhez. Tönkremegy, ha sokat piszkálják. LAO CE

Nincs üresebb ember annál, aki önmagával van eltelve.
Benjamin Whichcote

A békés tenger nem nevel ügyes hajósokat. Afrikai közmondás

Reader's Digest, 1994. ápr.

„...SOKAN ÉLNEK MÁSKÉPPEN..."

Még egyszer a scientológia fenyegető réméről. Jelen van, terjed, befurakodik a gazdasági élet több területére is, behálózza a felelős személyeket, és szinte észrevétlenül keríti hatalmába gyanútlan áldozatait.

Lapunk 1992. 3. számában már közölt egy tanulmányt e témakörben. Kiss Emil szolgatársunk munkája az előbbiek mellé több új szempontot is felsorakoztat.

Kiss Emil:

SCIENTOLÓGIA EGYHÁZ
/SCIENTOLOGY/

Magyarországon 1989-ben alakult meg Dianetika Egyesület néven, míg vallásfelekezetként 1991 júliusában indult útjára. Több missziójuk tevékenykedik országszerte és un. dianetika csoportokban fejtik ki tevékenységüket. Bemutatásukhoz a következő módon közelítünk: az alapító személye után egy áttekintést adunk a tan- és szervezeti rendről, majd néhány ponton összehasonlítjuk a bibliai keresztyén tanítással tanaikat.

Az alapító

L. /Lafayette/ Ron Hubbard az Amerikai Egyesült Államokban, Nebraskában született 1911. március 13-án. A felekezet publikációiból úgy tudható, hogy mérnöki képesítést szerzett a George Washington Egyetemen, de az egyetem jelentései szerint itt csak két évet töltött. A filozófiai doktorátusát a Sequoia Egyetemen, Kaliforniában szerezte volna, de itt ilyen nevű egyetemet nem találtak ez időben, mely doktorátust tudott volna nyújtani.

A harmincas években érett sci-fi íróként alkot sikereket, az első szcientológiára utaló eszméit az Excalibur című kéziratában 1938-ban találjuk meg. 1948-ban írta *Dianetika: Az eredeti tézisek* című munkáját, melyet 1950-ben követett a *Dianetika: A lelki és szellemi egészség modern tudománya.* A könyv eddig több, mint 12 millió példányban jelent meg, Magyarországon 1993-ban adták ki. Ebben írta le az értelmi, érzelmi és lelki tökéletességre jutás útjait. Ezután még vagy tíz könyvben, filmen ismertette a "túlélés" forradalmian új eszmerendszerét.

Hubbard mozgalmát *dianetika* néven ismerték 1952-ig, amikor scientológia /Scientology/ néven újraszervezte és vallásnak deklarálta, ennek megfelelő utasításokat adva követőinek. A tanácsadókat ma lelkészeknek hívják és egyházi öltözéket viselnek. A dianetika erőteljesen terjed, külső szemlélői azonban vallás helyett inkább az ember manipulálására alkalmazott tudománynak nevezték.

A scientológiai mozgalom főhadiszállása évekig az angliai Saint Hill-en volt. 1966-1976-ig egy úszó, több hajóból álló főhadiszálláson élt L. Ron Hubbard, az Apolló fedélzetén. Úgy alakította ki szervezetét, hogy szinte áthatolhatatlan fal védte a kíváncsiskodókkal szemben /beleértve az adóhivatalt is/, míg 1975-től 1979-ig visszavonult a pusztába /talán Kaliforniában/. 1980 óta senki nem látta az alapítót. Tőle elhidegült fia, Ron DeWolf hivatalosan halottá akarta nyilváníttatni 1983-ban, hogy az örökölt vagyonhoz hozzájusson, a bíróság azonban ezt nem ismerte el, és élőnek nyilvánította L. Ron Hubbard-ot. Ettől függetlenül mozgalma 1983. január 24-ét tartja halála napjának. A Time 1983. január 31-i számában a következőképpen jellemezte:

"Egy elzárkózó multimilliomos, aki az éjszakai munkát helyezte előtérbe. Egy ember, aki félt a baktériumtól, aki egyre növekvő hadrendbe sorozta hatásos vitamin-injekcióit a különböző drogokkal szemben. Egy ragyogó és hatalmaskodó alak, aki egy birodalmat épített, aki egyszerre volt nagyrabecsült és rettegett. És most a végzetében is lenyűgöző. Hosszú ideje még bizalmasai sem látták, legalább két esztendeje. Nem tudták, hogy vajon él-e még a magaválasztotta visszavonultságban, értelme beszámítható-e még, vagy esetleg korábbi beosztottjai fogságában van. Néhány idős kisegítője szerint halott." /64.o./

Az alapító személye körüli sok bizonytalanság, hogy ma is alá kell írnia a vallási rendbe jelentkezőnek egy kötelezvényt, mely szerint: "Ezúton is mentesítem L. Ron Hubbardot és Mary Sue Hubbardot, továbbá örököseiket, jogutódaikat, s meghatalmazottjaikat a különböző természetű és fajtájú vádak és akciók mindegyike alól, melyeket én vagy jogutódaim kezdeményeztünk, melyek jelenleg folyamatban vannak, vagy amelyeket esetleg a jövőben kezdeményezni fogunk, és amelyek az Egyház és

köztem a Megállapodás szerinti munkatárs között felmerülő ügyekből erednek."

A scientológia tanítása és szervezete

A tanítás eszmerendszere visszavezethető L. Ron Hubbard tudományos–fantasztikus regényeihez és a dianetikáról leírt első gondolataihoz. A hosszú fejlődésen átment eszmerendszer végülis "alkalmazott vallásos filozófia"–ként ment át a köztudatba, de útja legalább olyan viharos és ellentmondásos, mint alapítójáé.

A scientológia *célja* saját maguk által megfogalmazva: "Egy őrültség, bűnözés és háború nélküli civilizáció, ahol a tehetség virágozhat, a tisztességes emberek jogai megadathatnak, és ahol az Ember szabadon szárnyalhat egyre magasabbra." Ezt a célt kizárólagosan L. Ron Hubbard kutatásai által létrehozott *technológiával* lehet megvalósítani. Minden hittétel, gyakorlat, liturgia egyedül az alapító munkáinak «kinyilatkoztatása» nyomán követhető. Összesen mintegy félmillió oldal írott anyag, háromezer előadás és több száz film képezi ezt a forrásanyagot, melyhez hozzátenni semmit sem lehet és nem is szabad.

Az ember maga halhatatlan szellem, amit "thetán"–nak neveznek, és többször éli végig életét. Maga a "thetán" jó, de az időfolyamba lépve elvesztette igazi szellemi létét, mert az anyagi világ hálójába gabalyodott. A túlélés a létezés dinamikai alapelve. Maga a túlélés négy zónára oszlik: 0–ás zóna az apátiát tartalmazza és a halállal határos; 1–es zóna apátiától az erőszak magábafoglalásáig terjed; 2–es zóna az erőszaktól a szerény sikerig; 3–as zóna a közepestől a kitűnő esélyig terjed. A zónák számának emelkedésével növekszik a túlélés esélye. A bűn és gonoszság nem a személy természetének, hanem a múlt fájdalmas és megrázó negatív élményeinek következménye, ezért az alkalmazott technikákkal felszámolható. /Azaz megváltásra nincs szükség./

A túlélés *nyolc dinamikája* a következő: 1. maga a személy, 2. a családja, 3. a csoportja, 4. az emberiség, 5. minden létforma /állat–, növényvilág/, 6. a fizikai univerzum, 7. a szellemi univerzum, 8. a végtelenség, vagy Isten. Ezeket koncentrikus körökben kell elképzelni. Minél előbbre halad egy személy az ön– és világmegismerésben, annál inkább veszi birtokba a magasabb számú túlélési dinamikákat. Az előrehaladás, vagy szellemi megvilágosodás eszköze a vallási élet középpontját alkotó *auditálás,* ahol az *auditor* /lelkész/ meghallgat, mérlegel és utasít, ezzel megszabadítja a *precleart* /tanuló/ nemkívánatos korlátaitól, fejleszti képességeit, ezzel az inteligencia és a boldogság felé vezeti. A végcél elérése a *clear* állapot, ahol már nem befolyásolja a személyt a múltja, és tudatos életet él, természetes egyéniségének és kreativitásának kibontakoztatásával.

Az auditálás szigorúan meghatározott, de mégis a személyre szabott "eljárás", ahol az auditor kérdéseit ugyanúgy, mint a rá adott válaszok értékelését L. Ron Hubbard írásai alapján végzik. A kérdező soha nem segíthet, mivel a személynek magában kell megtalálnia az igazságot, aminek felfedezése után megkönnyebbül és öntudatosabb lesz. A megváltás itt két ember kapcsolata során valósul meg az auditor segítségével. Egyetlen speciálisan megtervezett műszert használnak az eljárás során, az elektro–pszichométert, mely segít a múlt eltakarta területeit feltárni. Ezt csak képzett lelkészeik használhatják, és máshol nem alkalmazható.

Az auditor leírja az eljárások alatti eseményeket és az auditált személy válaszát, és e jegyzetet az un. "esetfelügyelő"–nek adja át, aki egy magas színvonalon képzett lelkész. Ez alapján készül a következő eljárás munkaterve, figyelembevéve a képzés alatt álló előrehaladását. Azért is fontosak e feljegyzések, mert ezek alapján ellenőrzik a valláshű eljárásokat, és minden eltérés azonnal kijavítható. Egyébként gyónási titokként kezelik az auditálások során keletkezett írásos anyagot, és így törvényes védelmet élveznek.

A Clear felett található az Operatív Thetán szintje, ahol az egyén eléri a teljes szellemi felszabadulást a halál és a születés végtelen körforgásából. Az ezen a szinten használatos anyagokat az egyház bizalmasan kezeli, és csak azok kaphatják meg, akik a Clear feletti állapotba jutnak el.

Amit tehát a scientológia egyház ígér, az nem más, mint a Földön megvalósuló betegségek, bajok, bűnök, háborúk, szenvedés, azaz minden rossztól mentes élet, és még ennek létrehozásában részes is lehet az egyén, aki vállalja a tanfolyamok elvégzését. Nincs szükség egyéb üdvösségre, mennyországra, új égre, új földre, mint az Újtestamentom szerinti hívőknek, a keresztyéneknek.

A vallási szervezet a *Nemzetközi Scientológia Egyház* /Church of Scientology International, "CSI"/ irányítja és ez kiterjed minden egyházközösségre, szervezetre és csoportra. Kampányokat szervez, személyzetet küld segítségül, kiképezi a helyi egyházközösségekből érkezetteket, fordítja L. Ron Hubbard műveit.

A Golden Era Production /"Gold"/ a CSI kiadója és terjesztője: filmeket, lézerlemezeket, videókazettákat, ismertetőket, fotókat, posztereket, művészi alkotásokat, rádió– és televízióhirdetéseket, hosszabb ismertető programokat, hang és zenei anyagot, könyveket egyaránt kiadnak. Ezzel biztosítani tudják, hogy minden egyházközösség egységes gyakorlatot kövessen és együttműködjön az egyházi hierarchiával.

A pénzügyi rendszerük kialakította a szolgáltatások árát, ezen túlmenően hozzá lehet járulni a vallás fejlődéséhez adománnyal, melyről minden felekezeti tájékoztató hangsúlyozza, hogy az adókedvezmény vonatkozik rá. Az egyházközösségnek adott támogatást négy szempont szerint határozza meg a CSI: 1. növekedés, terjesztés; 2. a helyi missziók életképességének a biztosítása; 3. a hívők ösztönzése az auditorságra; 4. scientológia technológiájának mindenki számára elérhetővé tétele. A kaliforniai Los Angelesben található nemzetközi központ tehát az egész világon mintegy 1200 egyházközösség, misszió és csoport irányítását látja el, és kb. 3 millió hívőt érnek el ezáltal.

A Flag Hajó Szolgáltató Szervezet /Flag Ship Service Organization "FSSO"/ Scientológia Egyházi

Alapítvány az auditálás legmagasabb szintjét szolgáltatja egy Freewinds nevű hajón a Karib-tengeren, azon keveseknek, akik teljes figyelmüket a vallás fejlődésére fordítják. A Holland Antillákon, mint nonprofit alapítványt jegyezték be.

Scientológia Egyház, Flag Service Organization /Flag Szolgáltató Szervezet/ nevében utal az Apolló nevű zászlóshajóra, melyen az alapító kialakította központját a brit kormány betiltó rendelete után 1967–ben, amikor a vallás külföldi követőit kiutasították Nagy-Britanniából. Szellemi főhadiszállásán az egész világról fogadja azokat, akik hosszabb időn át kívánják magukat magasabb szintre eljuttatni az auditálás–sorozat által a legmagasabban képzett technikai szervezet segítségével. A lelkészek továbbképzését is itt folytatják.

A *Saint Hill* egyházközösségek és a *Haladó szervezetek* az auditorképzés haladó szintjeire specializálódott központi egyházközösségek és a helyi közösségek vagy környékbeli városok, országok auditorait képezik ki az L. Ron Hubbard által létrehozott Special Briefing Course /SHSBC/ nevű igen alapos tudást nyújtó tanfolyam anyaga alapján. Koppenhágában, Los Angelesben és Sydneyben találhatók. A Haladó szervezetek Los Angelesben, Koppenhágában, Sydneyben és az angliai East Grinstead–ben auditálással foglalkoznak elsősorban.

Az *V–ös osztályú egyházközösségek* a tulajdonképpeni "helyi gyülekezetek", ahol a hitélet folyik. Itt foglakoznak a kezdőkkel és a haladókkal, itt képeztetik és szentelik fel a lelkészeket, figyelemmel kísérik a missziók, csoportok helyi szolgáltatásait, s ahol szükségét látják, a technikai eltéréseket továbbképzéssel kijavítják. Néhány ilyen közösség specializálódott művészek, sportolók, köztisztviselők, üzletemberek, stb. fogadására, s így az élet minden területére behatolnak. A névadás, házasságkötés, temetés ellátása is itt történik. Vasárnapi szolgálat hetente van, péntekenként is összegyülekeznek híveik. A helyi szociális munkában is részt vesznek, pl. kábítószerellenes kampányok, faültetés, jótékonykodás.

A *Scientológiai missziók* olyan helyeken találhatók, ahol korábban még nem volt jelen a vallás. Az irányítást és támogatást a kaliforniai központtól kapják a Scientology Missions International /"SMI"/ szervezeten keresztül a scientológia terjesztésére.

A *Területi lelkészek* és *Dianetikai Tanácsadó Csoportok* a hierarchia legalsó szintjén találhatók. Egyedül, de társulva is működhetnek, szerepük a scientológia vallás megismertetése a lakossággal. Kiadványokkal, anyagokkal való ellátásuk az International Hubbard Ecclesiastical League of Pastors /IHELP/ szervezet által történik. Útmutatást és technikai segítséget adnak a helyi lelkészeknek.

Egyéb szervezeteik nem képezik az egyházi hierarchia részét, viszont felismerésük révén tájékozódhatunk azok vallási hiedelmi hátteréről. A Publications Organizations két kiadót üzemeltet, a Los Angeles–i *Bridge Publications* L. Ron Hubbard műveit adja ki Amerika–szerte és a dániai *New Era Publications* pedig a világ többi részét látja el irodalommal. *Church of Spiritual Technology* /Szellemi Technológia Egyházközössége CST/ egyedülálló alakulat az egyházon belül. Feladatának tartja L. Ron Hubbard hagyatékának megőrzését, gondozását és időtálló anyagokra való átmentését /pl. az írásokat rozsdamentes acéllapokra marják és titánium tartályokban őrzik, hogy bármilyen katasztrófa esetén is fennmaradjanak a túlélőnek. Az *International Association of Scientologists* /IAS Scientológusok Nemzetközi Szövetsége/ az egyház érdekvédelmi nemzetközi szervezete a vallás szabad gyakorlása érdekében.

Az üzleti élet vitás kérdéseinek megoldását segíti elő a *World Institue of Scientology* a scientológia tanainak megfelelően /WISE/. Ők alapították az 1991–ben függetlenné vált *Hubbard College of Administration* /HCA/ nevű vezetőképzőt, mely a nagyközönség képzését, tájékoztatását mozdítja elő a tanoknak megfelelően.

Az *Association for Better Living and Education* /ABLE Szövetség a jobb életért és oktatásért/ közjót szolgáló szervezetként a vallás tanainak alkalmazásával támogatja a kábítószeres rehabilitációs programot /Narconon/, az Applied Scholastics oktatási programot /Budapesten a Teréz krt.–on működik nyelviskolájuk/, a bűnözők rehebilitációs programját /Criminon/, és "Az út a boldogsághoz" /The Way to Happiness/ nevű, a közerkölcsöket javító programot. A társadalom reformját szolgálja a *"Citizens Commission on Human Rights"* /Polgári Bizottság az Emberi Jogokért/ védve minden állampolgár alapvető jogait, köztük az elmebetegekét is. A National Commission on Law Enforcement and Social Justice /Nemzetközi Bizottság a Törvény betartásáért és a Társadalmi Igazságosságért/ a kormányszervek és a végrehajtó hatalom túlkapásainak megszüntetésére alakult.

A scientológia tanításának megértéséhez külön szótárt szerkesztett az alapító, melynek legfrissebb magyar kiadása ez év március 2–án kelt, egyébként érthetetlen lenne a különféle nyelvekből és szakmai zsargonokból összeállt "kultikus" kifejezések túlnyomó része.

Tanítások egybevetése

"Vannak istenek az istenek felett és vannak istenek a világegyetem istenei felett" – mondja L. Ron Hubbard *Istenről.* Ezzel szemben Ézsaiásnál így szól Isten: "Ti vagytok a tanúim, – így szól az Úr – és szolgáim, akiket kiválasztottam, hogy megismerjetek, higgyetek bennem, és megértsétek, hogy én vagyok. Előttem nem lett isten és utánam sem lesz. Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító." /Ézs 43:10–11/.

Jézus Krisztusról mondja a scientológia: "Meg fogod találni a keresztet, mint jelképet a magas universumban, és a Krisztus legendát, mint évmilliókkal korábban elültetett precleart."

Biblia – "Mert nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének." /2Pt 1:16/.

– "Sem Buddha, sem Jézus Krisztus nem voltak OT /a legmagasabb scientológiai fokozat/, ez magától értetődik. Ők csak árnyékai a clearnak." Pál apostol pe-

dig úgy beszél Jézus Krisztusról, mint aki "a láthatatlan Isten képe, az elsőszülött minden teremtmény közül. Mert benne teremtetett minden a mennyben és a földön, ... minden általa és reá nézve teremtetett. Ő előbb volt mindennél, és minden őbenne áll fenn." /Kol 1:15–17/.

A *bűn*ről a következőket mondja L. Ron Hubbard: "Az megvetésre méltó, teljesen alantas lekicsinylés, ha egy embernek azt mondják, tarts bűnbánatot, mivel gonosz vagy." A Biblia Jézusa nem a bűn semmibevételét tanítja, hanem megoldást kínál: "Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek, nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket." /Mk 2:17b/.

Az *üdvösség* a scientológia szerint: "... a személyes üdvösség egy élet idejére való szabadság a születés és halál körforgásában /reinkarnáció/... Mindenféle hit vallásos gyakorlata egy egyetemes út a bölcsességhez, megértéshez és/vagy az üdvösséghez." Jézus pedig így szól: "Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam." /Jn 14:6/.

A scientológia vallás nem "hitelveinek" köszönheti a kedvezőtlen véleményeket, amelyek róla kialakultak, hanem annak a magatartásnak, amely szembefordította vele az Egyesült Államok kormányát, és Nagy-Britannia, Ausztrália, Franciaország is kénytelen volt az igazság igényével vizsgálni e vallásfelekezet működését. 1963–ban a Food and Drog Administration rajtaütése, az Amerikai Szövetségi Adóhatóság /IRS/ könyvvizsgálatai, határozatai és ítéletei az évi dollármilliós bevételek adóügyeit illetően; az FBI rajtaütése a Washington D.C.-ben és Los Angelesben levő egyházi hivatalokon; a szövetségi törvényszék vádemelése és büntető ítéletei az vallási vezetőkre /1978/, mindezek hozzájárultak a mozgalom kedvezőtlen fogadtatásához.

A Time már idézett cikke szerint L. Ron Hubbard és felesége valóságosan kémkedett, hogy az egyház "ellenségeit" felfedezze és adatokat gyűjtsön róluk. Egy scientológus dokumentum 136 bel– és külföldi kormányügynökséget azonosít. Ezzel együtt Hubbard létrehozta az Operation Snow White hálózati szervezetet, mely több mint 5.000 rejtett /titkos/ ügynököt helyezett el kormányhivatalokban, követségeken, konzulátusokon éppúgy, mint a scientológia számára fontos magán–szervezeteknél. Hubbardnak Richard Nixon elnökről és az USA szenátorairól éppúgy volt dossziéja, mint Rockefeller családjáról. /1983. január 31. 64. old./
Ez azt jelenti, hogy a befolyási övezetekben hatalmi befolyásolás is fennállhat a vallás egyes vezetői részéről nemegyszer anélkül, hogy az igazi indítóok felfedhető lenne.

Idézzük fel a Westminster College filozófiai és bibliai tudományok professzorának, Joseph Hopkins–nek a véleményét a scientológia–ról: "A scientológia másik felelőssége a szociális érzékenység teljes hiánya. Ennek elhanyagolását keményen lehet kritizálni, mivel közben fesztelenül vallásnak tünteti fel magát. Az egyház pózában tetszeleg, miközben elutasítja az egyházi felelősséget a lakóközösségért, nemzetért és a világért, ez kifogásolható. A scientológia nem ajánl mást a társadalomnak, mint egy költséges és bizonytalan pszichoterapikus módszert, amelynek célja az ön–tökéletesítés, az önuralom és a személyes boldogság. Az üdvösség ajtaja bezárul azok előtt, akik az előrehaladás árát nem képesek megfizetni. Semmit nem mond a szegénységben, betegségben, hontalanságban, elnyomatásban szenvedőkről. Amint Pál megsiratta a galatákat, aki "az egyedül hit által" üdvösség tanától eltértek, úgy kell az evangéliumi keresztyéneknek megsiratniuk azokat a hamis premisszákat, amelyekkel a scientológusok eltértek Isten Krisztusban megjelent kegyelmétől. Egy naiv feltételezés, hogy emberi természetünk tiszta a gonosztól, hogy az ember computer–agya képes hibamentes megértésre és ítéletalkotásra, hogy a tökéletes tudás automatikusan tökéletes viselkedést produkál, hogy az emberi bűnbánat és az isteni kegyelem szükségtelenek, mivel a magasságban trónoló Isten érdektelen az ember helyzete iránt. /A legtöbb scientológista megengedi Isten létét./ /Scientology: Religion or Racket? in Christianity Today, 1969. december 21. 12. old./

Jézus Krisztus a következőket mondta:
"Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik juhok ruhájában jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok. Gyümölcseikről ismeritek meg őket. Tüskebokorról szednek–e szőlőt, vagy bogáncskóróról fügét?" /Mt 7:14/.

Felhasznált irodalom:

L. Ron Hubbard: Dianetika, a lelki és szellemi egészség modern tudománya – Budapest, 1993. pp.601.
L. Ron Hubbard: Méregtelenítés, egy illusztrált válasz a drogokra, Printed in Hungary – évsz. nélk. pp. 82.
L. Ron Hubbard: A Dianetika és a Scientológia kisszótára
– Budapest, 1994. március 2. pp.116 + angol–magyar szótárrész.
L. Ron Hubbard művei alapján: A Scientológia alapvető képeskönyve – Budapest, 1993. pp. 85.
A scientológia vallás leírása – Budapest, 1994. Kiadja a Magyarországi Scientology Egyház, pp. 11.
J.D. Douglas: The New International Dictionary of the Christian Church Michigan, Grand Rapids 1978. 2. kiad.
Walter Martin: The Kingdom of the Cults – Minneapolis, Minnesota 1985. pp. 345–350. Time idézetek innen.
Werner Thiede: Scientology – Religion oder Geistesmagie? – Konstanz, 1992. pp. 166.
Verführung statt Erleuchtung: Sekten – Scientology – Esoterik – Düsseldorf, 1993. pp. 90–163.
Egyházak Magyarországon – 1992. Műv. Min. kiadványa.
Biblia – Budapest, 1991.

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE

Gyűjtötte, válogatta: dr. Gerzsenyi László

Az egyik városi kirakatban van egy régi, kopott páncélszekrény ezzel a felirattal: "Kiállta a próbát; tartalmát megőrizte." A legnagyobb tüzet élte át a város, de a régi páncélszekrény átmentette kincseit. Életünket egyedül Krisztus mentheti meg a világégéstől! – Biztonság

■

Két festőművész illusztrálta a nyugalmat. Az első egy csöndes, zavartalan hegyi tavat ábrázolt. A másik vásznára egy félelmetes vízesés került, amelyre ráhajolt a partról egy törékeny nyárfa. A fa egyik ágán, a vízesés felszálló párájától csaknem teljesen átázva egy vörösbegy ült a fészkén. Az első kép csak a mozdulatlanságot, a másik az igazi nyugalmat ábrázolta. Mert a nyugalomban mindig két elem rejlik – a csöndesség és az energia; a zavartalanság és a tombolás; a teremtés és a pusztulás; a rettenthetetlenség és a félénkség. – Nyugalom

■

Valaki úgy írta le a hit cselekményét, hogy elmondta egy ember szállodai élményét. A vendég a szálloda felső emeletén lakott, ahol tűz ütött ki. Kezébe vette a mentőkötelet, odaerősítette az ablakhoz és biztonságosan leereszkedett a járdára. Amikor az előző napon ott látta a kötelet az ágya mellett föltekercselve, jó véleménye volt róla, de az csak vélemény volt. Viszont a veszély idején hitt a kötélben, rábízta magát, és az megmentette az életét.

– Hit

■

Kelet egyik országában nagy éhínség tombolt. Egy családban a szülők eldöntötték, hogy egyik gyermeküket eladják rabszolgának, és a többit így mentik meg az éhhaláltól. Az éhség szorítása elviselhetetlenné vált, és a gyermekek hiába könyörögtek ennivalóért, a szülők nem tudtak rajtuk segíteni. Négy fiuk volt. Melyiket adják el közülük? Az elsőszülöttet nem lehet eladni, mert elsőszülött. A második fiú olyan különösen hasonlít az apjára, hogy az anya sohasem tudna megválni tőle. A harmadik meg az édesanyjára hasonlít, és az apa inkább meghalna, mint hogy ezt a drága fiút rabszolgaságba döntené. Következik a negyedik, a kis Benjámin, a legkedvesebb, akitől szintén nem tudnak megválni. Eldöntik tehát, hogy jobb, ha mindnyájan együtt halnak meg, mint hogy egyik gyermeküket eladják rabszolgának. Ugye, együttérzünk velük és megértjük döntésüket? Isten azonban annyira szeretett minket, hogy szinte úgy tűnt, jobban szeret, mint egyszülött Fiát, akit nem kímélt meg a haláltól, hogy minket megváltson, "hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen". – Megváltás

Olykor Spártában több király is uralkodott egyidejűleg. Az egyik király alkalmilag elment a szomszédos országba mint spártai nagykövet. Ezáltal nem szűnt meg spártai királyi tisztsége, hanem csak egy újabb tisztséget öltött magára megbízatásának teljesítésével. Ugyanígy Krisztus is, amikor emberré lett, nem adta fel istenségét, hanem továbbra is Isten maradt, és ma is Isten, az egész teremtett világ Királya, aki önként vállalta a szolgálatot, és az Atya küldetésének tett eleget e földön. –Közbenjáró

■

Alexander Whyte beszélt egy emberről, aki azt álmodta, hogy Jézust megostorozza egy katona. A katona kezében látta az ostort, amelynek végére ólomdarabok voltak erősítve, hogy felszaggassák az elítélt húsát. Amikor a katona az ostorral rácsapott Jézus lemeztelenített hátára, az ember megremegett, amint látta az ostorcsapás véres nyomait. Amikor a katona ismét csapásra emelte föl a kezét, az ember álmában odarohant hozzá, hogy megakadályozza. Ekkor a katona hátrafordult, és az ember saját magát ismerte föl benne. Gyakran arra gondolunk, hogy milyen kegyetlenek voltak azok, akik megostorozták és keresztre feszítették Jézust. Ne felejtsük el, hogy amikor vétkezünk, akkor mi okozunk fájdalmat Jézus szívének. – Bűn

■

Egyszer egy morva misszionárius elment Nyugat–Indiába, hogy prédikáljon a rabszolgáknak. Lehetetlennek találta terve keresztülvitelét, amíg misszionáriusként jelent meg köztük. A rabszolgákat kora reggel kihajtották a mezőre, és késő éjszaka tértek haza, amikor csak arra volt erejük, hogy összekuporodjanak kunyhójukban és elaludjanak. Nem voltak képesek meghallgatni a prédikációt. Az egész emberiséget átkozták, és gyűlölték uraikat. A misszionárius azonban eldöntötte, hogy maga is rabszolgává lesz. Eladta hát magát, hogy együtt dolgozhasson velük, és munka közben hirdette nekik az Úr Jézus Krisztust. Ez a misszionárius csak az Úr Jézus Krisztus példáját követte, aki emberi formát öltött magára, és emberként élt, hogy megváltsa az embereket a bűntől. – Bizonyságtétel

■

Az egyik kisfiú egy este az arcán utcai verekedés nyomaival tért haza szüleihez. Az apa, természetesen, dorgálni kezdte a fiát, bár tudta, hogy amelyik fiú sohasem keveredik bajba, annak nem sok hasznát veszi a világ. Így szólt hozzá: "Féltél, fiam?" A fiú azt mondta, hogy nem. "Hogyhogy nem féltél. A fiú nagyobb volt, mint te." "Igen, de a bátyám ott állt az utca másik oldalán." Nagyszerű, hogy nekünk is

van segítségünk a közelben! És a pokol minden hatalma ellenünk támadhat, de mindenható Urunk nemcsak a másik oldalon áll, hanem itt van a szívünkben. – Krisztus

■

Spurgeon beszélt Whitefield, a nagy evangélizátor bátyjáról, aki egy darabig buzgó keresztyén volt, de visszaesett. Aztán egy este meghallgatta testvérének a prédikációját, és szegény lelkiismerete mélyen megindult. Amikor este asztalhoz ült, az ott levőknek sírva mondogatta: "Elvesztem! Elvesztem!" Az asztalnál ülő egyik hölgy így szólt: "Ennek nagyon örülök." A férfi értetlenül folytatta: "Azt mondtam, hogy elvesztem." "Igen – válaszolta az asszony – értettem. Ezért mondtam, hogy ennek nagyon örülök." "Asszonyom, hogy mondhat ilyent? Kegyetlen dolog azt mondania, hogy örül elveszett állapotomon!" A hölgy így válaszolt: "Megismétlem. Szívem mélyéből örülök ennek, mert meg van írva: 'Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszettet.'" A férfi arcán könnyek peregtek, miközben így szólt: "Milyen drága a Szentírás! Áldom Istent azért, hogy megvált engem. Kezére bízom a lelkem, ő megbocsátotta bűneimet!" Aztán kiment a házból, összeesett és meghalt. – Megtérés

■

Bunyan János Zarándok útja című könyvével kapcsolatban emlegettek egy esetet Thomas Scott kommentátorról, aki magyarázatokat fűzött a munkához. Azt gondolta ugyanis, hogy a Zarándok útja nehéz könyv, és világosabbá teszi a tartalmát. A gyülekezetéhez tartozó egyik parasztasszony megvette a könyvet, és éppen olvasta, amikor lelkipásztora meglátogatta. Ezt mondta az asszonynak: "Ó, látom, olvassa Bunyan Zarándok útját. Aztán érti a könyvet?" Az asszony ártatlanul válaszolt: "Igen, elég jól értem Bunyant, és remélem, hogy egy napon az ön magyarázatait is képes leszek megérteni." – Biblia

■

Egyszer egy lelkipásztor arra sürgetett egy fiút, hogy legyen keresztyénné: "A vallás állandó öröm – mondta a lelkipásztor. – Nézz a nővéredre! Mennyire élvezi a vallást!" A fiú ezt válaszolta: "A nővérem élvezheti a vallását, de senki más nem élvezi a környezetében." – Keresztyénség

■

Augustinus írt "Vallomásai"-ban Victorinusról, Róma nagy férfiáról, akinek sok gazdag pogány barátja és rokona volt, de ő megtért a keresztyén hitre. Egyik keresztyén barátjának titokban elmondta, hogy ő is keresztyén. Amaz így válaszolt: "Nem hiszem, hogy keresztyén vagy, amíg nem látom, hogy nyíltan megvallod ezt a gyülekezetben." Victorinus visszavágott: "Azt hiszed, hogy a templomfalak tesznek valakit keresztyénné?" De az erre kapott válasz a szívébe hatolt, ami így hangzott: "Ha valaki vallást tesz rólam az emberek előtt, az Emberfia is vallást tesz arról az Isten angyalai előtt." – Vallástétel

■

Egyetemre került egy fiú, és szobájának falára ezt a feliratot tűzte: "Kész vagyok a harmadik helyet elfoglalni!" Már csaknem vége volt a tanítási évnek, amikor szobatársa megkérdezte: "Gyuri, kíváncsi voltam rá egész éven át, hogy mit jelent az asztalod fölötti mottó. Talán jövőre nem jövök vissza, mondd meg hát, hogy mit jelent." A fiú ezt válaszolta: "Édesanyám adta a feliratot. Azt mondta, hogy ha hasznos életet akarok élni, akkor Istent kell az első helyre, az embereket a második helyre tennem, és nekem kell vállalnom a harmadik helyet."

– Odaszenteltség

■

Amikor Moody és Sankey istentiszteleteket vezetett Anglia bányászok lakta területein, az egyik este észrevettek egy férfit a karzat alatt. Már mindenki hazament, de a férfi visszamaradt. Moody odaült mellé, és megtudta tőle, hogy minden este jelen volt az összejövetelen, és most elhatározta, hogy addig nem hagyja el az épületet, amíg lelkének üdvösségét el nem rendezi. Imádkozás és bibliatanulmányozása után döntött Jézus mellett. Másnap ismét bányába ment, ahol szörnyű robbanás történt. Félig holtan emelték ki a törmelék alól, és egy kissé távolabb vitték a bánya bejáratától. Egyik barátja lehajolt hozzá, hogy benedvesítse az ajkát. Túl gyenge volt ahhoz, hogy beszéljen, de látták, amint ajka megmozdult és ismételten ezt suttogta: "Milyen jó, hogy tegnap este eldöntöttem." – Döntés

■

"Hogyan tértél meg?" – kérdezték egy szakaszvezetőtől, miután hazatért a frontról. Ezt a választ adta: "Volt egy gyalogos a csapatban, aki Máltán tért meg, mielőtt Egyiptomba mentünk. Szörnyű perceket szereztünk ennek a keresztyén katonának. Egy éjszaka nagyon fáradtan és átázottan tért vissza az őrségből a laktanyába. Mielőtt lefeküdt volna, letérdelt imádkozni. Fejéhez vágtam a csizmáimat, de ő csak tovább imádkozott. Másnap reggel ott találtam a csizmáimat gyönyörűen kitisztítva az ágyam mellett. Ezzel válaszolt arra, amit tettem. Ez teljesen összetörte a szívemet, és még aznap megtértem." – Példaadás

■

Spurgeon egyik illusztrációja az ősi rómaiakról szólt, akik egy–egy város ostrománál olykor felvontak a kapu előtt egy fehér zászlót. Ha a város őrsége megadta magát, megmentették az életüket. De ha a rómaiak a fekete zászlót vonták föl a rúdra, akkor mindenkit kardélre hánytak. A fehér zászló még fent lobog. Talán holnap már a fekete zászlót húzzák föl a törvény rúdjára. Akkor aztán nincs megtérés, nincs üdvösség sem ezen a földön, sem a másvilágon. – Meghívás

■

Azt mondják, hogy az egyik magyar király egyszer nagyon elcsüggedt és keserűségében hívatta a testvérét, a fiatal herceget, aki jó természetű, de ugyanakkor közömbös ember volt. Ezt mondta neki a király: "Nagy bűnös vagyok, és félek Istennel találkozni." Itt a király Jób kérdésére gondolt: "Mit cselekszem, amikor Isten fölemelkedik? És amikor meglátogat, mit válaszolok neki?" De a herceg csak nevetett bátyja szavain, és viccnek tekintette az egész ügyet. Ez nem oldotta föl a király boldogtalanságát. Amikor valaki bűnösnek érzi magát Isten előtt, segítségre van szüksége, nem arra, hogy kinevessék komoly keresését. Magyarországon abban az időben az volt a szokás, hogy ha a hóhér bármikor megfújta a

kürtöt valakinek az ajtaja előtt, az azt jelezte, hogy az ott lakót viszi a vesztőhelyre. A király az egyik éjszaka hóhért küldött testvérének az ajtajához a vészjósló kürtzengéssel. A herceg álmából felriadva, felismerte szörnyű helyzetét. Gyorsan felöltözött, kilépett az ajtón, és azonnal megragadta a hóhér, és vonszolni kezdte a sápadt, remegő férfit a király elé. Az rémületében térdre esett bátyja előtt és megkérdezte tőle, hogy mivel bántotta meg őt. A király ezt válaszolta: "Öcsém. Ha egy földi hóhér látványa is olyan rettenetes, vajon nem kell–e nekem, aki súlyosan megbántottam Istent, félnem attól, hogy majd Krisztus ítélőszéke elé kell állnom?" A bűntudat félelmet kelt bennünk Isten előtt. A Biblia erre emlékeztet: "Rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni." – Ítélet

■

Legenda szól Alexandriai szent Macariusról. Egy napon Macarius az ősi egyiptomi sírok között vándorolt, ahol aztán le is telepedett. Ott rátalált egy múmia koponyájára, és a botjával önmaga felé fordítva megkérdezte tőle, hogy ki volt a gazdája. A koponya ezt válaszolta: "Egy pogány ember." Macarius belenézett a tátongó szemüregbe és ezt mondta: "Hol van a lelked?" A fej ezt felelte: "A pokolban." "Milyen mélyen?" – kérdezte Macarius. A koponya így szólt: "A mélység nagyobb, amint amilyen távol van az ég a földtől." Aztán Macarius ismét kérdezett: "Vannak–e mélyebben is nálad?" A koponya nem maradt néma: "Igen, a zsidók még mélyebben vannak." Macarius tovább kérdezett: "Vannak–e még mélyebben is, mint a zsidók?" Erre a koponya ezt válaszolta: "Igen. Azok a keresztyének, akiket Jézus Krisztus megváltott, és a cselekedeteikkel azt bizonyítják, hogy megvetik tanítását, még mélyebben vannak." – Ítélet

■

Amikor Bonplau, a botanikus, felkapaszkodott az Ardennek legmagasabb csúcsainak egyikére, egy vulkán tárulkozott a szeme elé. A kráter szélét lávasalak takarta, és minden kiégettnek és élettelennek látszott. De az egyik kis hasadékban volt egy gyönyörű virág. Éppen akkor bomlottak ki a szirmai. Talán egy madár odaejtett egy kis virágmagot egy icipici talajba, aztán jött az eső, sütött a nap, és a növény kivirágzott a pusztulás világában. Isten csodálatos szeretete így ültetett virágokat a veszedelem peremére. – Szeretet

■

A nagy walesi ébredés idején egy lelkipásztor csodálatosan szép eredményekkel prédikált. Csak egy prédikációja volt, de hatására emberek százai tértek meg. Tőle távol, egy elhagyott völgyben, élt egyik prédikátortársa, akihez eljutott a csodálatos eredmények híre. Kíváncsi volt a siker titkára, és gyalog nekivágott a hosszú, fáradságos útnak, míg végre odaért egy egyszerű kunyhóhoz, ahol a lelkipásztor lakott: "Testvér, honnét vetted a prédikációt?" – kérdezte tőle. A prédikátor bevezette egy szegényesen berendezett szobába, és rámutatott egy helyre, ahol a szőnyeg elnyűtt volt, és egy közeli ablak állt előtte a hegyekre nyílva, aztán így szólt: "Testvér, itt kaptam azt a prédikációt. Szívem megterhelődött az emberekért. Egy este leborultam a padlóra, és erőt kértem, hogy úgy prédikálhassak, ahogy azelőtt még sohasem tettem. Az órák teltek, míg éjfélt ütött az óra, és a csillagok ragyogtak az alvó völgy és a csöndes hegyek fölött. De a válasz nem érkezett meg. Ezért tovább imádkoztam, míg végre halvány szürkeség vonult a keleti égre. Aztán az ezüstösre változott, és én vigyáztam és imádkoztam tovább, amíg az ezüstös égből bíborvörös és aranyszínű ég lett, és a hegyek gerincén lángolt az új nap oltárának tüze. És akkor megkaptam a prédikációt és megkaptam az erőt, majd lefeküdtem és elaludtam. Aztán fölkeltem, hogy prédikáljak, és emberek hajoltak meg Isten tüze előtt. Ez az a hely, ahol a prédikációt kaptam." – Imádság

■

Egy idős lelkipásztor mondta: "Amikor fiatalember voltam, mindent tudtam; amikor harmincéves lettem, szolgálatomban már csak száz tantételt őriztem meg. Amikor negyvenéves lettem, csak ötven hittételt tanítottam. Amikor hatvanéves lettem, már csak tíz hittétellel rendelkeztem. És most, amikor hetvenötéves koromban haldoklom, csak egyet tudok, és ez az, hogy Jézus Krisztus azért jött e világra, hogy megtartsa a bűnösöket." – Prédikálás

■

"Óvakodjatok azoktól a bibliamagyarázóktól, akik nem akarják úgy fogadni Isten Igéjét, ahogy az Úr mondta. Az első ilyen kommentátor maga az ördög volt az Édenkertben. Csak egy enyhe változtatást ajánlott, amikor beszúrta a "dehogy" szócskát, és ezt mondta: "Dehogy haltok meg." A módosítást elfogadták, és a világ elveszett. A Sátán ismétli az effajta kommentálásokat minden korban. Hirdeti, hogy Isten nem úgy értette, ahogy le van írva. A Sátán először becsapott egy asszonyt, aki elfogadta exegézisét, de most már elvilágiasodott egyházak hittudományi tanárai követik véleményét, és emberek tömegei járják a bűn útját, mert inkább a Sátán szavának, mint Isten igéjének hisznek." – Biblia

Vidám esetek

Gyűjtötte: dr. G. L.

Száz prédikátor bérelt repülőgépen utazott egy távoli városban tartandó közgyűlésre. Még feleúton sem voltak, amikor a pilóta kérte az utasokat, hogy erősítsék fel biztonsági öveiket. Az egyik utas így szólt a közreműködő légikisasszonynak: "Mondja meg a pilótának, hogy minden rendben lesz, mert száz prédikátor van a fedélzeten." A légikisasszony így válaszolt: "Ezt a pilóta is tudja, de inkább szeretné, ha mind a négy motorja jól működne."

●

Egy autóvezető hölgy megállt a forgalmi jelzőlámpánál, és nem mozdult tovább, pedig már pirosról sárgára, zöldre, sárgára, pirosra, sárgára és zöldre váltott a lámpa. Az ott szolgáló rendőr végül megjegyezte: "Úgy látom, önnek egyik színünk sem tetszik."

A legjobb módja annak, hogy régi autónk jobban működjék, ha megnézzük a legújabb autóárakat.

•

Utazási ajánlat: "Ha iparilag fejletlen országba megy, ne igyon vizet; ha fejlett országba megy, ne vegyen levegőt!"

•

Egy hatéves kisfiú vendégségben van egy családnál. Étkezés közben nehezen birkózik a hússal, mert az nagyon kemény és nem lehet elvágni. A ház asszonya felkínálja segítségét, de a kisfiú így válaszol: "Ne tessék izgulni. Otthon is nagyon sokszor van ilyen kemény, sületlen hús az asztalunkon."

•

Az édesanya próbálja átvenni a vasárnapi iskolai leckét kilencéves kislányával. Végül leemeli Bibliáját a polcról, de a leány ezt mondja: "Jól van, anya, de inkább a nagypapa Bibliájából olvassunk, mert az sokkal érdekesebb, mint a tied." Az édesanya így méltatlankodik: "Ó, a két Biblia pontosan ugyanaz." A vitát a leány felelete zárja le: "Úgy gondolom, hogy a nagypapa Bibliája sokkal érdekesebb, mint a tied, mert ő sokkal többször olvassa."

•

Mielőtt Dávidék egyik barátjukhoz vacsorára mentek volna, anyukája figyelmeztette arra, hogy a házi asszonynak majd gratuláljon az ételért. Vacsora után az anyuka meglöki Dávid oldalát, mire ő ránéz a háziasszonyra és felkiált: "Ez igazán klassz vacsora volt. Vajon miből készülhetett?"

•

Két kilencéves kisleány beszélget arról, hogy mikor szoktak lefeküdni.

Első leány: "Én kilenc óráig szoktam fönnmaradni."

Második leány: "Én nyolckor ágyba megyek. Anyukám egy órával utálatosabb, mint a tied."

•

A kis Jancsi rosszul viselkedett a vasárnap délelőtti istentiszteleten. Ezért büntetésből külön asztalnál kellett ebédelnie. Anyukája egy kis asztalt terített meg neki, nem messze a másiktól. Az apukája azt mondta, hogy ott is kell imádkoznia. Jancsi így imádkozott: "Köszönöm, Uram, hogy asztalt terítettél nekem az én ellenségeim szeme láttára."

•

Egy ötéves amerikai kisfiú ezt mondta édesanyjának: "Mama, ha én nagy leszek, veszek neked villanyvasalót, villanysütőt, villanypirítót és villanyszéket."

•

A négyéves kisleányt először vitték imaházba. Az igehirdető lelkipásztor lelkesen és nagy hévvel prédikált. Hangjának heves kitörései végighömpölyögtek a gyülekezeten. Karját hullámoztatta, és alakja szinte vonaglott a nagy erőlködéstől. A kisleány teljesen elbűvölten ült a helyén, majd félve megkérdezte apukájától: "Apu, mit csinálunk, ha a prédikátor bácsi elmenekül?"

•

Volt egy evangélista, aki sohasem készült prédikációira. Hangoztatta, hogy bárhol is nyitja fel a Bibliáját, tud prédikálni az elébe kerülő szöveg alapján. Az egyik este ennél a bibliaversnél nyitotta fel a Szentírást: "Ezúttal harmadízben megyek hozzátok..." Aztán próbált prédikálni, de egy szó sem jött ki a száján. Előrehajolt a kis asztalka mellett, és elismételte a szöveget. Megint nem tudott semmit sem mondani. Még jobban előrehajolt, és ismételte a szöveget, de ezúttal beleesett az előtte ülő férfinak az ölébe. Ahogy kiemelkedett onnét, mentegette magát, és nagy zavarban volt. A férfi azonban így vigasztalta: "Ön egyáltalán nem hibás, hiszen elég sokszor figyelmezetett rá, hogy "ezúttal harmadízben megyek hozzátok..."

•

A kisleány megkérdezte apukájától, hogy újszülött kistestvére mikor fog beszélni. Az édesapa azt mondta, hogy csak két év múlva, mert a kisbabák nem beszélnek. A leányka azonban így okoskodott: "Igenis, tudnak. Még a Bibliából is ezt tanultuk." Az édesapa érdeklődésére aztán így zárult a vita: "A vasárnapi iskolában azt olvasta a tanítónéni, hogy Jób megátkozta a születése napját."

•

Egy kis iskolásfiú így érdeklődött a könyvtárosnál: "Van-e valamilyen könyvük a 30–35 év körüli szülőkről?"

•

A gyermekek olyanok, mint a moszkitók. Mihelyt nem zajonganak, tudjuk, hogy valami rosszaságon törik a fejüket.

•

Amikor az édesapa hazatért a munkából, látta, hogy kisfia és kislánya erősen vitatkozik egymással, szinte majdnem a verekedésig. Megkérdezte tőlük: "Gyerekek, miért veszekedtek olyan haragosan?" A kisleány így válaszolt: "Apu, nem veszekszünk, csak papásat és mamásat játszunk."

ILYEN AZ ÉLET

A prédikátornőnk múlt nyáron a görög szigetekre ment zarándokútra. Mikor hazajött, az istentiszteleten egy ezüstpapirba csomagolt tojást felmutatva elmondta, hogy a görögkeleti egyházban húsvét tiszteletére ilyen tojásokat ajándékoznak egymásnak a hívők, és mindegyik tojásra szent szöveg van görögül írva.

Átnyújtotta nekem a tojást, mondván:

– Dávid tud görögül, és az istentisztelet végén felolvassa nekünk a szent szöveget!

Az istentisztelet végén hozzám fordult:

– Nos, Dávid, mondd hát el nekünk is a szent szöveget.

Mit tehettem, felolvastam:

– Negyven gramm keserű csokoládé.

/Rieder Digest's/

Ki gondolta volna...

Szomszédainknak hirtelen előre kellett hozniuk lányuk esküvőjét, mert a vőlegényt, aki tengerésztiszt, a tengeren túlra vezényelték.

Kitűzték a templomi esküvő időpontját, megrendelték a virágokat, tortákat. Elkészültek a meghívók, és akkor derült ki, hogy rosszul nyomtatták a házszámot: a lány szülei a 719-esben laktak, a kártyán pedig 717-es állt.

Már késő volt új meghívókat nyomtatni, de a menyasszony támadt egy mentőötlete. Telefonált a 717-esben lakó családnak. A nagy nap reggelén a menyasszony megjelent náluk egy csavarhúzóval, és kicserélte a ház számtábláját.

•

Öcsémmel anyánk kilencvenkettedik születésnapjára vettünk egy drót nélküli telefont. Egyébként spórolós anyánk attól kezdve egyre többet hívogatott minket interurbán. Mikor megkérdeztük, miért, így válaszolt: – Miért ne? Hiszen egy fillérembe sem kerül. A telefon sehova sincs bekötve.

/Rieder Digest's/

A MOSOLY ÉRTÉKE

Semmibe sem kerül, de sokat ér.

Meggazdagítja azokat, akik elfogadják, anélkül, hogy megszegényítené azokat, akik adják.

Egy szempillantás alatt megtörténhet, és

Néha az emléke örökké megmarad.

Boldogságot terem otthon.

Elősegíti a bizalmat az üzleti életben.

Márk 17: A hazugságról

– Kedves híveim! – kezdi prédikációját a plébános.

– A múlt vasárnap bejelentettem, hogy ma a hazugságról fogok beszélni és előkészületként megkértelek benneteket, olvassátok el a Márk evangéliumának 17. fejezetét. Emelje föl a kezét, aki elolvasta.

Majdnem minden kéz a levegőbe emelkedik.

– Látjátok, testvéreim – folytatta a plébános –, mennyire helyén való a mai prédikáció: a Márk evangéliumának ugyanis csak 16 fejezete van.

Helyi beszélgetés

– Tíz dollárt a három perces beszélgetésért! – méltatlankodik a New York-i postán egy fiatalember.

– Nálunk, Texasban a poklot is felhívhatja, személyesen beszélgethet Luciferrel, és az egész nem kerül többe egy dollárnál!

– Elhiszem – mondja a telefonos kisasszony –, de az a beszélgetés önöknél, Texasban helyi beszélgetés, itt pedig interurbánt rendelt.

HELYREIGAZÍTÁS

A SZOLGATÁRS 1994. év 2. számában a Közösségi életünk eseményei rovatában tudósítást közöltünk a Szövetségi Tanács február 8-i üléséről, melyben Az ifjúsági lelkipásztori szolgálatról szóló fejezetben sajnálatos véletlen folytán hiba csúszott.

Az ülésszakról készített jegyzőkönyv alapján közöljük a szavazásra bocsátott kérdést és a választ: " – **Szükséges-e az ifjúsági lelkipásztori szolgálat? – Nem!"**

A hibás közlés miatt szíves elnézést kérünk!

– Szerkesztőség –

SAJTÓFIGYELŐ

SVÉDORSZÁG

Több mint tíz évig tartó tárgyalások után a Svéd Evangélikus Egyház és a Metodista egyház kölcsönösen elismerték egymás igehirdetését, szentség-kiszolgáltatását és egyházi hivatalát. Ez az ökumenikus megegyezés lehetővé teszi az evangélikus és metodista lelkészek (lelkésznők) kölcsönös istentiszteleti szolgálatát a két egyházban.

/Lelkipásztor/

A SZENTFÖLDRŐL

Egy Jerikó melletti sziklabarlangban , archeológiai ásatások közben, 12 irattekercset fedeztek fel, melyek Kr.u. 133-135-ben a római uralom ellen vívott Bar Kochba lázadás idejéből származnak. Az irattekercsek a város jogi vonatkozású feljegyzéseit tartalmazzák. Jerikó lakosai bizonyosan menekülés közben rejtették el őket a rómaiak elől. Ezek a feljegyzések új fényt vetnek a 2 ezer évvel ezelőtti városok életére a Jordán völgyében.

LM 94/1

SÁTÁNI TETT

"Embergyilkos volt kezdettől fogva, és nem állt meg az igazságban, mert nincs benne igazság." /Jn 8:44/.

A Luther-konferenciáiról régebben jól ismert Sondernshausen városkából (Thüringia) három 17 éves fiatal állt a Mühlhausen-i körzet bírósága előtt. A vád ellenük egy 15 éves fiatal társuk kegyetlen meggyilkolása a múlt év tavaszán. A három tettes egy sondernshauseni "Sátán-szekta" tagja volt, amely rendszeresen éjjel, a helyi temetőben tartotta "fekete miséit". A fiatal Sandro Beyert valószínűleg azért gyilkolták meg, mivel szakított a csoporttal.

- epd -

ÚJ VATIKÁNI DOKUMENTUM A BIBLIÁRÓL

Március 18-án a Szentszék Sajtótermében Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa bemutatta a sajtó képviselőinek a Pápai Szentírás Bizottság "A Biblia magyarázata az egyházban" című dokumentumát.

A mű áttekinti a Szentírásmagyarázat különféle tudományos módszereit, különös tekintettel a katolikus bibliaértelmezés módjára, és a sokféle teológiai szakággal való kapcsolatára. A katolikus felfogás egyensúlyt próbál teremteni a szigorúan történelmi szempontú értelmezés és a transzcendentális lelki olvasat között, hogy fény derüljön az egyházi közösséget építő isteni üzenetre.

Joseph Ratzinger bíboros megelégedését fejezte ki a "A Biblia magyarázata az egyházban" című dokumentum rendkívül pozitív fogadtatása felett. Egy vatikáni sajtófogadáson kijelentette, hogy a dokumentum az egyház élete, valamint a nemzetközi egyházi és vallásközi eszmecsere szempontjából nagy fontosságú.

A száz oldalas írás a történeti-kritikai módszer mellett jóváhagyta a megalapozott pszichológiai és feminista interpretációs módszereket is, miközben egyértelműen elutasítja a Szentírás fundamentalista értelmezését.

A biblikus szakemberek szerint a Szentírást a mai ember számára érthető nyelven kell közreadni. Ennek előfeltételéül széleskörű értelmezési módszereket és megközelítéseket jelöltek meg. A dokumentum egyértelműen síkra száll a történeti-kritikai módszer alkalmazása mellett, amely egy adott bibliai szövegrész értelmezésekor annak keletkezéstörténeti összefüggéseit kutatja. Ez "elengedhetetlen módszere a jelentés tudományos vizsgálatának", mivel a Biblia "Isten szavaként emberi nyelven" valamennyi részét és forrásait is tekintve emberi szerzők műve. Hozzá kell tenni azonban – vélik a szaktudósok –, hogy ez a módszer mindössze keletkezésekor vizsgálja a bibliai szöveget, és nem érdeklődik a későbbi értelmezési lehetőségek iránt.

A Szentírás szimbolikája és képi nyelve megértésének nagyfokú gazdagodásaként jellemzi a dokumentum a pszichológiai és pszichoanalitikai megközelítéseket, amelyek – minden korlátozottságuk mellett – különösen a pásztoráció során nyújtanak olyan fogódzót, melynek létjogosultsága igazolt.

Ami a felszabadítási teológia exegézisét illeti, a vatikáni szöveg "kétség kívül értékes elemeket" tulajdonít neki. Ez a fajta exegézis ugyanis abból az elképzelésből indul ki, hogy Isten a szegények és elnyomottak Isteneként népe történetében jelen van, és meg akarja azt váltani. Ebből a Biblia értelmezésekor a szegények pártfogása, valamint az elnyomottak felszabadítás következik.

Ugyanakkor felmerül annak a kérdése is, vajon a felszabadítási teológia bizonyos áramlatai nem helyezik-e túlságosan is a hangsúlyt az evilági felszabadításra, esetleg nem vesznek-e át túlságosan is kritikátlanul materialista doktrínákat.

Pozitívan viszonyulnak a vatikáni teológusok a feminista bibliai hermeneutika bizonyos részeihez is. Örvendetes módon manapság fokozódó számban tevékenykednek nők a bibliai exegézis terén, új meglátásokat és aspektusokat hozva magukkal, amelyek eddig gyakran feledésbe merültek. Munkásságuk következtében például különösen Istenről alkotott képünk mélyült el.

Arra a kérdésre, hogy mikor kerül a 19 tagú Pápai Szentírás Bizottságba az első nő, Ratzinger bíboros azt hangsúlyozta, hogy a név szerinti javaslatokat a püspököknek és a püspöki karoknak kell megtenniük.

A Biblia fundamentalista értelmezése egyértelmű elutasításba

ütközött, mivel ez a fajta interpretáció úgy kezeli a Szentírást, mintha a Szentlélek szó szerint diktálta volna. Ez a felfogás nem akarja elismerni, hogy "a Szentírást emberi nyelven fogalmazták meg emberi szerzők a Szentlélek inspirációja alapján, s a szerzők képességei és eszközei korlátozottak voltak". A fundamentalista megközelítés ennélfogva nem veszi figyelembe a Szentírás "szimbolikus és átvitt értelmét".

"A fundamentalista megközelítés azért is veszélyes, mivel vonzza azokat az embereket, akik életük problémáira bibliai választ keresnek. Megtévesztő lehet, mivel jámbor, de illuzórikus interpretációkat kínál, ahelyett, hogy megmondaná nekik, a Biblia nem tartalmaz feltétlenül azonnali, közvetlen válaszokat minden egyes problémára" – olvasható a dokumentumban. Magyar Kurír

*

A nemzetközi egyházi sajtó arról tudósít, hogy a Vatikán és az angol, valamint a walesi püspöki konferenciák megegyeztek abban, hogy a női lelkészek ordinációja miatt az anglikán államegyházból kilépni szándékozó, a hírek szerint mintegy 200 lelkészt csak akkor veszik át a római katolikus egyház papjai közé, ha ott újra pappá szentelték őket.

A német protestáns sajtószolgálat és a római katolikus KNA sajtószolgálat is arról adnak hírt, hogy a római katolikus Német Nőszövetség a Vatikánt "a nők megnembecsülésével" vádolja, mert a fenti határozattal is újabb akadályt kíván állítani a nők lelkésszé szentelése elé.

- epd -

ÚT NYUGAT ÉS KELET EGYSÉGE ELŐTT

Karácsony előtt igazi ökumenikus "örömhír" érkezett Genfből. A város közelében, Chambésyben működő Ortodox Ökumenikus Intézetben november végén igen jelentős tanácskozásra ültek össze a konstantinápolyi Ökumenikus Patriarchátus és a keleti ortodox egyházak képviselői. Ezen a sorsdöntő tanácskozáson, amelyet két hasonló témájú találkozó előzött meg, a már másfél ezer évvel ezelőtt egymástól elszakadt keleti és nyugati ortodox egyházak elhatározták egymás teljes elismerését, az egymásra kimondott anatémák érvénytelenítését. Ez a megegyezés megnyitja az utat a két nagy egyházcsoport – tehát a valamennyi ortodox egyház – közötti teljes egység helyreállítására.

Az Ökumenikus Patriarchátus spirituális vezetését elismerő ortodoxok lélekszáma az egész világon mintegy 200 millió. A kalcedoni zsinat (451) idején tőlük elszakadt keleti, ősi ortodox egyházakhoz pedig ma, a sok üldöztetés után még mintegy 40 millió ortodox tartozik, köztük a szír, az indiai, az örmény, a kopt és az etiópiai egyházak.

- epd -

25 ÉVE HALT MEG BARTH KÁROLY

Nyugat-Európa egyházaiban széles körben megemlékeztek a századunk legnagyobb protestáns teológusaként elismert Karl Barth halálának 25 éves évfordulójáról. Bázelben született és ott is halt meg 82 éves korában. Élete során felmérhetetlenül nagy hatást gyakorolt Európa, sőt a világ teológiai gondolkodására. A hitleri diktatúra elleni harcával vált igazán közismertté, ő volt a Barmeni Hitvallás (1934) igazi atyja. Ő tartotta a főelőadást az Egyházak Világtanácsa amszterdami alakuló ülésén (1948). Ebben felszólította a világ egyházait "Jézus Krisztus királyi uralmának" elismerésére és meghirdetésére az élet minden területén, és az "egyház prófétai szolgálata" őrálló betöltésére a közéletben. Főműve, egész teológiájának foglalata, a 9185 oldalt tartalmazó, 14 kötetes "Egyházi Dogmatika", amely egyúttal a keresztyén etika részletes kifejtése is. Egész teológiai hitvallását kifejezte már 1909-ben, Genfben tartott első igehirdetésében: "Kezdetünk és végső célunk Krisztus!" Ezt tette utolsó nyilvános megszólalásakor is a svájci rádióban, közvetlenül halála előtt: "Az utolsó szó, amelyet mint teológus és politikus is mondani kívánok, nem egy fogalom, hanem egy név: Jézus Krisztus".

Ma újra nagy szükségünk lenne Barth "radikális krisztocentrizmusának" végiggondolására, az "egyetlen Ige" felrázó üzenetére a pluralizmus és a liberális egyházi vélemények zűrzavarában, amint tette ez a nagy teológus a II. világháború után a "világ zűrzavarában".

ref forum - epd

Az - epd - /német protestáns hírszolgálat/, - ref forum -, - ev inf -, - cec news - hírek a Lelkipásztor Evangélikus Lelkészi Szakfolyóirat Kitekintés az ökumené világába rovatából származnak.

SZOLGATÁRS

Baptista Lelkésztájékoztató

Szerkeszti: *Kolozs Nagy János*
Lukács Tamás

Szerkesztőség címe:

1062 Budapest, Aradi u. 48.
Tel.: 132-23-32, 132-79-85
Fax: 131- 01-94

Megjelenik: kéthavonta

A lap önkéltségi áron megvásárolható a Baptista Kiadónál.

Egy lap előállítási költsége: 250 Ft.